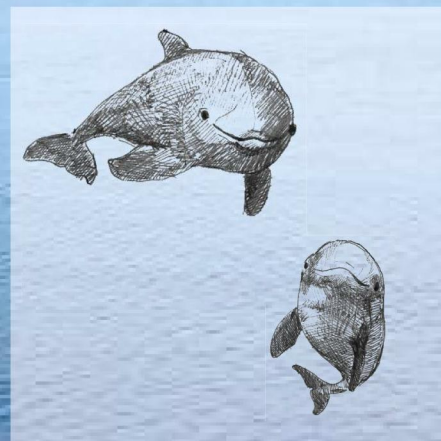
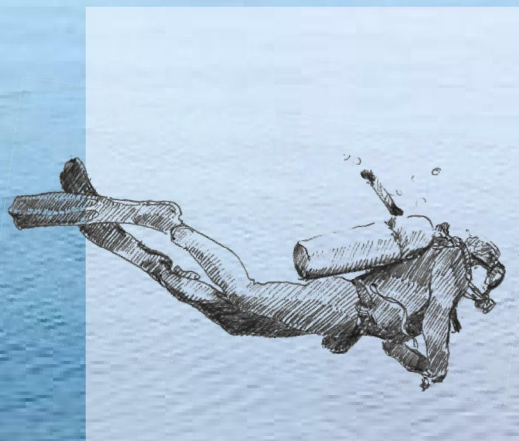

HAVSPLAN

FÖR BLEKINGES KUSTKOMMUNER

Ändring av översiktsplaner avseende havsområdet
Sölvesborgs kommun - Karlshamns kommun
Ronneby kommun - Karlskrona kommun

PLANBESKRIVNING

Havsplan för Blekinges kustkommuner

Detta projekt har medfinansierats genom statligt stöd i form av KOMPIS-bidrag från Havs- och vattenmyndigheten förmedlade av Länsstyrelsen Blekinge län.

Sammanställt av: Sölvesborgs kommun, Karlshamns kommun, Ronneby kommun och Karlskrona kommun med stöd av SWECO

Uppdraget genomfört: mars 2016 – december 2017

Version: samrådshandling

Arbetsgrupp: Dan Janérus, Sölvesborgs kommun
Jeanette Conradsson, Karlshamns kommun
Kristina Eklund, Ronneby kommun
Mareile Walter, Ronneby kommun
Petra Skarmyr, Ronneby kommun
Anna Ekman, Karlskrona kommun
Christina Johansson, Karlskrona kommun
Hanna Olsson, Karlskrona kommun
Viktoria Nordholm, Karlskrona kommun

GIS: Toomas Randsalu, Karlshamns kommun

Illustrationer: Petra Skarmyr, Ronneby kommun

Miljökonsekvenser: Uppdragsledare och granskare: Therese Eklund, ÅF
Assisterande granskare: Jesper Adolfsson, ÅF
Ansvarig handläggare: Karin Petersson, ÅF
Assisterande handläggare: Josefin Wildstam, ÅF

Projektledning och layout: Mikael Bäckman och Jonas Ronsby, SWECO

Kartor: © GIS-data från LM, SGU; AquaBiota, LST, HaV, HELCOM
Naturvårdsverket, Transportstyrelsen, Sjöfartsverket, samt respektive kommun.

Förord

Havet har alltid varit en del av Blekinges identitet. Närheten till havet har format landskap och människor. Havet har gett generationer sin utkomst och föda genom det rika fisket. Det har fungerat som transportväg och tjänat landet för säkerhet och värn.

Kust, skärgård och hav är sammanlänkade och rymmer tillsammans mycket stora natur- och kulturvärden. Vi har ett gemensamt ansvar att förvalta denna rikedom för kommande generationer. Det är något vi känner stolthet över att kunna erbjuda både boende och besökare.

Havet kan också fungera som plats för omställningen till förnyelsebar energi. Med fördel kombineras framtidens energianläggningar till havs med ett modernt vattenbruk. Här kan Blekinge spela en central roll och nya möjligheter skapas för länets näringsliv.

Havsplanering kräver samverkan, mellan oss kustkommuner i Blekinge och med staten för att bli lyckosam. För att en framsynt och långsiktigt hållbar användning av havet ska vara möjlig krävs det omfattande kunskap om havets naturvärden och ekosystem. Vi måste värna havets gröna infrastruktur för att främja de viktiga ekosystemtjänsterna. Där finns nyckeln till den goda havsförvaltning som är en förutsättning för Blekinges utveckling.

Tillsammans lägger vi ut kursen!

Heléne Björklund
Kommunstyrelsens ordförande
Sölvesborgs kommun

Roger Fredriksson
Kommunstyrelsens ordförande
Ronneby kommun

Per-Ola Mattsson
Kommunstyrelsens ordförande
Karlshamns kommun

Patrik Hansson
Kommunstyrelsens ordförande
Karlskrona kommun

Innehåll

Inledning.....	7
Läsanvisning	7
Demokrati och dialog.....	7
Vad är en översiktsplan?.....	7
Ändring av översiktsplan	8
Översiktsplanens avgränsning.....	8
Syfte.....	8
Planarbete och organisation	9
Samordning med den statliga havsplaneringen.....	9
Havsplanering innebär en avvägning mellan olika intressen	10
Fortsatt arbete.....	10
Planförslag	11
Vision för havsplaneringen.....	11
Intressekonflikter	12
Plankarta.....	17
Tematiska ställningstaganden	21
Konsekvenser.....	25
Läsanvisning	25
Sammanfattning	25
Om miljöbedömning	26
Nollalternativ.....	27
Konsekvenser av planförslaget	27

Planeringsförutsättningar	37
Mål, normer och lagstiftning	37
Ekosystemtjänster	38
Riksintressen	39
Övriga regleringar	39
Lagstiftning om havsplanering	39
Övergripande planeringsförutsättningar	40
Tematiska planeringsförutsättningar	47
Underlag	81
Källor	81

Inledning

Läsanvisning

Denna plan över Sölvesborgs, Karlshamns, Ronnebys och Karlskrona kommuners utsjövattnen utgör en ändring av de översiktsplaner och de ställningstaganden över havsområdet som dessa planer omfattar.

Plandokumentet består av två delar, en plankarta och en planbeskrivning (detta dokument). Plankartan visar den övergripande användningen av havsområdet och rekommendationer för hur det ska användas. Planbeskrivningen innehåller förutom en inledning, en beskrivning av själva planförslaget och dess konsekvenser samt en redogörelse för aktuella planeringsförutsättningar.

I kapitlet *Planförslag* nedan beskrivs de politiska ställningstagandena för den översiktliga havsplaneringen i Blekinge. Målbeskrivningar anger vilka mål som ska uppnås och strategier anger hur havsområdet kan användas och utgör även grunden för framtida beslut. Angivna strategier utgår från de förutsättningar och anspråk som identifierats inom havsområdet. Förslag och ställningstaganden omfattar olika sektorsintressen: kulturmiljö, friluftsliv och besöksnäring, yrkesfiske, vattenbruk, utvinning och lagring av material, luft- och sjöfart, infrastruktur, försvar, energi och natur. Det finns en tydlig koppling mellan planbeskrivningens rekommendationer och plankartans områdesindelning.

I kapitlet *Miljökonsekvenser* redovisas de konsekvenser planförslaget kan förväntas innebära.

I kapitlet *Planeringsförutsättningar* beskrivs de grundläggande utgångspunkter som planeringen av havet har utgått ifrån. Här redovisas aktuell kunskap om havsområdet, dess geografiska och fysiska förutsättningar, hur havsområdet används samt utpekade intressen och övriga anspråk. Kapitlet fungerar som ett kunskapsunderlag för planförslaget.

I det avslutande kapitlet *Underlag* redovisas det kunskapsunderlag och de källor som fungerat som underlag till framtagandet av denna plan.

Demokrati och dialog

Beslut om samråd av denna planhandling togs i januari/februari 2018 i respektive kommun. Samrådet genomförs under våren 2018. Inkomna synpunkter sammanställs i en samrådsredogörelse och det bearbetade planförslaget planeras ställas ut under andra halvan

av 2018. Efter utställning och eventuella mindre justeringar, kan översiktsplanen antas av kommunernas fullmäktigeförsamlingar under 2019.

Under september 2017 bjöd kommunerna in till dialogmöten med olika teman, ett i varje kommun. Syftet var kunskapsuppbyggnad och att ge de som kan bli berörda av planen möjlighet till insyn i arbetet och en möjlighet att påverka dess utformning. Ett stort antal föreningar, organisationer och företag med intresse eller anknytning till kust och hav bjöds in att delta. Mötena kungjordes även i lokaltidningarna i syfte att nå ut till intresserad allmänhet.

Vid mötet som anordnades i Sölvesborg behandlades i huvudsak förhållandet mellan vindkraft och försvar, fiskodlingens och yrkesfiskets villkor samt övergödningen. I Karlshamn låg fokus i diskussionen på olika aspekter av sjöfart och dumpning av muddermassor medan mötet i Ronneby främst behandlade aktiviteter i kustzonen och förhållandet mellan kust och hav. På det avslutande mötet som anordnades i Karlskrona, kretsade diskussionen i stor utsträckning kring förhållandet mellan försvar- och energiintresset.

Samråd med länsstyrelsen kring avgränsning av miljökonsekvensbeskrivning genomfördes i maj/juni 2017. I december 2017 träffade arbetsgruppen handläggare och sakk experter på länsstyrelsen för en tidig dialog kring planens kommande innehåll och ställningstaganden.

Vad är en översiktsplan?

Enligt plan- och bygglagen (PBL) ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan. Översiktsplanen behandlar kommunens långsiktiga utveckling främst genom att hantera de strategiska frågorna för mark- och vattenanvändning samt byggande. Översiktsplanen ska bland annat redovisa kommunens syn på hur den byggda miljön ska utvecklas, användas och bevaras. Den ska också redovisa kommunens syn på hur riksintressen och miljö kvalitetsnormer ska tillgodoses liksom hur relevanta nationella och regionala mål samordnas till en hållbar utveckling.

Översiktsplanen har betydelse för beslut i kommunens nämnder och förvaltningar men även för andra myndigheter i beslut kopplade till planering, byggande och tillståndsprövning. En översiktsplan ska antas av kommunfullmäktige och är vägledande för kommunens arbete och beslut, men är inte juridiskt bindande.

Ändring av översiktsplan

Denna handling utgör ett förslag till ändring av respektive kommuns översiktsplan avseende berört havsområde.

En ändring av översiktsplan regleras i 3 kapitlet, 23 § i plan- och bygglagen. För en ändring gäller samma krav på innehållet som för en översiktsplan i övrigt. Om planen innebär en ändring av den gällande översiktsplanen ska sambanden med och konsekvenserna för översiktsplanen som helhet redovisas. Processen är i huvudsak densamma som för en kommunomfattande översiktsplan.

Översiktsplanens avgränsning

Geografisk avgränsning

Den geografiska avgränsningen för den kommun-gemensamma havsplanen omfattar ett område som stäcker sig 300 meter från land och öar ut till och med territorialhavet (se karta nedan).

Tematisk avgränsning

Havs- och vattenmyndigheten presenterade 2015 ett

inriktningsdokument med de sektorsintressen som de statliga havsplanerna kommer att behandla. Den här kommungemensamma havsplanen för Blekinge följer i stort sett samma tematiska avgränsning.

De sektorsintressen som behandlas i planen är: *kulturmiljö, friluftsliv och besöksnäring, yrkesfiske, vattenbruk, utvinning och lagring av material, luft- och sjöfart, infrastruktur, försvar, energi och natur.*

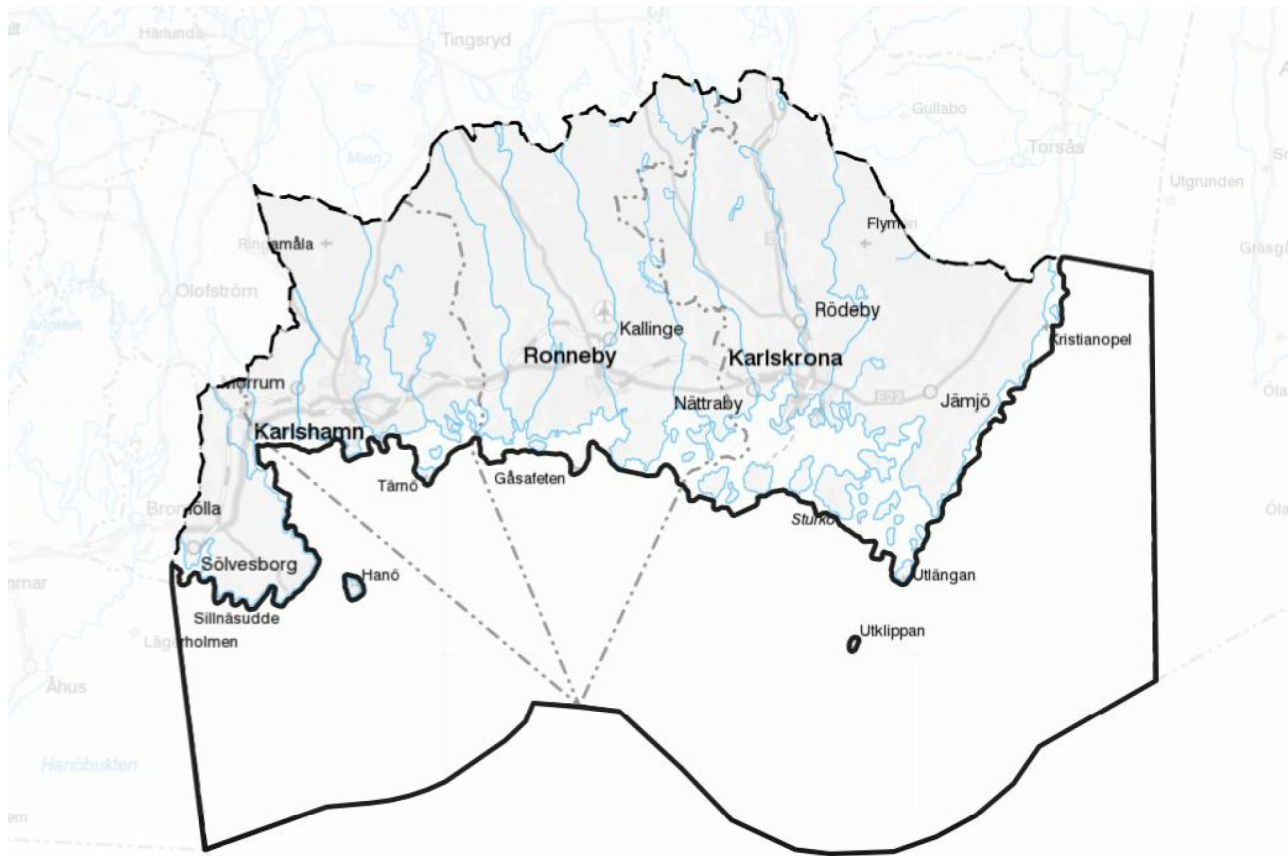
Syfte

Syftet med denna kommungemensamma havsplan är att ange kommunernas viljeinriktning för vattenanvändningen inom planområdet och öka förutsägbarheten för de aktörer som avser att bedriva verksamhet till havs.

Havsplanen ska:

- Samspela med den statliga planeringen
- Göra avvägning mellan olika intressen
- Ge rumsliga förutsättningar för nyttjande och bevarande

Planen innehåller rekommendationer för hur havsområdet långsiktigt ska användas för att säkerställa en hållbar användning och nyttjande av våra gemensamma resurser.

Planområdet omfattar Blekinge kustkommuners utsjövatten, 300 meter från land och öar ut till och med territorialhavet (planområdet markerat med svart heldragen linje).

Planarbete och organisation

Länsstyrelsen i Blekinge och biosfärområdet Blekinge Arkipelag tog under hösten 2014 initiativ till en kommungemensam havsplanering för kustkommunerna i Blekinge. Kommunerna inledde sedan ett arbete under 2015 med att, i samverkan med länsstyrelsen, inventera kunskapsunderlag, undersöka möjligheterna att söka projektmedel och att hitta strukturerna för ett samarbete kring framtagandet av en gemensam havsplan i form av en fördjupning av översiktsplan.

Eftersom havsplanerna, liksom kommunernas översiktsplaner ska vara vägledande är regeringen angelägen om att de statliga havsplanerna och kommunernas översiktsplaner stämmer överens när havsplanerna väl antas. Havs- och vattenmyndigheten har därför avsatt pengar till så kallat KOMPIS-bidrag (KOMMunal Planering I (statlig Samverkan) för 2016 och 2017. Pengarna har fördelats till landets kustlänsstyrelser som ansvarar för utlysning och prövning av ansökningar från kommunerna. Blekinges kustkommuner tog våren 2016 fram en projektplan och medel söktes och beviljades för planarbetet.

Arbetet drivs av en arbetsgrupp med representanter från varje kommun. Projektet har en styrgrupp på respektive kommun, företrädesvis utgående från kommunstyrelsens arbetsutskott. Varje kommun har även en referensgrupp sammansatt av tjänstemän med strategiska funktioner.

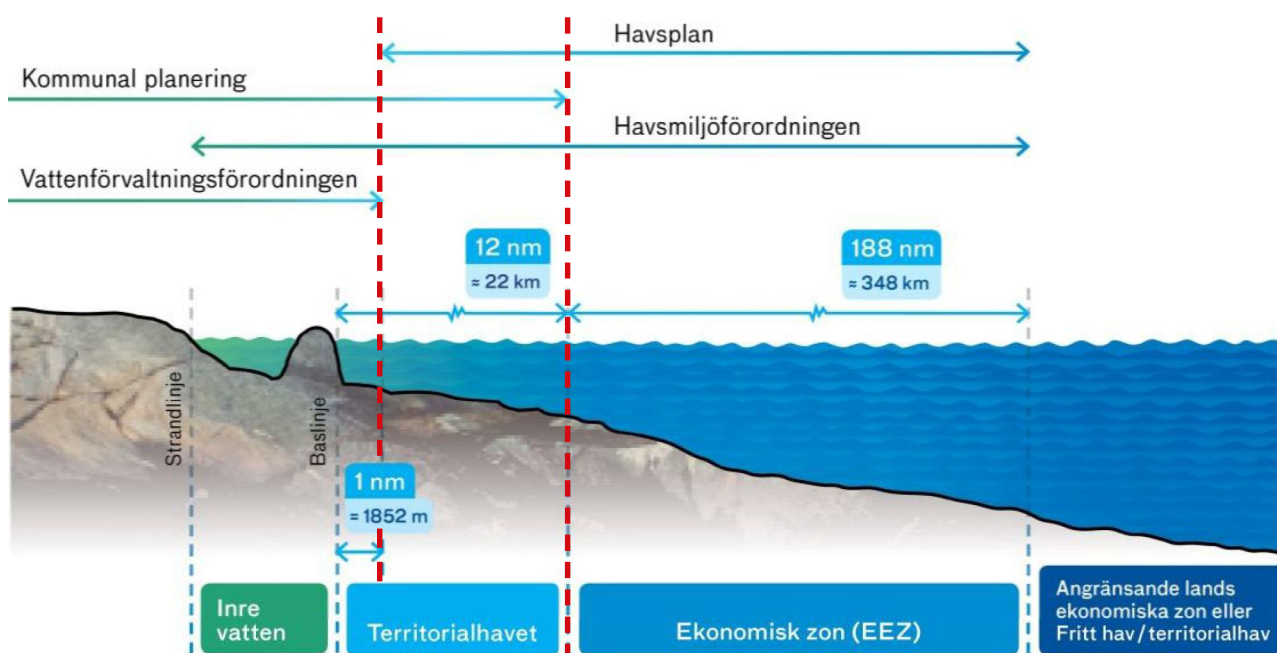
Samordning med den statliga havsplaneringen

Den 1 september 2014 infördes en bestämmelse i miljöbalken om statlig havsplanering i Sverige som innebär att det ska finnas tre statliga havsplaner; för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet. Den statliga havsplaneringen leds av Havs- och vattenmyndigheten och arbetet sker i samverkan med berörda nationella myndigheter och landets kustlänsstyrelser.

Målsättningen är att samråd över de statliga havsplanerna kommer att genomföras under våren 2018 fram till sommaren 2018, för att förslag till statliga havsplaner ska kunna överlämnas till regeringen i mars 2019 för beslut.

De nationella havsplanerna kommer, när de är antagna, att vara vägledande för kommunernas planläggning. Mot denna bakgrund är det viktigt att bedriva en parallell kommunal planering av havet för att uppnå ett samspel med och kunna vara aktivt delaktig i den statliga havsplaneringen.

Havsplanerna ska omfatta Sveriges ekonomiska zon och svenskt territorialhav från en nautisk mil (1 852 meter) utanför den svenska baslinjen med undantag av fastighetsindelad vatten. Detta innebär att kommunerna och staten har överlappande planeringsansvar i större delen av territorialhavet (se illustration nedan).

Röd streckning redovisar havsområdet där stat och kommun har ett överlappande planeringsansvar.
(Bild: Havs- och vattenmyndigheten)

Havsplanering innebär en avvägning mellan olika intressen

Havet har stor betydelse för bland annat näringslivs-utveckling, försvar, luft- och sjöfart, yrkesfiske, energi men också för friluftsliv, turism och boende. Havsplanering kan beskrivas som en process för att analysera och organisera verksamheter i havsområdet för att uppnå miljömässiga, näringspolitiska och sociala mål. Det handlar om att i en öppen process och med inriktning mot framtiden skapa möjligheter för och göra avvägningar mellan olika intressen för nyttjande, utveckling och bevarande.

Havsplanering, på såväl statlig som kommunal nivå, hanterar främst de rumsliga aspekterna. Havsplaneringen har flera rumsliga dimensioner; i och på havsbotten, i vattenpelaren, på havsytan samt utrymmet där ovanför. Det handlar om att utifrån ett helhetsperspektiv ge rumsliga förutsättningar för olika typer av verksamheter eller skydd i havet.

Plan- och bygglagen anger att mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade till med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning ur ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt.

I plan- och bygglagen beskrivs vidare vad som räknas som allmänna intressen, bland annat natur- och kultur aspekter, hänsyn till omgivningen samt vissa bestämmelser i miljöbalken. En del av de allmänna intressena är riksintressen enligt miljöbalken. Såväl områden som är skyddsvärda på grund av sina speciella värden som områden och anläggningar som är av betydelse för ett speciellt nyttjande kan vara utpekade som riksintresse. Även allmänna intressen som inte kan utgöra riksintresse, exempelvis områden för vattenbruk, kan vara viktiga i havsplaneringen.

I vissa områden finns överlappande anspråk på riksintressen och olika användning kan vara i konflikt med varandra. I den statliga havsplaneringen ska en noggrann avvägning göras för vad varje enskilt område är mest lämpat för. Här är det viktigt att den kommungemensamma havsplanen kommer med inspel till den statliga planeringen. Ett riksintresseanspråk behöver inte innebära ett förbud mot andra åtgärder i eller i närheten av området, men dess värden ska skyddas i planeringen.

Fortsatt arbete

Denna kommungemensamma havsplan kommer att följas upp med annan planering i respektive kommun samt i viss utsträckning gemensamt utredningsarbete.

Karlskrona kommun

Karlskrona kommun reviderar sin kommunomfattande översiktsplan utifrån en ny vision för år 2050. I dokumentet redovisas kommunens framtida utvecklingsriktningar där den geografiska avgränsningen sammanfaller med havsplaneringen.

I de fall ny kunskap framkommer, förutsättningar ändras eller viljeinriktningen blir en annan, så kan utfallen för de olika intressena inom havsplanens område behöva uppdateras inom Karlskronas kommungräns. Preliminärt antagande för kommunens översiktsplan är år 2020.

Ronneby kommun

Ronneby kommun arbetar för närvarande med en revidering av den kommunomfattande översiktsplanen. Kommunen har för avsikt att jobba vidare med planeringen i kustzonen.

Karlshamns kommun

Karlshamns kommun anger i sin kommunomfattande översiktsplan att man avser upprätta en fördjupad översiktsplan för skärgården för att i ett sammanhang kunna studera bebyggelsefrågor och allmänhetens tillgång till skärgården med flera frågor.

Sölvesborgs kommun

Sölvesborgs kommun arbetar för närvarande med en revidering av den kommunomfattande översiktsplanen.

Gemensamt arbete

Följande frågor hanteras lämpligen gemensamt för blekingekustens havsområde:

- inventering, analysering och värdering av marina kulturmiljöer och lämningar.
- kartläggning och identifiering av lämpliga platser för vattenbruk.
- kartläggning och identifiering av platser där det bedöms möjligt att pröva lämpligheten av dumpning av muddermassor.

Planförslag

Vision för havsplaneringen

Den vision som finns för Sveriges marina strategi är också Blekinges; att genom konkurrenskraftiga, innovativa och hållbara maritima näringar bidra till ökad sysselsättning, minskad miljöbelastning och en attraktiv miljö. Visionen tar sikte på år 2050 och havsplaneringen, såväl statlig som kommunal, är ett verktyg i strävan mot denna vision.

Vision för Blekinge med sikte på 2050

Genom framgångsrik havsmiljöförvaltning i Blekinge har miljön i havet uppnått god ekologisk och kemisk status. Östersjöns syrefattiga bottnar har återhämtat sig och övergödning på grund av jordbruk och sjöfart är minimerad. Utsläppen från industrin är minimerade och tillförseln av miljögifter har stoppats. Dynamiken mellan olika fiskarter är återställd, bifångsten i fiskegarn har minskat och sjöfågelpopulationerna har vuxit sig starka. Blekinge är del av ett sammanhängande nätverk av funktionellt naturskydd som omfattar alla Sveriges havsområden. Utsjöbankar som Utklippan och Hanöbanken är viktiga länkar i denna kedja. Forskning och miljöövervakning har lett till större kunskap om marina ekosystem och hur de bäst kan förvaltas.

Allt eftersom havets ekosystem blivit friskare har hållbar turism blivit en av de viktigaste näringarna i länet. Besöksnäringen har ökat kraftigt och lokala arbetstillfällen har skapats. Blekinges kust- och skärgård, natur och kulturmiljöer och havsanknutet friluftsliv segling, fiske och paddling, lockar många besökare.

Med stöd av ekosystembaserad fiskeriförvaltning är fiskbestånden goda och stabila. Blekinge har en effektiv och fullt miljöanpassad fiskeflotta. Fisket sker på fiskebeståndens överskott, där fångsterna inte medför att bestånden minskar eller att rekryteringen påverkas negativt. Fiskeredskapen har utvecklats så att fiske kan ske utan att botten skadas. De ökade bestånden och efterfrågan på nyttig närproducerad mat har medfört att det kustnära fisket har ökat. Fiske- näringen är en naturlig och självklar del av de blekingiska kust- och skärgårdssamhällena. Vattenbruket har utvecklats och odlingarna i Blekinge bidrar aktivt till den minskande övergödningen.

Handeln i Östersjöområdet har fortsatt att öka och sjöfartens godsvolymer är nu mer än dubbelt så stora som 2020. Dessutom har närsjöfarten ökat med en intensiv trafik mellan svenska hamnar utmed hela kusten. Blekinges

hamnar är viktiga hubbar i sjöfartens nätverk, både nationellt och internationellt. Havets motorvägar är många och tätt trafikerade men samtidigt väl avgränsade, vilket lämnar gott om utrymme för andra näringar. Sjöfartens utsläppsnivåer är låga och få fartyg körs längre på fossila drivmedel.

Användningen av förnybara energikällor i havet utgör en betydande del av Sveriges och Blekinges energiproduktion. Det utbyggda nätverket av kraftkablar över haven har möjliggjort en effektiv elhandel i norra Europa. Den infrastruktur som byggts upp i samband med den havsbaserade energiutvinningen nyttjas även av vattenbruket, med odling av bland annat biogasgenererande alger integrerat med energianläggningarnas plattformar. Samverkan mellan teknikområden har skapat många arbetstillfällen och bidrar till en hållbar utveckling miljömässigt, socialt och ekonomiskt.

Havsplanerna bidrar till förutsättningar för Sverige och svenska intressen. Även om säkerhetssituationen numera är god i Östersjöområdet så är det fortsatt viktigt att ha god beredskap. Havsplaneringen är en bra plattform för strategiska lokaliseringsfrågor vilket stödjer totalförsvarets verksamhet och strategisk försörjning.

Intressekonflikter

På efterföljande sidor följer en kort sammanställning över möjliga intresse- och anspråkskonflikter i området, vilka sedan senare i kapitlet följs upp med ställningstaganden.

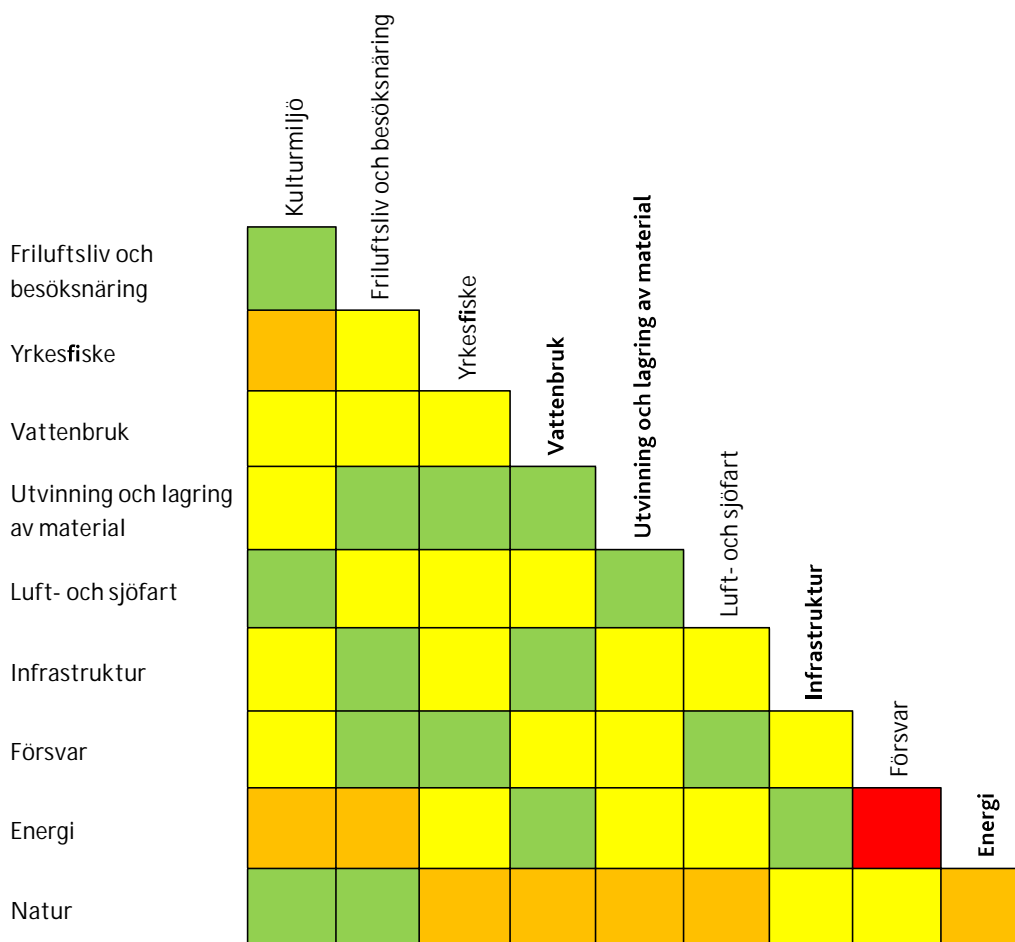
Anspråks- och konfliktmatrix

Inom havsområdet finns intressen med anspråk som delvis sammanfaller. Flera reella och potentiella, mer eller mindre allvarliga, konfliktpunkter har identifierats.

I sammanställningen blir det med nödvändighet en viss upprepning då de olika intressena ställs mot varandra på två ställen, med utgångspunkt från respektive intresse.

Förklaring

- Intressena och deras anspråk är i princip förenliga - inga ställningstaganden krävs
- Viss konflikt kan finnas mellan intressena och deras anspråk - ställningstaganden kan behövas
- Konflikt finns mellan intressena och deras anspråk - ställningstaganden kan behövas
- Påtaglig konflikt kan finnas mellan intressena och deras anspråk - ställningstaganden krävs

Konflikts- och anspråksmatrix.

Kulturmiljö

Värnandet av marina kulturvärden kan stå i konflikt med anspråk som exploatering, resursutvinning och andra bottenpåverkande aktiviteter. När det gäller naturmiljöer finns ofta en positiv synergieffekt då exempelvis vrak kan skapa en skyddad biotop där många marina arter kan etablera sig.

n Kulturmiljö - Friluftsliv och besöksnäring
Begränsad intressekonflikt. Dykning skulle kunna påverka kulturmiljövärden och fornminnen.

n Kulturmiljö - Yrkesfiske
Konflikt kan finnas genom bottenrålning eller andra fiskemetoder som påverkar havsbotten.

n Kulturmiljö - Vattenbruk
Viss konflikt kan finnas om anläggningar för vattenbruk etableras i områden med kulturmiljövärden.

n Kulturmiljö - Utvinning och lagring av material
Viss konflikt kan finnas om utvinning eller lagring av material genomförs i områden med kulturmiljövärden.

n Kulturmiljö - Luft- och sjöfart
Begränsad intressekonflikt. Möjligen kan sjöfarten orsaka skador på kulturmiljövärden vid nödankring

n Kulturmiljö - Infrastruktur
Viss konflikt kan finnas då kulturmiljövärden kan skadas vid dragning av sjökabel eller ledningar på botten.

n Kulturmiljö - Försvar
Viss konflikt kan finnas vid aktiviteter som påverkar bottnar med kulturmiljövärden.

n Kulturmiljö - Energi
Konflikt kan finnas om man etablerar exempelvis vindkraftverk på platser med kulturmiljöer och fornminnen.

n Kulturmiljö - Natur
Begränsad intressekonflikt. Kulturmiljöer i havet utgör ofta biotop för olika arter.

Friluftsliv och besöksnäring

Friluftsliv och besöksnäring är relativt begränsad i sin konflikt med övriga intressen men framförallt bullrande och i havsområdet visuellt närvarande anspråk står i konflikt med intresset. Yrkesfisket och fritidsfisket har liknande anspråk vad gäller fångst.

n Friluftsliv och besöksnäring - Kulturmiljö
Begränsad intressekonflikt. Dykning skulle kunna påverka kulturmiljövärden och fornminnen.

n Friluftsliv och besöksnäring - Yrkesfiske
Viss konflikt kan finnas mellan fritidsfiske och yrkesfiske.

n Friluftsliv och besöksnäring - Vattenbruk
Viss konflikt kan finnas beroende på placering då anläggning för vattenbruk kan vara både ytkrävande och störa visuella intryck.

n Friluftsliv och besöksnäring - Utvinning och lagring av material
Begränsad intressekonflikt. Intressenas anspråk finns inte inom samma områden.

n Friluftsliv och besöksnäring - Luft- och sjöfart
Viss konflikt kan finnas genom buller- och avgaspåverkan från sjö- och flygtransporter och vid exempelvis oljeutsläpp vid olyckor.

n Friluftsliv och besöksnäring - Infrastruktur
Begränsad intressekonflikt. Möjlig visuell påverkan vid eventuella sjökabeldragningars möte med land och övergång till luftledning

n Friluftsliv och besöksnäring - Försvar
Begränsad intressekonflikt. Dock kan friluftslivet rimligen påverkas då övningar pågår.

n Friluftsliv och besöksnäring - Energi
Konflikt kan finnas då exempelvis en vindkraftspark till havs kan ses från långa avstånd.

n Friluftsliv och besöksnäring - Natur
Begränsad intressekonflikt. Intensiv besöksnäring skulle dock kunna innebära påverkan på naturvärden.

Yrkesfiske

Yrkesfisket rör sig över stora havsområdet och kan hantera de flesta övriga anspråk i havsområdet. Intresset står framförallt i konflikt med natur- och kulturvärden genom dess påverkan på bottnar vid bottenrålning samt risk för påverkan på biodiversiteten genom överfiske och bifångster.

n Yrkesfiske - Kulturmiljö
Konflikt kan finnas genom bottenrålning eller andra fiskemetoder som påverkar havsbotten.

n Yrkesfiske - Friluftsliv och besöksnäring
Viss konflikt kan finnas mellan fritidsfiske och yrkesfiske.

n Yrkesfiske - Vattenbruk
Viss konflikt kan finnas exempelvis till fiskodling genom förändringar i arvsmassan hos "vildfisk" om odlad fisk tar sig ut eller risk för spridning av sjukdomar.

n Yrkesfiske - Utvinning och lagring av material
Begränsad intressekonflikt.

n Yrkesfiske - Luft- och sjöfart
Viss konflikt kan finnas - risk för utsläpp från sjöfarten som påverkar fisket.

n Yrkesfiske - Infrastruktur
Viss konflikt kan finnas om fasta installationer riskerar att påverkas av bottenträning.

n Yrkesfiske - Försvar
Begränsad intressekonflikt. Intressena bedöms kunna samverka i havsområdet.

n Yrkesfiske - Energi
Viss konflikt kan finnas. En vindkraftspark tar plats och begränsar fisket i viss mån samtidigt som dess fundament kan skapa gynnsamma förhållanden för fisk och därmed yrkesfisket.

n Yrkesfiske - Natur
Risk för konflikt genom överfiske och bifångster som kan rubba ekosystem i havet samt bottenpåverkan vid träning.

Vattenbruk

Vattenbruk är ofta av en yrkrävande karaktär och kommer i konflikt med andra intressen som också har ytanspråk. Miljömässigt kan vattenbruk innebära såväl positiva som negativa konsekvenser beroende på utformning och aktuell art.

n Vattenbruk - Kulturmiljö
Viss konflikt kan finnas om anläggningar för vattenbruk etableras (förankras) i områden med kulturmiljövården.

n Vattenbruk - Friluftsliv och besöksnäring
Viss konflikt kan finnas beroende på placering då anläggning för vattenbruk kan vara både yrkrävande och störa visuella intryck.

n Vattenbruk - Yrkesfiske
Viss konflikt kan finnas exempelvis till fiskodling genom förändringar i arvsmassan hos "vildfisk" om odlad fisk tar sig ut eller risk för spridning av sjukdomar.

n Vattenbruk - Utvinning och lagring av material
Begränsad intressekonflikt.

n Vattenbruk - Luft- och sjöfart
Viss konflikt kan finnas. Framförallt kopplat till riskerna med sjöfart, exempelvis utsläpp.

n Vattenbruk - Infrastruktur
Begränsad intressekonflikt. Möjligen kan konflikt uppstå vid sjökabelläggning och service av befintliga ledningar om anläggningar finns i samma område.

n Vattenbruk - Försvar
Viss konflikt kan finnas för anläggningar lokaliserade i närheten av övningsområden.

n Vattenbruk - Energi
Begränsad intressekonflikt. Möjligheter till synergieffekt genom exempelvis kombination av vattenbruk och vindkraftspark.

n Vattenbruk - Natur
Risk för konflikt med tanke på näringsläckage från fiskodlingar eller genom förändringar i arvsmassan hos "vildfisk" om odlad fisk tar sig ut. Odling av alger och musslor kan ha gynnsam effekt på naturen.

Utvinning och lagring av material

Utvinning- och lagring av material berör i huvudsak havsbotten och kan där komma i konflikt med andra bottenrelaterade anspråk som skyddandet av natur- och kulturmiljöer, infrastruktur och försvar föranleder.

n Utvinning och lagring av material - Kulturmiljö
Viss konflikt kan finnas om utvinning eller lagring av material genomförs i områden med kulturmiljövården.

n Utvinning och lagring av material - Friluftsliv och besöksnäring
Begränsad intressekonflikt. Intressenas anspråk finns inte inom samma områden.

n Utvinning och lagring av material - Yrkesfiske
Begränsad intressekonflikt.

n Utvinning och lagring av material - Vattenbruk
Begränsad intressekonflikt.

n Utvinning och lagring av material - Luft- och sjöfart
Begränsad intressekonflikt.

n Utvinning och lagring av material - Infrastruktur
Viss konflikt kan finnas om utvinnings- eller lagringsplatser sammanfaller med placering av infrastruktur.

n Utvinning och lagring av material - Försvar
Viss konflikt kan finnas om utvinnings- eller lagringsplatser sammanfaller med specifika övningsplatser.

n Utvinning och lagring av material - Energi
Viss konflikt kan finnas om utvinnings- eller lagringsplatser sammanfaller med område för energi.

n Utvinning och lagring av material - Natur
Risk för konflikt då såväl utvinning som lagring av material kan påverka havsmiljön på både kort och lång sikt.

Luft- och sjöfart

Transportsektorn kan genom sin närvaro i havsområdet störa både människor och djur med buller och utsläpp. Det kan även finnas konflikter rörande fasta installationer på botten kopplat till nödankring och i ytan kopplat till navigering och utrymme.

n Luft- och sjöfart - Kulturmiljö

Begränsad intressekonflikt. Möjligen kan sjöfarten orsaka skador på kulturmiljövärden vid nödankring.

n Luft- och sjöfart - Friluftsliv och besöksnäring

Viss konflikt kan finnas genom buller- och avgaspåverkan från sjö- och flygtransporter och vid exempelvis oljeutsläpp vid olyckor.

n Luft- och sjöfart - Yrkesfiske

Viss konflikt kan finnas - risk för utsläpp från sjöfarten som påverkar fisket.

n Luft- och sjöfart - Vattenbruk

Viss konflikt kan finnas. Framförallt kopplat till riskerna med sjöfart, exempelvis utsläpp.

n Luft- och sjöfart - Utvinning och lagring av material

Begränsad intressekonflikt.

n Luft- och sjöfart - Infrastruktur

Viss konflikt kan finnas rörande fasta installationer på botten vid behov av nödankring.

n Luft- och sjöfart - Försvar

Begränsad intressekonflikt.

n Luft- och sjöfart - Energi

Viss konflikt kan finnas för mellan anläggning för energiproduktion och luft- och sjöfart men regler för höjd och för hindermarkering styr utbyggnad.

n Luft- och sjöfart - Natur

Viss konflikt kan finnas - risk för utsläpp från sjöfarten som påverkar naturmiljöer.

Infrastruktur

Infrastruktur i form av sjökabel och ledningar på havsbotten riskerar att komma i konflikt med andra bottenrelaterade anspråk som skyddandet av natur- och kulturmiljöer, yrkesfiske, utvinning och lagring av material och försvar föranleder.

n Infrastruktur - Kulturmiljö

Viss konflikt kan finnas då kulturmiljövärden kan skadas vid dragning av sjökabel eller ledningar på botten.

n Infrastruktur - Friluftsliv och besöksnäring

Begränsad intressekonflikt. Möjlig visuell påverkan vid sjökabelns möte med land och övergång till luftledning

n Infrastruktur - Yrkesfiske

Viss konflikt kan finnas om fasta installationer riskerar att påverkas av bottenträning.

n Infrastruktur - Vattenbruk

Begränsad intressekonflikt. Möjligen kan konflikt uppstå vid sjökabelläggning och service av befintliga ledningar om anläggningar finns i samma område.

n Infrastruktur - Utvinning och lagring av material

Viss konflikt kan finnas om utvinnings- eller lagringsplatser sammanfaller med placering av infrastruktur.

n Infrastruktur - Luft- och sjöfart

Viss konflikt kan finnas rörande fasta installationer på botten vid behov av nödankring.

n Infrastruktur - Försvar

Viss konflikt kan finnas om sjökablars och ledningars lokalisering sammanfaller med specifika övningsplatser.

n Infrastruktur - Energi

Begränsad intressekonflikt. Intressena bedöms kunna samverka i havsområdet. Anläggningar för energiutvinning kräver anslutning till sjökabel.

n Infrastruktur - Natur

Viss konflikt kan finnas då miljövärden kan skadas vid dragning av sjökablar på botten.

Försvar

Försvarets verksamheter kan i viss utsträckning komma i konflikt med flertalet andra anspråk på havet. Möjlighet till samverkan med andra intressen bedöms dock som stor.

n Försvar - Kulturmiljö

Viss konflikt kan finnas vid aktiviteter som påverkar bottnar med kulturmiljövärden.

n Försvar - Friluftsliv och besöksnäring

Begränsad intressekonflikt. Dock kan friluftslivet rimligen påverkas då övningar pågår.

n Försvar - Yrkesfiske

Begränsad intressekonflikt. Intressena bedöms kunna samverka i havsområdet.

n Försvar - Vattenbruk

Viss konflikt kan finnas för anläggningar lokaliserade i närheten av övningsområden.

n Försvar - Utvinning och lagring av material

Viss konflikt kan finnas om utvinnings- eller lagringsplatser sammanfaller med specifika övningsplatser.

n Försvar - Luft- och sjöfart

Begränsad intressekonflikt. Intressena bedöms kunna samverka i havsområdet.

n Försvar - Infrastruktur

Viss konflikt kan finnas om sjökablars och ledningars lokalisering sammanfaller med specifika övningsplatser.

n Försvar - Energi

Påtaglig konflikt kan finnas då exempelvis vindkraftsanläggningar kan störa övningsförutsättningar, signalspaning eller radar.

n Försvar - Natur

Viss konflikt kan finnas genom övningar, skjutning och detonationer i områden med naturvärden.

Energi

Anläggningar för energiutvinning kan vara både ytkrävande och innebära att höga objekt uppförs. Konflikt uppstår även genom lokalisering till botten där kanske miljö- och naturvärden riskerar att påverkas. Vindkraftverk syns på långt håll och kan påverka landskapsbilden.

n Energi - Kulturmiljö

Viss konflikt kan finnas om man etablerar exempelvis vindkraftverk på platser med kulturmiljöer och fornminnen.

n Energi - Friluftsliv och besöksnäring

Viss konflikt kan finnas då exempelvis en vindkraftspark till havs kan ses från långa avstånd.

n Energi - Yrkesfiske

Viss konflikt kan finnas. En vindkraftspark tar plats och begränsar fisket i viss mån samtidigt som dess fundament kan skapa gynnsamma förhållanden för fisk och därmed yrkesfisket.

n Energi - Vattenbruk

Begränsad intressekonflikt. Möjligheter till synergieffekt genom exempelvis kombination av vattenbruk och vindkraftspark.

n Energi - Utvinning och lagring av material

Viss konflikt kan finnas om utvinnings- eller lagringsplatser sammanfaller med område för energi.

n Energi - Luft- och sjöfart

Viss konflikt kan finnas för mellan anläggning för energiproduktion och luft- och sjöfart men regler för höjd och för hindermarkering styr utbyggnad.

n Energi - Infrastruktur

Begränsad intressekonflikt. Intressena bedöms kunna samverka i havsområdet. Anläggningar för energiutvinning kräver anslutning till sjökabel.

n Energi - Försvar

Påtaglig konflikt kan finnas då exempelvis vindkraftsanläggningar kan störa övningsförutsättningar, signalspaning eller radar.

n Energi - Natur

Viss konflikt kan finnas vid etablering av anläggning för energiutvinning i områden med naturvärden. Fundament kan dock skapa goda förhållanden för växt och djurliv i havet. Vindkraftverk kan innebära risk för påverkan på fågellivet.

Natur

Värnandet av natur kan komma i konflikt med exploatering, resursutvinning och andra bottenstörande aktiviteter. Värnandet av natur kan även medföra positiva synergieffekter för besöksnäring och friluftsliv, fiske och kulturmiljö

n Natur - Kulturmiljö

Begränsad intressekonflikt. Kulturmiljöer i havet utgör ofta biotop för olika arter.

n Natur - Friluftsliv och besöksnäring

Begränsad intressekonflikt. Intensiv besöksnäring skulle dock kunna innebära påverkan på naturvärden.

n Natur - Yrkesfiske

Risk för konflikt genom överfiske och bifångster som kan rubba ekosystem i havet samt bottenpåverkan vid trålning.

n Natur - Vattenbruk

Risk för konflikt med tanke på näringsläckage från fiskodlingar eller genom förändringar i arvsmassan hos "vildfisk" om odlad fisk tar sig ut. Odling av alger och musslor kan ha gynnsam effekt på naturen.

n Natur - Utvinning och lagring av material

Risk för konflikt då såväl utvinning som lagring av material kan påverka havsmiljön på både kort och lång sikt.

n Natur - Luft- och sjöfart

Viss konflikt kan finnas - risk för utsläpp från sjöfarten som påverkar naturmiljöer.

n Natur - Infrastruktur

Viss konflikt kan finnas då miljövärden kan skadas vid dragning av sjökablar på botten.

n Natur - Försvar

Konflikt kan finnas genom övningar, skjutning och detonationer i områden med naturvärden.

n Natur - Energi

Viss konflikt kan finnas vid etablering av anläggning för energiutvinning i områden med naturvärden. Fundament kan dock skapa goda förhållanden för växt och djurliv i havet. Vindkraftverk kan innebära risk för påverkan på fågellivet.

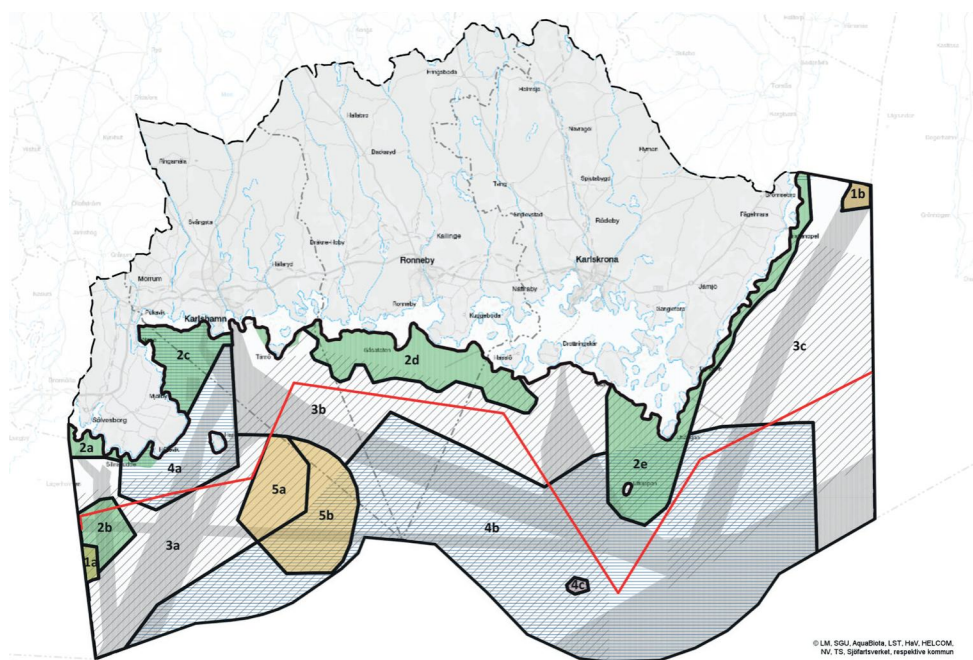
Plankarta

Den kommungemensamma havsplanen täcker ett område som stäcker sig 300 meter från land och öar ut till och med territorialhavet. Kust- och skärgård omfattas inte av planen, men kopplingarna mellan de inre och yttre havsområdena är många och självklara, till exempel farleder, fiskevatten, friluftss- och naturområden. Kartan nedan visar kommunernas förslag till användning av havsområdet. Huvudanvändningarna är natur, försvar, yrkesfiske energi, sjöfart och utvinning av material (sandtäkt).

Försvar och yrkesfisket har stora ytanspråk och är i kartan redovisade med olika skraffering. *Försvarsmakten beslutade under slutet av 2017 om förnyad redovisning av riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del. Då beslut om förändringen fattades i ett sent skede av arbetet med denna havsplan har förändringar inte inarbetats i samrådsversionen. Avsikten är att beakta förändringen inför kommande arbete med utställningshandlingen av havsplanen.*

Sjöfartens ytanspråk för farleder överlappar de flesta övriga anspråk och redovisas i kartan som grå ytor. Områden med utpekade höga naturvärden visas med grön yta. Den röda linjen tvärs över kartan representerar gränsen för kustzonen. Området norr om denna utgör riksintresse för högexploaterad kust.

Kartan har med svart linje delats in i avgränsade områden med olika användningsprioriteter. Varje område har fått en siffer- och bokstavsbeckning kopplat till huvudanvändning och geografisk placering. Under rubriken *Områdesvisa ställningstaganden* nedan beskrivs användningen av respektive område. Där redovisas även hur andra intressen inom planområdet ska hanteras.

Planområdet omfattar Blekinge kustkommuners havsområde, avgränsat till öppet vattenområde in till gräns 300 meter från kust och öar.

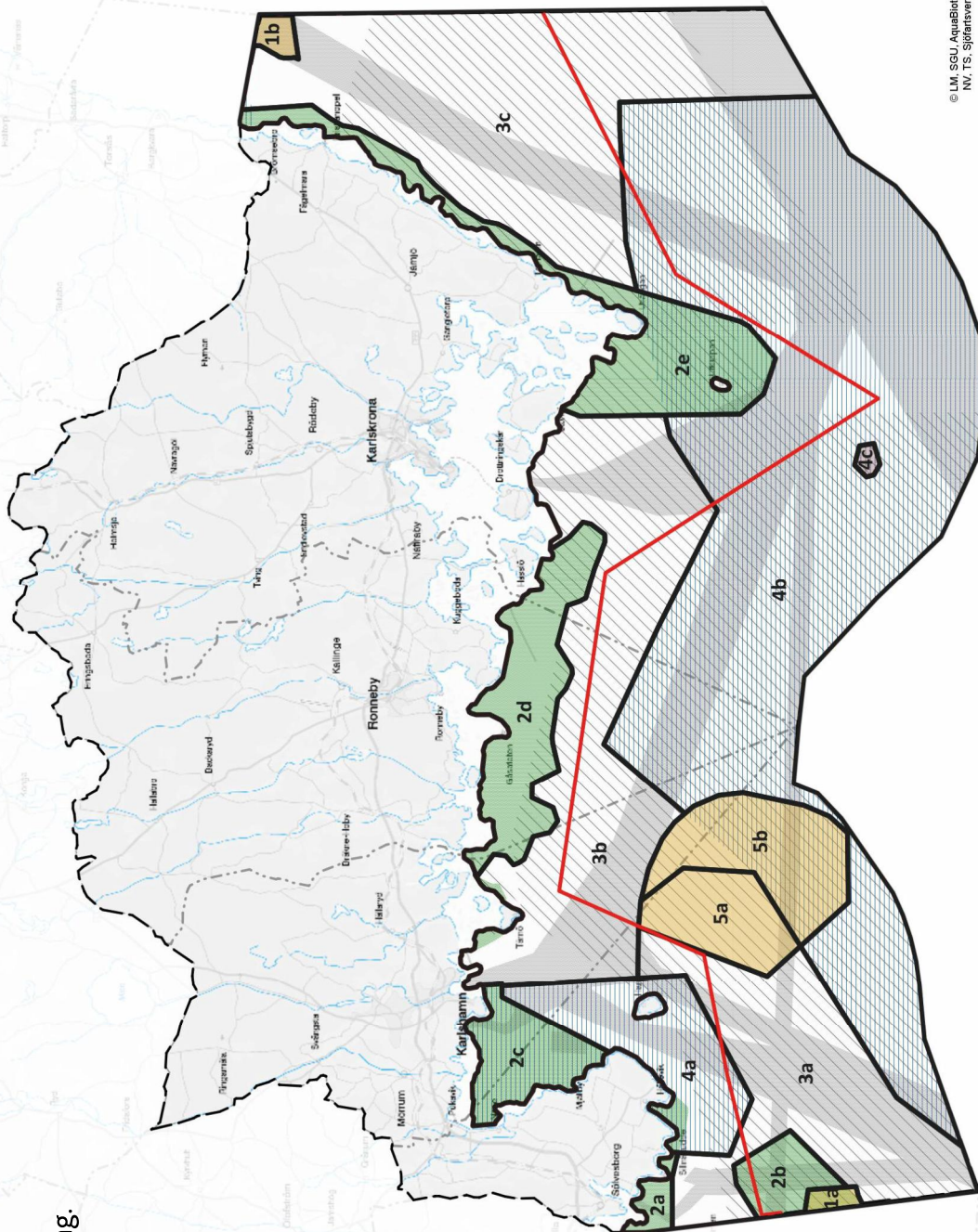
TECKENFÖRKLARING TILL PLANKARTA

- **NATUR**
Områden av riksintresse för naturvården, Natura 2000 områden, naturreservat samt områden med höga naturvärden. Se sid 24.
- **FÖRSVAR**
Områden av riksintresse för totalförsvarets militära del, inkluderande sjöövningssområde. Se sid 23.
- **YRKESFISKE**
Områden av riksintresse för yrkesfisket, inkluderande fångstområden. Se sid 22.
- **ENERGI**
Områden av riksintresse för energiproduktion. Se sid 24.
- **SJÖFART**
Områden av riksintresse för sjöfart - farled. Se sid 23.
- **SANDTÄKT**
Område för potentiell sandtäkt (SGU). Se sid 23.
- **KUSTZONEN**
Område innanför linjen (närmast land) utgör hänsynsområde för kustvärden. Se sid 21.
- **OMRÅDEINDELNING**
Områden avgränsade med heldragen svart linje beskrivs nedan:

HAVSPLAN FÖR BLEKINGES KUSTKOMMUNER - PLANKARTA

ÄNDRING AV ÖVERSIKTSPLANER FÖR SÖLVESBORGS KOMMUN, KARLSHAMNS KOMMUN, KARLSHAMNS KOMMUN, RONNEBY KOMMUN OCH KARLSKRONA KOMMUN
SAMRÅDSHANDLING
2018-01-08

Se separat teckenförklaring.

Områdesvisa ställningstaganden

I stora delar av planområdet och i de flesta delområden som redovisas nedan, finns intresseanspråk för både försvar och sjöfart representerade. Dessa intressen och deras anspråk ska alltid beaktas. Flera av områdena rymmer även utpekade naturvärden som konkurrerande intressen ska beakta så att inte påtaglig skada uppstår.

För respektive utpekade område av riksintresse för naturvärden, Natura 2000, naturreservat med flera, finns beskrivningar i kapitlet *Planeringsförutsättningar* där aktuella värden och hur dessa ska beaktas beskrivs närmare. Ofta handlar det om att värna bottenlevande djur- och växtliv som kan hotas av framför allt fysisk åverkan på botten eller igenslamning. Även det rika fågellivet är utpekade som naturvärde i vissa områden och behöver skyddas.

1a. Taggen

Huvudanvändning energiutvinning: Inom området har energiintresset prioritet. Hänsyn ska tas till utpekade naturvärden i området och användningar anpassas eller begränsas för minimerad negativ påverkan.

Fasta installationer som hindrar utbyggnad av anläggningar för energiproduktion bör ej tillåtas.

1b. Trolleboda

Huvudanvändning energiutvinning: Inom området har energiintresset prioritet. I området finns även riksintresseanspråk för sjöfart. Vid en utbyggnad av anläggning för energiutvinning i området kan farleden behöva läggas om i ny sträckning utanför området.

Fasta installationer som hindrar utbyggnad av anläggningar för energiproduktion bör ej tillåtas.

2a. Sölvesborgsviken

Huvudanvändning natur: Inom området har bevarande av naturvärden prioritet. I området ska även riksintresseanspråk för sjöfart - farled, värnas. Annan användning kan tillåtas om denna inte medför påtaglig skada på utpekade naturvärden.

Området berörs av riksintresse för naturvård och har pekats ut som värdetrakt i marin miljö.

2b. Taggen öst

Huvudanvändning natur: Inom området har bevarande av naturvärden prioritet. I området ska även riksintresseanspråk för sjöfart - farled, värnas. Annan användning kan tillåtas om denna inte medför påtaglig skada på utpekade naturvärden.

Området har pekats ut som värdetrakt i marin miljö. I området finns även riksintresseanspråk för försvar.

2c. Pukaviksbukten

Huvudanvändning natur: Inom området har bevarande av naturvärden prioritet. I området ska även riksintresseanspråk för sjöfart - farled, värnas. Annan användning kan tillåtas om denna inte medför påtaglig skada på utpekade naturvärden.

Området berörs av riksintresse för naturvård, Natura 2000, fredningsområde för fisk och har pekats ut som värdetrakt i marin miljö. I området finns även riksintresseanspråk för yrkesfiske.

Området berörs av riksintresseanspråk för försvaret; stoppområde för höga objekt. Fasta installationer högre än 20 meter över havet tillåts inte inom stoppområdet.

2d. Gåsfeten

Huvudanvändning natur: Inom området har bevarande av naturvärden prioritet. Annan användning kan tillåtas om denna inte medför påtaglig skada på utpekade naturvärden.

Området berörs av riksintresse för naturvård och naturreservat samt planerat nytt naturreservat. I området finns även riksintresseanspråk för försvar.

Området berörs av riksintresseanspråk för försvaret; stoppområde för höga objekt. Fasta installationer högre än 20 meter över havet tillåts inte inom stoppområdet.

2e. Utklippan-Östkusten

Huvudanvändning natur: Inom området har bevarande av naturvärden prioritet. Annan användning kan tillåtas om denna inte medför påtaglig skada på utpekade naturvärden.

Området berörs av riksintresse för naturvård, Natura 2000, naturreservat och särskilt värdefulla kustområden och marina miljöer som pekats ut som Marine Protected Areas, HELCOM MPA. I området finns även riksintresseanspråk för sjöfart, yrkesfiske och försvar.

3a. Öst Taggen

Huvudanvändning försvar och sjöfart: Försvar och sjöfart bedöms kunna samexistera. Hänsyn ska tas till naturvärden i området och användningar anpassas eller begränsas för minimerad negativ påverkan.

Fasta installationer som stör sjöfartens framkomlighet och försvarets verksamhet bör inte tillåtas. Vid en utrymmeskonkurrens har försvarsintresset företräde.

Området berörs av riksintresseanspråk för försvaret; stoppområde för höga objekt. Fasta installationer högre än 20 meter över havet tillåts inte inom stoppområdet.

Lagring av material, såsom rena muddermassor, kan prövas i området om åtgärden inte medför påtaglig skada på områdets natur- och kulturvärden.

3b. Söder Gåsfeten

Huvudanvändning försvar och sjöfart: Försvar och sjöfarten bedöms kunna samexistera. Fasta installationer som stör sjöfartens framkomlighet och försvarets verksamhet bör inte tillåtas. Vid en utrymmeskonkurrens har försvarsintresset företräde.

Området berörs av riksintresseanspråk för försvaret; stoppområde för höga objekt. Fasta installationer högre än 20 meter över havet tillåts inte inom stoppområdet.

Lagring av material, såsom rena muddermassor, kan prövas i området om åtgärden inte medför påtaglig skada på områdets natur- och kulturvärden.

3c. Östkusten

Huvudanvändning försvar och sjöfart: Försvar och sjöfart bedöms kunna samexistera. Fasta installationer som stör sjöfartens framkomlighet och försvarets verksamhet bör inte tillåtas. Utpekade riksintresse för energi avvägs bort då intresset bedömts oförenligt med sjöfarten. Vid en utrymmeskonkurrens har försvarsintresset företräde.

Lagring av material, såsom rena muddermassor, kan prövas i området om åtgärden inte medför påtaglig skada på områdets natur- och kulturvärden.

Helikopter. Foto: Mikael Svensson

4a. Lister-Hanö

Huvudanvändning försvar, yrkesfiske och sjöfart: Försvar, sjöfart och yrkesfiske bedöms kunna samexistera. Hänsyn ska tas till utpekade naturvärden i området och användningar anpassas eller begränsas för minimerad negativ påverkan. Fasta installationer som stör sjöfartens framkomlighet och försvarets verksamhet bör inte tillåtas.

Området berörs av riksintresseanspråk för försvaret; stoppområde för höga objekt. Fasta installationer högre än 20 meter över havet tillåts inte inom stoppområdet.

Lagring av material, såsom rena muddermassor, kan prövas i området om åtgärden inte medför påtaglig skada på områdets natur- och kulturvärden.

4b. Södra utsjöområdet

Huvudanvändning försvar, yrkesfiske och sjöfart: Försvar, sjöfart och yrkesfiske bedöms kunna samexistera. Fasta installationer som stör sjöfartens framkomlighet och försvarets verksamhet bör inte tillåtas.

Området berörs av riksintresseanspråk för försvaret; stoppområde för höga objekt. Fasta installationer högre än 20 meter över havet tillåts inte inom stoppområdet.

Lagring av material, såsom rena muddermassor, kan prövas i området om åtgärden inte medför påtaglig skada på områdets natur- och kulturvärden.

4c. Klippbanken

Huvudanvändning utvinning av material: Vid Klippbanken, söder om Utklippan, har SGU pekat ut ett område som kan vara möjligt för utvinning av sand och grus. Utvinning bedöms kunna samexistera med andra användningar som yrkesfiske, sjöfart och försvar.

Utvinning av material för strandfodring som erosionsåtgärd kan efter prövning få genomföras om åtgärden inte medför påtaglig skada på områdets natur- och kulturvärden.

5a. Hanöbanken väst

Huvudanvändning försvar och energiutvinning: I området finns utrymmeskonkurrens mellan energiutvinning, försvar och sjöfart. Utgångspunkten är att så långt möjligt pröva förutsättningarna för samexistens mellan försvar och anläggning för energiutvinning genom gemensamt acceptabla lösningar för att tillgodose intressenas behov av havsområdet. Dock är det staten som vid en eventuell prövning av produktionsanläggning för energi, avgör om samexistens är möjlig.

Oavsett användning ska hänsyn ska tas till utpekade naturvärden i området och användningar anpassas eller

begränsas för minimerad negativ påverkan.

Vid en utbyggnad av anläggning för energiutvinning i området kan farleden behöva läggas om i ny sträckning utanför området.

5b. Hanöbanken öst

Huvudanvändning försvar, energiutvinning och yrkesfiske: I området finns utrymmeskonkurrens mellan energiutvinning, försvar, sjöfart och yrkesfiske. Utgångspunkten är att så långt möjligt pröva förutsättningarna för samexistens mellan försvar och anläggning för energiutvinning genom gemensamt acceptabla lösningar för att tillgodose intressenas behov av havsområdet. Dock är det staten som vid en eventuell prövning av produktionsanläggning för energi avgör om samexistens är möjlig.

Vid en utbyggnad av anläggning för energiutvinning i området kan farleden behöva läggas om i ny sträckning utanför området.

6. Kustzonen

Hänsynsområde kustvärden: Från denna gräns till planområdets inre gräns finns områden utpekade som riksintresse för friluftsliv, kulturmiljövård och högexploaterad kust. Användningar ska visa hänsyn till dessa värden.

Övrigt

Vattenbruk och fast infrastruktur kan medges inom hela havsområdet under sådana förutsättningar att åtgärden inte medför påtaglig skada på områdets huvudanvändningar eller natur- och kulturvärden.

Tematiska ställningstaganden

Utöver ovanstående områdesvisa ställningstaganden finns mer övergripande planeringsmål och mål och strategier kopplade till tematiskt avgränsade områden. Nedan följer en redogörelse för dessa mål och strategier.

Övergripande planeringsmål

Planeringsmålen för den kommungemensamma havsplanen utgår från och ansluter till den statliga havsplaneringens mål.

Den övergripande statliga målsättningen är att:

- skapa förutsättningar för god havsmiljö och hållbar tillväxt

Planeringsmålen i den statliga havsplanen är även att skapa förutsättningar för:

- regional utveckling
- marin grön infrastruktur och främjande av ekosystemtjänster

- hållbar sjöfart
- god tillgänglighet
- utvecklad energiöverföring och förnybar elproduktion i havet
- ett yrkesfiske som är hållbart
- försvar och säkerhet

Den statliga havsplanen ska även skapa beredskap för:

- eventuell framtida *utvinning av mineraler*
 - *koldioxidlagring* i berggrund under havsbotten
- samt
- framtida etablering av *hållbart vattenbruk* med minimerad negativ miljöpåverkan.

Kulturvärden

Blekinge är ett landskap med starka traditioner kopplat till hav, kust- och skärgård. Det öppna havsområdet rymmer betydande kulturvärden t ex sjunkna stenåldersboplatser och skeppsvrak. Kunskapen om dessa kulturvärden är starkt begränsad. En ökad kunskap om kulturvärden i havet kan bidra till en förstärkt lokal och regional identitet och till besöksnäring.

Mål

- Målet är att havsplaneringen ska bidra till att uppmärksamma, öka kunskapen om, värna och bevara viktiga marina kulturvärden och miljöer.

Strategi

- Inventeringar och planeringsunderlag tas fram för att kunna värdera, analysera och peka ut de områden och lämningar som behöver skydd.
- Kunskapen om kulturvärden i havet ökar och görs tillgänglig.
- Områden och objekt med höga kulturhistoriska värden värnas i avvägningen mot andra anspråk.
- Områdena och objekt med höga kulturhistoriska värden ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada dessa.

Friluftsliv och besöksnäring

Blekinges identitet är starkt kopplad till havet. Dess relation till kusten och skärgården är en viktig del i Blekinges identitet och det som gör landskapet attraktivt för boende, arbete, friluftsliv och besöksnäring. Det är viktigt att planeringen skapar förutsättningar för

friluftsliv och havsanknutna näringar. Rekreation och friluftsliv har stor betydelse för människors livskvalitet och hälsa.

Mål

- Målet är att havet ska planeras för god tillgänglighet, attraktivitet och att förutsättningarna för utveckling av friluftsliv och besöksnäring gynnas.
- Planeringen ska ta hänsyn till landskapsbilden och bidra till att bevara viktiga natur- och kulturvärden.

Strategi

- En hållbar utveckling av den havsbaserade besöksnäringen ska stimuleras.
- Värdet av de ekosystemtjänster som bidrar till områdets attraktivitet ska värnas och maximeras.
- Områden för friluftsliv och besöksnäring ska värnas i avvägningen mot andra anspråk. Områdena ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kultur- och naturmiljön.

Yrkesfiske

Yrkesfisket har en lång tradition i Blekinge. Det är viktigt att det finns goda förutsättningar för ett livskraftigt fiske med lokal anknytning. Havspanen ska ge förutsättningar för ett miljömässigt hållbart, resurseffektivt, innovativt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat fiske inom ramen för en ekosystembaserad förvaltning.

Fiskebåt.

Mål

- Målet är att skapa förutsättningar för god havsmiljö, hållbar tillväxt och ett hållbart yrkesfiske.

Strategi

- En hållbar utveckling av yrkesfisket, inte minst lokalt, och en god havsmiljö ska stimuleras. Fisket ska vara ekologiskt, socialt och ekonomiskt långsiktigt hållbart.
- Värdet av de ekosystemtjänster som bidrar till fisket ska värnas och maximeras. Ett långsiktigt hållbart nyttjande är en grundförutsättning för att yrkesfisket ska kunna utvecklas.
- Verksamhetsutövare behöver involveras i planering och tillståndprocesser.
- Yrkesfiskarnas intresseorganisationer ska involveras tidigt i samrådsprocesser kring tillstånds- och lovprövningar.
- Samförvaltning (samarbete mellan fiske, forskning, naturvård, kommuner) bör eftersträvas.
- Inom utpekade områden ska yrkesfisket prioriteras framför andra anspråk.
- Samverkan mellan fiske och naturskydd ska värnas.

Vattenbruk

Vattenbruk omfattar odlingar av bland annat fisk, musslor och alger. Näringen är idag inte omfattande i Blekinge, men har potential att växa i kust- och havsområdet och kan därmed främja regional utveckling. Det är särskilt intressant med vattenbruk som även bidrar till förbättrad havsmiljö genom till exempel näringsupptag för att minska problemen kring övergödning. Blåmusslor och alger är lämpliga arter i detta sammanhang.

Mål

- Målet är att etablera och utveckla ett bärkraftigt blandat vattenbruk med kringnäringar som inte skadar den marina miljön.
- Lämpliga platser för vattenbruk ska identifieras och kartläggas. Platser med minimal negativ omgivningspåverkan ska väljas.

Strategi

- Värdet av de ekosystemtjänster som bidrar till vattenbruk ska värnas och maximeras. Ett långsiktigt hållbart nyttjande är en grundförutsättning för att vattenbruket ska kunna utvecklas.

- Involvera verksamhetsutövarna i planeringsprocessen och underlätta så att tillståndprocesser blir så enkla som möjligt för dem att hantera.
- Vattenbrukares intresseorganisationer ska involveras tidigt i samrådsprocesser kring tillstånds- och lovprövningar.
- Samförvaltning (samarbete mellan vattenbruk, forskning, naturvård, kommuner) ska eftersträvas.
- Samverkan mellan vattenbruk och naturskydd ska värnas.

Utvinning och lagring av material

I Blekinge finns endast en plats, Klippbanken utanför Utklippan, med förutsättningar för sand- och grusutvinning. När det gäller lagring av material kan behov av dumpningsplatser för rena muddermassor uppstå vid underhållsmuddring eller utökning av Blekinges hamnar och farleder.

Mål

- Målet är att inom ramen för en god havsmiljö och hållbar tillväxt kunna möjliggöra utvinning och lagring av material.

Strategi

- Där utvinning av material sker ska alla mått vidtas för att minimera negativ påverkan på natur- och kulturvärden.
- Utvinning och lagring av material kan komma att prövas inom planområdet. Natur- och kulturvärden ska värnas.
- Lagring av material kan endast tillåtas på sådana platser och under sådana förutsättningar att påtaglig negativ påverkan på natur- och kulturvärden ej uppstår.
- Platser ska pekats ut där det bedöms möjligt att pröva lämpligheten av dumpning av muddermassor.

Luft- och sjöfart

Sjöfarten svarar för den övervägande delen av transporter i den svenska utrikeshandeln och är av stor betydelse även för Blekinges näringsliv och utveckling. Sjöfarten kommer att öka volymmässigt och sannolikt även dess ytanspråk. Den har också en viktig roll i att avlasta befintlig landinfrastruktur från tunga transporter.

Mål

- Målet är att skapa förutsättningar för god tillgänglighet och effektiva transporter samt främja den breda allmänhetens tillträde till havet.

- Sjöfarten ska vara ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar. Sjöfarten ska ges tillräckligt utrymme för att kunna växa, samtidigt som planeringen ska bidra till ökad sjösäkerhet för att minska riskerna för olyckor, utsläpp och andra störningar.

Strategi

- Befintliga farleder och framkomligheten på dem ska prioriteras där de konkurrerar med andra anspråk.
- Utpekade farleder ska vara tillgängliga och effektiva för sjöfart.
- Farlederna får inte begränsas av fasta anläggningar.
- Kommunen ska säkerställa att det finns en beredskap att hantera risker och störningar kopplade till sjöfarten.
- Sjöfartens behov ska prioriteras i de strategiska lägena för att säkerställa frakthamnarnas möjligheter och persontrafikens utveckling.
- De befintliga och väletablerade större hamnarna ska värnas, deras funktion främjas och de ska ges förutsättningar att utvecklas.

Infrastruktur

Behovet av fasta anläggningar för energiöverföring och kommunikation mellan Sverige och andra länder ökar. Merparten av denna kommunikation mot andra länder sker genom havsbaserade kablar. Swe-Pol Link, en havsbaserad kabel för kraftöverföring mellan Sverige och Polen, landar i Karlshamn.

Mål

- Målet är att skapa förutsättningar för infrastruktur för elektronisk kommunikation och energiöverföring i form av sjökablar.

Strategi

- Infrastrukturanläggningar ska endast förläggas till sådana platser där negativ påverkan på natur- och kulturvärden minimeras.
- Infrastrukturanläggningar kan komma att prövas inom planområdet. Natur- och kulturvärden ska värnas.

Försvar

Blekinge är, med både flygflottilj och marinbas i länet, av stor betydelse för Sveriges försvar. Större delen av havet utanför Blekingekusten är värdefullt som sjöövningsområde. Förmågan till väpnad strid är

grundläggande för Försvarsmaktens verksamhet. För att upprätthålla och utveckla förmågan till väpnad strid finns marina övningsområden och skjutfält runt Sveriges kust.

Mål

- Målet är att totalförsvaret, såväl dess militära som civila del, ska ges förutsättningar för att bedriva sin verksamhet.
- Försvaret ska kunna genomföra övningar under olika förhållanden samt annan verksamhet av betydelse för den militära försvarsverksamheten, såsom signalspaning.
- Förutsättningar ska ges för att tillgodose behovet av strategisk försörjning av Sverige i fred, kris och krig.

Strategi

- Ta hänsyn till utpekade riksintressen och respektera Försvarsmaktens behov av sjöövnings- och influensområden.
- Involvera Försvarsmakten och MSB i planeringsprocesser som berör havet och ha tidig och löpande dialog när områdesförslag för fasta installationer tas fram.
- Verka för goda förutsättningar för Försvarsmaktens verksamhet, med beaktade av att hänsyn behöver tas i områden med höga natur- och kulturvärden.

Energi

Havsområdet utanför Blekinge har goda förutsättningar för vindkraft. Havsbaserad vindkraft kommer sannolikt utgöra ett allt viktigare tillskott till energiförsörjningen i framtiden.

Mål

- Målet är att skapa förutsättningar för utvecklad energioverföring och produktion av förnybar energi i havet.
- Planeringen ska bidra till att skapa förutsättningar för Sveriges framtida behov av utvinning av förnybar energi samt peka på ytterligare utvecklingsmöjligheter för energiutvinning.
- Det ska finnas beredskap för annan havsbaserad elproduktion från förnybara källor och ges förutsättningar för test av ny teknik på området.
- Planeringen ska möjliggöra synergier mellan havsbaserad energiproduktion och annan verksamhet, till exempel vattenbruk.

Strategi

- Förutsättningarna för etablering och utveckling av havsbaserade energianläggningar ska värnas.
- Prövning av vindkraft ska innefatta analys av anläggningens visuella påverkan.
- Endast energiproduktion som inte har en påtaglig negativ påverkan på bottenmiljön är lämplig att pröva.
- Samverkan med sjöfart, försvar och yrkesfiske är central vid etablering av anläggningar för utvinning av förnybar energi.

Natur

Blekinges havsområde rymmer stora naturvärden och artrika marina miljöer. Naturvärdena är grunden för all marin utveckling. Havets botten, vattenpelare och ytan är spridningsvägar samt flytt- och vandringsstråk för fågel, fisk och andra djurarter.

Mål

- Fungerande ekosystem är nödvändiga för en god havsmiljö. Målet är att skapa förutsättningar för marin grön infrastruktur och främjande av ekosystemtjänster.
- Havsplaneringen ska bidra till att god miljöstatus uppnås och upprätthålls i havet.

Strategi

- Områden med höga och viktiga naturvärden ska särskilt framhållas vid avvägningar.
- De marina miljöerna ska förvaltas på ett långsiktigt hållbart sätt för att ge goda möjligheter för utveckling av ekosystemtjänster.
- Marina installationer ska utformas för att främja goda livsmiljöer för djur och växter. Detta ska beaktas vid t ex anläggning av fundament, dumpning av muddermassor och liknande.

Konsekvenser

Läsanvisning

I följande avsnitt kommer konsekvenserna av den regionala havsplanen att diskuteras och i den mån det är möjligt bedömas. Strukturen följer planhandlingens avseende utvalda intresseområden. De utvalda intresseområdena är:

- Kulturmiljö
- Friluftsliv och besöksnäring
- Yrkesfiske
- Vattenbruk
- Utvinning och lagring av material
- Luft- och Sjöfart
- Infrastruktur
- Försvar
- Energi
- Natur

Under varje intresseområde följer först en sammanfattning av planens inriktning och förutsättningarna för respektive område. Därefter diskuteras planens miljökonsekvenser för intresseområdet tillsammans med planens bedömda påverkan på intresseområdet. Sedan redovisas de eventuella skyddade områden som är kopplade till det aktuella intresset. Sist följer en redogörelse av de i planen utpekade områden som har det aktuella intresseområdet som huvudanvändning. Vissa av de utpekade områdena har flera intressen som huvudanvändningar.

Avgränsning

Avgränsning i tid

Konsekvensbeskrivningen nedan avgränsas i tid till planförslagets tidshorisont, som tar sikte på år 2050 med år 2030 som referensår.

Avgränsning i sak

Konsekvensbeskrivningen avgränsas i sak till de temaområden och de sakfrågor som planförslaget redovisar ställningstaganden, mål och strategier till samt de miljöaspekter som dessa bedöms påverka.

Geografisk avgränsning

Konsekvensbeskrivningen nedan avgränsas geografiskt till det område som utgör plangräns. För vissa miljöaspekter sträcker sig konsekvensbedömningen ut över plangränsen då påverkan på intresset sträcker sig utanför planområdet.

Samråd med länsstyrelsen

Samråd om miljökonsekvensbeskrivningens avgränsning har genomförts med länsstyrelsen i tidigt skede. Länsstyrelsens yttrande delgavs projektgruppen i juni 2017.

Sammanfattning

Syftet med denna kommungemensamma havsplan är att ange kommunernas viljeinriktning för vattenanvändningen inom planområdet och öka förutsägbarheten för de aktörer som avser att bedriva verksamhet till havs.

Havsplanen ska:

- Samspela med den statliga planeringen
- Göra avvägning mellan olika intressen
- Ge rumsliga förutsättningar för nyttjande och bevarande

Planförslagets intentioner är att begränsa konflikter och skapa förutsättningar för samnyttjande av vattenområdet. Nedan sammanfattas planens påverkan på de intresseområden som behandlas i planen samt miljökonsekvenserna för respektive intresse.

Kulturmiljö

I planen har ett mål satts upp om att havsplaneringen ska bidra till att uppmärksamma, öka kunskapen om, värna och bevara viktiga marina kulturvärden och miljöer. Detta ska bland annat göras genom att inventeringar och planeringsunderlag tas fram för att kunna peka ut områden och lämningar som behöver skydd. Detta mål kan bidra till en positiv påverkan på miljön.

Friluftsliv och besöksnäring

Ett mer intensivt nyttjande för turism och rekreation kan ge negativa miljökonsekvenser på växt- och djurliv samt på vattenmiljön till följd av ökat slitage. Det kan även innebära utsläpp och buller från båtar, slitage från människor, nedskräpning med mera. En ökad satsning på friluftslivet kan

å andra sidan gynna miljön eftersom friluftslivet generellt attraheras av platser där naturen är mindre påverkad.

Yrkesfiske

Havsplanen syftar till att ge förutsättningar för ett miljömässigt hållbart, resurseffektivt, innovativt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat fiske. Överfiske och bifångst kan leda till stora negativa konsekvenser för naturens ekosystem. Fisket som resurs och ekosystemtjänst skulle då äventyras.

Vattenbruk

Vattenbruk har potential att växa inom planområdet och målet är att etablera och utveckla ett bärkraftigt blandat vattenbruk med kringringningar som inte skadar den marina miljön. Fiskodlingar i havet kan läcka ut näringsämnen och läkemedelsrester till närområdet, dessutom finns det risk för spridning av sjukdomar och förändrad arvsmassa hos vildfisk. Odling av musslor och alger kan dock ha en gynnsam effekt på naturen.

Utvinning och lagring av material

Inom planområdet finns enligt SGU:s kartläggning potential för uttag av sand. Sand- och grusuttag kan leda till fysiska förändringar vid kustzonen, orsaka strandförlust, minska det naturliga skyddet mot kusterosion och påverka ström- och bottenförhållanden.

I planförslaget anges att det finns ett behov av att utreda möjliga platser där en prövning om dumpning av muddermassor kan göras. Konsekvenser av deponering av muddermassor är att bottenfloran och -faunan påverkas negativt. Påverkan av den lokala miljön kan ske genom att förorening i sedimenten sprids. Det kan även ske genom att näringsämnen från sedimenten sprids. När sediment deponeras sker även en grumling i vattnet vilken kan ha en negativ påverkan på den lokala miljön.

Luft- och sjöfart

I föreliggande plan har ett mål satts upp om att skapa förutsättningar för god tillgänglighet och effektiva transporter samt främja den breda allmänhetens tillgång till havet. En konsekvens av sjöfarten växer är att det leder till fler utsläpp av miljöfarliga ämnen och avgaser.

Risken för stora olyckor kopplade till sjöfart ökar också i och med att sjöfarten växer, och därmed också risken för stora oljeutsläpp. Det finns även risk för negativa miljökonsekvenser till följd av att behovet av muddring kommer att öka då detta är en förutsättning för sjöfartens

verksamhet. Planen kan emellertid också inverka positivt på miljön till följd av att mål har satts upp om att sjöfarten ska växa samtidigt som planeringen ska bidra till sjösäkerhet för att minska risken för olyckor, utsläpp och andra störningar.

Infrastruktur

I planförslaget har ett mål satts upp om att skapa förutsättningar för infrastruktur för elektronisk kommunikation och energidistribution i form av sjökablar och radiosystem. Detta kan innebära vissa negativa konsekvenser på miljön till följd av planförslaget på grund av att exploateringen kan leda till att lokal bottenflora- och fauna påverkas negativt. I planförslaget poängteras dock att natur- och kulturvärden ska värnas i samband med att infrastrukturåtgärningar prövas inom planområdet. Detta kan istället leda till en mindre negativ påverkan på miljön då kablar istället förläggs i mindre känsliga områden.

Försvar

I planförslaget pekas områden ut där huvudanvändning försvar ingår. Annan användning ska visa hänsyn till angiven huvudanvändning vilket kan inverka positivt för försvarsintresset inom ramen för havsplanen.

Försvarsintresset behöver dock samexistera med andra intressen. Det kan leda till utrymmeskonkurrens och konflikter, t.ex. mellan energiutvinning och försvar där statens framtida prövning av produktionsanläggningar för energi avgör huvudanvändning. Flera områden ger dock goda möjligheter att samexistera under vissa förutsättningar. Försvar och sjöfart kan samexistera under förutsättning att fasta installationer som stör sjöfartens framkomlighet och försvarets verksamhet inte tillåts. Försvarssektorn kan påverka yrkesfiske och friluftsliv, främst genom att övningsområden inte är tillgängliga under pågående övning, eller genom störande buller.

Försvarsmaktens verksamhet påverkar naturmiljön på flera sätt, t.ex. genom motorbuller eller sonar som kan störa tumlare eller genom detonationer i områden med naturvärden. Försvarsmaktens verksamhet kan även ha delvis positiv inverkan på miljön i och med att allmänheten inte ges tillgång till vissa områden som är kopplade till försvaret.

Energi

Ett av målen i havsplanen är att skapa förutsättningar för utvecklad energiöverföring och produktion av förnybar energi. Bottenflora och -fauna kan påverkas negativt av ökad etablering av energianläggningar. Påverkan på miljön vid en ökad etablering av havsbaserad energiproduktion sker

bland annat genom undervattensbuller, grumling och visuell påverkan på landskapsbilden. Påverkan bedöms dock inte bli betydande då det i planen endast är vindkraft som inte har negativ betydande miljöpåverkan på bottenmiljön som ansetts lämplig att pröva. Den förnyelsebara elen innebär dessutom positiva konsekvenser för miljön avseende bland annat resursförbrukning och ligger i linje med nationella och regionala miljömål.

Natur

I länets kustområde finns stora naturvärden både på land och till havs. Viktiga områden behöver skyddas för att stärka fiskbeståndens livsmiljöer i förhållande till ett omgivande exploateringsstryck. Överfiske och bifångster kan leda till rubbade ekosystem vilket ger en negativ påverkan på naturvärdena. Fiskodlingar i havet kan leda till negativa konsekvenser för naturvärdena. Odling av musslor och alger kan dock ha en gynnsam effekt på naturen. Uttag av sand och grus i vatten kan leda till negativa konsekvenser för naturvärdena kopplade till havet. Dumpning av muddermassor riskerar att orsaka skador på botten, djur och växtliv.

Med en ökande sjöfart blir risken för olyckor större och därmed också faran för negativa effekter för miljön. Infrastrukturen i havet ger en påverkan på bottenmiljön, både vid anläggandet och vid underhåll och reparationer. Anläggningsarbetet medför grumling av vattnet, förändrad bottenmaterialstruktur och lokal påverkan på vattenväxter. Försvarsmaktens verksamhet påverkar även naturmiljön på flera sätt. Havsbaserade vindkraftsprojekt påverkar den lokala marina miljön på olika sätt vid anläggning, drift och avveckling. Under anläggningsfasen kan det förekomma höga ljud, grumling och sedimentspridning. Fundamenten kan dock ge en positiv effekt för växt och djurliv där det bildas konstgjorda rev.

Om miljöbedömning

Enligt 4 kap Plan- och bygglagen (PBL) och 6 kap Miljöbalken (MB) ska kommuner genomföra en miljöbedömning för alla planer och planprogram som kan medföra betydande miljöpåverkan.

Miljöbedömning av planer och program är en process som innehåller ett antal olika moment som myndigheter och kommuner ska genomföra när de upprättar eller ändrar vissa planer eller program vars genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan 6 kap. MB. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planen eller programmet så att en hållbar utveckling främjas.

En MKB är den skriftliga redogörelse som en miljöbedömning mynnar ut i. Syftet med en MKB är att identifiera och beskriva en plans väsentliga effekter och konsekvenser på människors hälsa och miljö samt på hushållningen med fysisk miljö och naturresurser. Den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra ska identifieras, beskrivas och bedömas.

Nollalternativ

Enligt miljöbalkens kapitel 6 § 12 ska rimliga alternativ med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd identifieras, beskrivas och bedömas. Nollalternativet är enligt miljöbalkens kapitel 6 en beskrivning av miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs.

Nollalternativet, om den interkommunala havsplanen inte antas, innebär att den havsrelaterade samhällsutvecklingen sker utan riktlinjer kopplade till översiktsplanering. På land finns sedan tidigare styrdokument för markanvändning, men för havet saknas sådana i stor utsträckning. Nollalternativet ställer dock högre krav på ställningstaganden och andra kommunala dokument som har betydelse för den fysiska planeringen om utvecklingen ska ske utan en havsplan.

Det kommer, med nollalternativet, att saknas politiskt förankrade strategier och riktlinjer för förvaltning och skydd av natur- och kulturmiljövärden i havet som helhet. När det gäller annan användning av havet, för näringsliv, rekreation, transporter och energiutvinning finns med nollalternativet inga ställningstaganden alls. Det finns därmed en stor risk för en okontrollerad utveckling och konflikter mellan motstående intressen och värden. Sammantaget finns en risk att stora värden för boende, näringsliv, besökare, natur och kulturmiljö förloras genom nollalternativet.

Konsekvenser av planförslaget

Kulturmiljö

I planförslaget skyddas kulturmiljövärden genom att flera områden pekats ut med särskild prioritet för natur- och kulturvärden. Kulturhistoriskt värdefulla miljöer skyddas även till viss del inom områden med naturskydd. Planförslaget har även en generell rekommendation om att kulturmiljöer och kulturhistoriskt värdefulla objekt alltid ska värnas och beaktas i avvägningen mot andra anspråk.

Havsplanens översiktliga nivå och bristen på heltäckande underlag kring förekomst av kulturhistoriskt värdefulla objekt gör att planförslaget inte innehåller några specifika geografiska rekommendationer kopplade till kulturmiljö.

Miljökonsekvenser

Skyddet av kulturmiljöer till havs kan komma i konflikt med andra intressen, t.ex. yrkesfiske och utvinning och lagring av material.

Fiske, och i synnerhet bottentrålning riskerar att skada kulturarvet till havs. Trålning kan göra en mekanisk åverkan på kulturhistoriska lämningar. Vid exploatering till havs krävs muddring och dumpning av massor som också kan skada kulturhistoriska lämningar. Det finns även risk för intressekonflikt mellan kulturmiljö och utvinning av material om utvinningen eller lagringen sker i områden med kulturmiljölämningar.

Anläggandet av en sjökabelförbindelse medför återkommande påverkan på bottenmiljön. Kablar kan behöva repareras och bytas ut när livslängden på kablarna har gått ut. Förläggning av sjökablar kan stå i konflikt med naturvärden och kulturmiljön. Exploateringarna kan antingen skada fornlämningen direkt eller indirekt genom att skada upplevelse eller förståelsen av landskapet.

Storskalig vindkraft till havs påverkar stora områden visuellt. Kust- och skärgårdsområdena präglas av en stor variationsrikedom, där olika sträckor har sina förutsättningar och sin specifika historia och identitet. Enligt Riksantikvarieämbetet kan en storskalig exploatering med okänslig lokalisering och utformning komma att dominera en plats, och därigenom kraftigt påverka eller utradera de värden som visar på viktiga historiska skeenden och som tidigare givit platsen dess karaktär. Det finns även en viss intressekonflikt mellan kulturmiljö och vattenbruk samt kulturmiljö och försvar.

Natur- och kulturmiljövärden skyddas i planförslaget genom att flera områden pekas ut med särskild prioritet för naturvärden. Kulturhistoriskt värdefulla miljöer skyddas även till viss del inom områden med naturskydd. Detta gör att planförslaget har en positiv påverkan på miljön med avseende på kulturmiljö.

I planen har ett mål satts upp om att havsplaneringen ska bidra till att uppmärksamma, öka kunskapen om, värna och bevara viktiga marina kulturvärden och miljöer. Detta ska bland annat göras genom att inventeringar och planeringsunderlag tas fram för att kunna peka ut områden och lämningar som behöver skydd. Detta mål kan bidra till en positiv påverkan på miljön.

Skyddade områden

Det finns 19 riksintresseområden för kulturmiljövärden i Blekinge. Många av dem har dock inte någon koppling till havet och havsmiljön. Endast ett riksintressant område för kulturmiljö berör planområdet, nämligen Östra skärgården. Det är dock endast en liten del av detta område som finns inom planområdet för denna havsplan.

Inom den så kallade kustzonen finns riksintressen för friluftsliv, kulturmiljövård och högexploaterad kust. Inom detta område ska hänsyn tas till dessa värden vilket kan inverka positivt för kulturmiljön inom ramen för havsplanen.

Friluftsliv och besöksnäring

Blekinges identitet är starkt kopplad till havet. Dess relation till kusten och skärgården är en viktig del i det som gör landskapet attraktivt för boende, arbete, friluftsliv och besöksnäring. Det är därför viktigt att den fysiska planeringen skapar förutsättningar för friluftsliv och havsanknutna näringar. Tillgången till rekreationsområden, fritidsanläggningar samt säkra gång- och cykelvägar har stor inverkan på folkhälsan och bidrar till en god livskvalitet.

De marina miljöerna i Blekinge har stor betydelse och ett stort värde för rekreation och friluftsliv, något som lockar många turister, inte minst under sommaren. Det marina friluftslivet erbjuder många olika aktiviteter såsom båtliv, fritidsfiske, kajakpaddling, skridskoåkning, bad, dykning, fågelskådning och andra naturupplevelser. Längs kusten finns attraktiva städer, rika på historia och kultur och stora värden bland annat i form av infrastruktur och verksamheter av olika slag, hamnar, industrier och andra anläggningar.

Miljökonsekvenser

Friluftsliv och besöksnäring bedöms som helhet inte stå i konflikt med andra intressen inom planområdet. En viss intressekonflikt kan dock uppstå mellan intressen för friluftsliv och besöksnäring å ena sidan och bevarandevärden knutna till intressena yrkesfiske, vattenbruk och sjöfart. Ett ökat friluftsliv och ökad besöksnäring och turism kan leda till både positiva och negativa konsekvenser för miljön. Ett mer intensivt nyttjande för turism och rekreation kan ge negativa miljökonsekvenser på växt- och djurliv samt på vattenmiljön till följd av ökat slitage. En ökad satsning på friluftslivet kan utgöra en konflikt med bevarandevärdena på platsen som t.ex. fåglar och känsliga miljöer. Det kan även innebära utsläpp och buller från båtar, slitage från människor, nedskräpning med mera. Friluftslivet attraheras emellertid generellt av platser där naturen är mindre påverkad. En ökad satsning på friluftslivet kan därför även gynna miljön.

Skyddade områden

Havsplanen berör fyra riksintressanta områden för friluftsliv.

Områden utpekade som riksintressen för friluftslivet innehar stora friluftsvärden på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter, där även möjlighet till fritidsfiske ingår. Dessa områden ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kultur- och naturmiljön.

Plankartan pekar ut område som utgör hänsynsområde för kustvärden. Inom denna så kallade kustzon finns riksintressen för friluftsliv, kulturmiljövård och högexploaterad kust. Inom detta område ska hänsyn tas till dessa värden vilket kan inverka positivt för friluftslivet inom ramen för havsplanen.

Yrkesfiske

Yrkesfisket har en lång tradition i Blekinge och det är därför viktigt att det fortsatt finns goda förutsättningar för ett livskraftigt fiske med lokal anknytning. Havsplanen ska ge förutsättningar för ett miljömässigt hållbart, resurseffektivt, innovativt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat fiske inom ramen för en ekosystembaserad förvaltning.

Miljökonsekvenser

Yrkesfiske kan komma i konflikt med andra intresseområden t.ex. energi, infrastruktur, sjöfart, kulturmiljö samt natur. I Sölvesborgs och Karlshamns kommun finns ett område där riksintresse för yrkesfiske till viss del sammanfaller med riksintresse för energi. En vindkraftspark tar plats och begränsar fisket i viss mån samtidigt som dess fundament kan skapa gynnsamma förhållanden för fisk och därmed gynna yrkesfisket. Området vid Hanöbanken är ett viktigt reproduktions- och tillväxtområde för fisk. Det kan finnas en risk för konflikt vid yrkesfiske och användning av bottentrålning eller andra fiskemetoder som påverkar botten i områden med höga natur- och kulturvärden. Vid överfiske och bifångst kan det leda till stora negativa konsekvenser för naturens ekosystem. Risken är även stor att fisket som resurs och ekosystemtjänst äventyras vid överfiske.

Farleder för sjöfart och större fartyg kan medföra en potentiell konflikt då vissa typer av fiske, exempelvis med nät, begränsas. Fasta installationer riskerar att påverkas av t.ex. bottentrålning. Detta är särskilt ett problem vid större farleder. Om sjöfarten ökar kan denna konflikt komma att växa och bli mer påtaglig i framtiden. Ökad sjöfart leder även till ökade luftutsläpp från sjöfarten vilket kan påverka fisket. Vid vattenbruk, t.ex. fiskodling finns det risk att odlad fisk kan ta sig ut ur inhägnader och skapa förändringar i arvsmassan hos vildfisk. Även sjukdomar kan sprida sig.

Skyddade områden

Riksintresset för yrkesfiske omfattar framförallt fångstområden, men även hamnar, vandringsområden och ett fåtal lek- och rekryteringsområden. Det finns idag sex marina

naturreservat i Blekinge; Tromtö, Utklippan, Eriksberg, Stårnö-Boön, Gö och Tjärö. Endast Utklippans naturreservat och Stårnö-Boön berör samma geografiska område som ett område utpekat som riksintresse för yrkesfiske.

Områden med huvudanvändning yrkesfiske

Plankartan pekar ut områden med huvudanvändning yrkesfiske. Andra intressen ska visa hänsyn till angiven huvudanvändning vilket kan inverka positivt för yrkesfiske inom ramen för havsplanen. Mer utförlig beskrivning av respektive område finns under avsnittet "Områdesvisa ställningstaganden".

Alla dessa områden ska dock samexistera med andra intressen. Det kan leda till utrymmeskonkurrens och konflikter, t.ex. mellan energiutvinning och yrkesfiske där statens framtida prövning av produktionsanläggningar för energi avgör huvudanvändning. Utpekade riksintresseområden för yrkesfiske kan då behöva vägas bort i vindkraftsområdet om intresset inte bedöms förenligt med anläggningar för havsbaserad vindkraft. Samexisterande eller konkurrerande användningar ska så långt möjligt undvika att påtagligt skada utpekade naturvärden som finns på platsen.

Vattenbruk

Vattenbruk omfattar odlingar av bland annat fisk, musslor och alger. Det finns potential för intresset att växa i kust- och havsområdet och kan därmed främja den regionala utvecklingen i Blekinge. Målet i planen är att etablera och utveckla ett bärkraftigt blandat vattenbruk med kringnäringar som inte skadar den marina miljön.

Miljökonsekvenser

Vattenbruk kan komma i konflikt med andra intresseområden t.ex. friluftsliv och besöksnäring, yrkesfiske, sjöfart, försvar, kulturmiljö samt natur. Det kan finnas möjligheter att t.ex. vattenbruk i viss mån kan samordnas med andra intressen, exempelvis genom kombinerad vindkraft och musselodling. Det finns en risk för konflikt om anläggning för vattenbruk byggs i områden med höga kulturmiljövärden. Den risken finns även i områden som nyttjas för friluftsliv och besöksnäring eftersom en anläggning för vattenbruk kan kräva både stor yta och inte är estetiskt tilltalande i omgivningen. Visuellt påverkar mussel- och algodlingar mindre än fiskodlingar, då dessa kan ligga helt under vattnet.

Ett problem med fiskodlingar i havet är att det sker i öppna kassar som läcker näringsämnen och läkemedelsrester till närområdet. Jordbruksverket bedömer att det inte finns miljöutrymme i Östersjön för fiskodling i kassar om inte en ökad näringsbelastning kan kompenseras. Det finns även ett antal prejudicerande domar från mark- och

miljööverdomstolen som indikerar att det kan bli problem i dagsläget, att använda sig av metoden att odla i öppna kassar. Forskning pågår på semislutna havsbaserade system. Fisken odlas då i behållare och avskiljning av föroreningar är möjlig. På grund av större underhållsbehov behöver sådana odlingar vara storskaliga och placeras kustnära. Odling av musslor och alger kan dock ha en gynnsam effekt på naturen.

Vid vattenbruk, t.ex. fiskodling finns det risk att odlad fisk kan ta sig ut ur inhägnader och skapa förändringar i arvsmassan hos vildfisk. Även sjukdomar kan sprida sig. Det finns även en risk för att fisken kan påverkas negativt av sjöfarten och dess eventuella utsläpp. Anläggningarna måste även placeras utanför områden för övningar inom ramen för försvaret för att inte riskera en negativ påverkan.

Utvinning och lagring av material

Inom planområdet för den interkommunala havsplanen finns enligt SGU:s kartläggning potential för uttag av sand. Intresset för sand- och grusutvinning från havsbotten beräknas öka, både som ballast för byggbranschen och på längre sikt även som stabilisator för eroderande kuster. I Blekinge finns endast en plats, Klippbanken som ligger söder om Utklippan i östra delen av havsområdet, med förutsättningar för sand- och grusutvinning.

Underhåll och utökning av Blekinges hamnar och farleder kräver muddring och massorna kan behöva deponeras till havs.

Miljökonsekvenser

Utvinning och lagring av material kan komma i konflikt med andra intresseområden t.ex. kulturmiljö, infrastruktur, försvar, energi och natur. Sand- och grusuttag kan leda till fysiska förändringar vid kustzonen, orsaka strandförlust, minska det naturliga skyddet mot kusterosion och påverka ström- och bottenförhållanden. På havets botten kan det förekomma konflikter med vindkraft, kablar och ledningar, kulturhistoriska lämningar och naturvärden.

Uttag av sand och grus i vatten kan leda till vattengrumling och sedimentspridning. En bedömning av de långsiktiga effekterna är svår att göra och därmed står uttag av sand och naturgrus i konflikt med naturvärden. Risken för skador på den marina miljön och erosion av kusterna minskas med val av lämplig uttagsplats, rätt utvinningsteknik och begränsad uttagsmängd. Då utvinning av grus eller sand och dumpning av muddermassor kan ske via flytande anläggningar, finns bara en temporär konkurrens om vattenytan eller vattenpelaren.

Konsekvenser av muddring och deponering av muddermassor är att bottenfloran och -faunan påverkas

negativt. Påverkan av den lokala miljön kan ske genom att förorening i sedimenten sprids. Det kan även ske genom att näringsämnen från sedimenten sprids. När sediment muddras och deponeras sker även en grumling i vattnet vilken kan ha en negativ påverkan på den lokala miljön.

Område med huvudanvändning utvinning av material Ett område, 4c Klippbanken, är särskilt utpekad för huvudanvändning utvinning av material, se även avsnitt "Områdesvisa ställningstaganden". Området är utpekad särskilt för att kunna genomföras utan betydande påverkan på övriga intresseområden. Där kan utvinningen samexistera med andra intresseområden såsom yrkesfiske, sjöfart och försvar. Åtgärden får ej medföra påtaglig skada på andra intresseområden och inte heller på natur- och kulturvärden.

Luft- och sjöfart

Sjöfarten svarar för den övervägande delen av transporter i den svenska utrikeshandeln och är av stor betydelse även för Blekinges näringsliv och utveckling. Sjöfarten kommer att öka volymmässigt och sannolikt även dess ytanspråk. Den har också en viktig roll i att avlasta befintlig landinfrastruktur från tunga transporter. Flera av de större färjehamnarna ligger i Sydsverige och Blekinge har flera hamnar för gods- och persontransporter. Störst är hamnarna i Karlshamn och Karlskrona. Blekinges havsområde genomkorsas av både stora farleder och mindre kustfarleder. Hamnarna i Blekinge är bra och har kort och snabb väg ut till de större farlederna.

Miljökonsekvenser

En potentiell intressekonflikt som kan uppstå, är mellan sjöfart och framtida energianvändning. En farled kan inte förekomma i samma område som fasta installationer i form av vägkraft och vattenkraft finns. Farleder för sjöfart och större fartyg kan även medföra en potentiell konflikt då vissa typer av fiske, exempelvis med nät, begränsas. Detta är särskilt ett problem vid större farleder. Även framtida utökning av naturskydd ses som en potentiell intressekonflikt med sjöfarten.

I föreliggande plan har ett mål satts upp om att skapa förutsättningar för god tillgänglighet och effektiva transporter samt främja den breda allmänhetens tillgång till havet. En konsekvens av att sjöfarten växer är att det leder till fler utsläpp av miljöfarliga ämnen och avgaser. Med ökande sjöfart ökar även motorbuller och sonar som kan störa tumlare. Risken för stora olyckor kopplade till sjöfart ökar också i och med att sjöfarten växer. Detta kan leda till stora oljeutsläpp. Ett annat mål är att sjöfarten ska ges tillräckligt utrymme för att kunna växa, samtidigt som planeringen ska bidra till sjösäkerhet för att minska risken för olyckor, utsläpp och andra störningar. Detta kan inverka

positivt för miljön inom ramen för havsplanen till följd av att man arbetar mer aktivt med risker kopplade till miljöfarliga utsläpp.

Det finns även risk för negativa miljökonsekvenser till följd av att behovet för muddring kommer att öka då det är en förutsättning för sjöfartens verksamhet. Muddring krävs t.ex. då kajer byggs ut och då behövs även plats för att lägga upp muddermassor (se mer under avsnittet "Utvinning- och lagring av material" ovan).

Skyddade områden

I Blekinge finns sex farleder av riksintresse. Samtliga är klassade som allmän farled och fyra av dem är även en del i det Transeuropeiska transportnätet. I sammanhanget kan också nämnas att till hamnarna i Karlshamn och Karlskrona anslutande vägar och järnvägsspår också är av riksintresse liksom befintlig terminal i anslutning till hamnen i Stilleryd och planerad terminal på Verkö.

Områden med huvudanvändning sjöfart

Plankartan pekar ut fem områden med huvudanvändning sjöfart. Inom dessa utpekade områden för sjöfart finns även ett antal andra huvudanvändningsområden. Andra intressen ska visa hänsyn till huvudintresset inom dessa områden vilket kan inverka positivt för luft- och sjöfart inom ramen för havsplanen. Mer utförlig beskrivning av respektive område finns under avsnittet "Områdesvisa ställningstaganden".

På grund av att sjöfart ska samexistera med andra huvudanvändningsområden kan det leda till utrymmeskonkurrens och konflikter, t.ex. mellan energi och sjöfart och mellan försvar och sjöfart. Vid utrymmeskonkurrens mellan sjöfart och energi är det i samtliga utpekade områden statens framtida prövning av produktionsanläggningar för energi som avgör huvudanvändning i de utpekade områdena. I de fall prövning resulterar i att tillstånd för anläggning för energiproduktion ges kan intresset för sjöfart behöva justeras eller vägas bort i vindkraftsområdet eftersom sjöfarten inte är helt förenlig med anläggningar för havsbaserad vindkraft.

Sjöfart och yrkesfiske är båda huvudanvändning i flera av de utpekade områdena och de bedöms i mycket stor utsträckning kunna samexistera i de utpekade områdena. Även sjöfart och försvar kan i många fall samexistera i den utpekade områdena. Vid en utrymmeskonkurrens ska dock försvaret prioriteras. Natur prioriteras i flera av områdena och samexisterande eller konkurrerande användningar ska så långt möjligt anpassas eller begränsas för att undvika påtaglig skada på utpekade naturvärden.

Infrastruktur

Infrastruktur definieras i planförslaget som sjökabel och ledningar för energidistribution och samt kablar för elektronisk kommunikation. Infrastruktur spelar en viktig roll i arbetet med att bygga ett robust samhälle som kan trygga människors hälsa och säkerhet. Att planera för infrastruktur i havsplanering innebär att förutsättningar ska skapas för en utveckling av infrastruktur för energidistribution och elektronisk kommunikation i form av sjökablar och radiosystem. Behovet av anläggningar för kommunikationer mellan Sverige och andra länder ökar. Merparten av denna kommunikation mot andra länder sker genom havsbaserade kablar.

En havsbaserad högspänningsledning mellan Sverige och Polen (så kallade Swe-Pol Link) går mellan Karlshamn och Bruskowo Wielkie i Polen. Det finns även en likströmsledning som förbinder Karlshamn med Slupsk i Polen. En likströmsförbindelse finns även till Litauen.

Miljökonsekvenser

Viss konflikt finns mellan infrastruktur och kulturmiljö. Havsbaserade kablar riskerar att påverka kulturhistoriska minnen till havs. Det förekommer även en viss konflikt mellan infrastruktur å ena sidan och lagring av material och försvar å andra sidan.

I planförslaget har ett mål satts om att skapa förutsättningar för infrastruktur för elektronisk kommunikation i form av sjökablar och radiosystem. Detta kan innebära vissa negativa konsekvenser på miljön till följd av planförslaget. I planförslaget poängteras dock att natur- och kulturvärden ska värnas i samband med att infrastrukturplaneringar prövas inom planområdet. Detta kan istället leda till en mindre negativ påverkan på miljön då kablar istället förläggs i mindre känsliga områden.

Vid exploatering genom havsbaserade kablar kan det leda till att den lokala miljön påverkas negativt. Exploateringen innebär ett ianspråktagande av vattenområden och bottenlevande flora och fauna kan skadas lokalt där kabeln anläggs. Anläggandet innebär även återkommande påverkan på bottenmiljön då kablar kan behöva repareras och bytas ut när livslängden på kablarna går ut. Anläggandet av kablar kan även leda till grumling. På längre sikt kan dock anläggandet av sjökablar leda till positiv miljöpåverkan på grund av att rev kan bildas som gynnar den biologiska mångfalden.

Påverkan på miljön kan även ske från överföringskablarna. Alla elektriska kablar genererar elektromagnetiska fält och undersökningar visar att dessa kan påverka marina organismer i olika utsträckning.

Sjöfart och infrastrukturintresset kan ofta samexistera. Befintliga kablar för el och tele samexisterar idag i områden som används för båttrafik från sjöfart och fiske. Problem kan dock uppstå vid nödankring då ankring på botten riskerar att slita sönder kablar.

Försvar

Blekinge är, med både flygflottilj och marinbas i länet, av stor betydelse för Sveriges försvar. Större delen av havet utanför Blekingekusten är värdefullt som sjöövningsområde. Övnings- och skjutfält är en förutsättning för att uppnå förmåga till väpnad strid och utgör därför en grundläggande resurs för Försvarsmaktens samtliga förband.

Miljökonsekvenser

Försvaret kan komma i konflikt med andra intresseområden t.ex. kulturmiljö, vattenbruk, utvinning och lagring av material, infrastruktur, energi och natur. Det finns en risk för konflikt vid aktiviteter som påverkar t.ex. bottnar med höga kulturmiljövärden. Det gäller även i områden där det kan finnas anläggningar för vattenbruk eller där det finns ledningar i vattnet. Om övningsplatser sammanfaller med områden som är aktuella för utvinning av material kan det leda till en konflikt om vilket intresseområde som har företrädesrätt.

Signalspaningen är störningskänslig och har ett stort behov av olika typer av skydd för att motverka störningar från andra verksamheter. Behovet av skydd varierar för respektive anläggning. Vindkraft, särskilt havsbaserad, kan störa signalspaningen på väldigt långt avstånd, mer än 1 mil bort. Stoppområde för höga objekt täcker stora delar av planområdet och inom detta område accepterar Försvarsmakten inte höga objekt; mer än 20 m höga objekt utanför samlad bebyggelse. Anläggningar och verksamheter kan påverka förbandens möjlighet att öva med sina vapensystem kombinerat med flygverksamhet.

Områden utpekade som riksintresse för vindkraft finns utanför Sölvesborg och Karlshamns kust samt utanför Karlskronas östra kust, se även avsnitt "Energi", sida 67. Vindkraftsproduktion i områdena utanför Sölvesborg och Karlshamn utgör en konflikt med riksintresset för totalförsvaret, Sjöövningsområde Hanö. Övningar och utbildning i väpnad strid måste kunna genomföras utan störningar av såväl fysiska som tekniska hinder (hinderfrihet).

Det är viktigt att övningar kan genomföras på ett säkert sätt för förbanden men också för allmänheten samt civil sjö- och flygtrafik. Detta för att inte vådabeskjutning, incidenter eller olyckor ska inträffa. Det är av avgörande betydelse för totalförsvaret att övningsverksamheten på de befintliga skjutområdena kan säkerställas även på lång sikt.

Försvarssektorn påverkar andra sektorer, t.ex. yrkesfiske och friluftsliv, främst genom att övningsområden inte är tillgängliga under pågående övning. Försvarsintressen inverkar på naturvårdens behov av högupplösta djupdata, eftersom de är sekretessbelagda inom militärt skyddsvärda delar av sjöterritoriet. Försvarsmaktens verksamhet påverkar även naturmiljön på flera sätt, t.ex. genom detonationer i områden med naturvärden. Detonationer kan även leda till grumling som kan påverka stora områden negativt. Försvarsmaktens verksamhet kan även ha delvis positiv inverkan på miljön i och med att allmänheten inte ges tillgång till vissa områden som är kopplade till försvaret.

Skyddade områden

Flera områden i Blekinges skärgård och havsområdet utanför kusten är utpekade som riksintresse för totalförsvaret. Dessa är sedan indelade i olika riksintressekategorier som berör stoppområde för höga objekt, influensområde luftrum, sjöövningsområde med mera. Det finns dels de riksintresseområden som redovisas öppet men även riksintresseområden som av sekretesskäl inte kan redovisas. Läs mer utförligare beskrivning under avsnitt "Riksintresse".

Områden med huvudanvändning försvar

Plankartan pekar ut områden där huvudanvändning försvar ingår. Annan användning ska visa hänsyn till angiven huvudanvändning vilket kan inverka positivt för försvarsintresset inom ramen för havsplanen. Mer utförlig beskrivning av respektive område finns under avsnittet "Områdesvisa ställningstaganden".

Det specifika intresset behöver dock samexistera med andra intressen. Det kan leda till utrymmeskonkurrens och konflikter, t.ex. mellan energiutvinning och försvar där statens framtida prövning av produktionsanläggningar för energi avgör huvudanvändning. Då ställs intressena mot varandra. Samexisterande eller konkurrerande användningar ska så långt möjligt undvika påtaglig skada utpekade naturvärden som finns på platsen. Flera områden ger dock goda möjligheter att samexistera under vissa förutsättningar. Försvar och sjöfart kan samexistera under förutsättning att fasta installationer som stör sjöfartens framkomlighet och försvarets verksamhet inte tillåts.

Försvaret är av nationell angelägenhet och utgångspunkten är att så långt möjligt pröva förutsättningarna för samexistens mellan försvar och andra användningar genom gemensamt acceptabla lösningar för att tillgodose intressenas behov av havsområdet. Dock är det staten som vid en eventuell prövning avgör om samexistens är möjlig.

Energi

Energisektorns användning av havet avser dels produktion och dels överföring av energi. Energiproduktion till havs sker

i Sverige främst genom vindkraft och som havsenergi i form av vågkraft.

Miljökonsekvenser

Sjöfart är den sektor som bedöms ha flest överlappande intressen med energisektorn till havs, de kan dock ofta samexistera. I de fall en prövning resulterar i att tillstånd för anläggning för energiproduktion ges kan dock intresset för sjöfart behöva justeras eller vägas bort i vindkraftsområdet eftersom sjöfarten inte är helt förenlig med anläggningar för havsbaserad vindkraft. En potentiell lösning till konflikten kan vara att dra om farleden så att den går runt vindkraftsområdet.

En påtaglig konflikt kan även finnas mellan energi och försvar då exempelvis vindkraftsanläggningar kan störa militära aktiviteter. Militär verksamhet som behöver hinderfrihet över, på och under vattnet påverkas av anläggningar för energiproduktion. Försvaret vill t.ex. inte ha höga objekt intill militära flygplatser (exempelvis i Ronneby) eller övningsområden, vilket innebär en konflikt mot vindkraftsanläggningar. Viss konflikt finns även med yrkesfiske och naturvården.

Ett av målen i havsplanen är att skapa förutsättningar för utvecklad energiöverföring och produktion av förnybar energi och en av strategierna är att endast vindkraft som inte har negativ betydande miljöpåverkan på bottenmiljön är lämplig att pröva. En av konsekvenserna för miljön vid en ökad etablering av havsbaserad energiproduktion är undervattensbuller som uppstår delvis under driftstiden men främst vid pålning under anläggningsfasen. Dessa höga ljud som uppstår vid pålning kan färdas långa sträckor i vattnet. En annan miljöaspekt är att etablering av vindkraftsverk innebär en visuell påverkan på landskapsbilden. I havsplanen föreslås att samla anläggningar inom ett par enstaka områden och undvika spridning av enstaka anläggningar över ett stort geografiskt område. Detta krav begränsar effekten av en visuella påverkan.

Bottenflora och -fauna kan skadas lokalt där anläggningar sätts upp. Grumling under anläggningsfasen kan påverka marina djur- och växtsamhällen.

Vindkraftsparkar kan vidare ha positiv påverkan på livet i havet genom att de utgör artificiella rev som gynnar tillväxt av alger, korall och fisk och dels att de utgör zoner fredade från fiske.

Påverkan på miljön bedöms dock inte bli betydande då det i planen endast är vindkraft som inte har negativ betydande miljöpåverkan på bottenmiljön som ansetts lämplig att pröva. Den förnyelsebara elen innebär dessutom positiva konsekvenser för miljön avseende bland annat

resursförbrukning och ligger i linje med nationella och regionala miljömål.

Skyddade områden

I Blekinge län finns fem riksintresseområden för vindbruk, varav tre är för havsbaserade verk. Ett området utgörs av Trolleboda område i Kalmarsund, Karlskrona kommun, där det i delar av området finns ett antal vindkraftverk uppförda. Taggen är ett havsområde utpekade för vindbruk söder om Listerlandet i Sölvesborgs kommun. Under 2013 genomförde Energimyndigheten en översyn av riksintresset för vindbruk. I Blekinge län tillkom då området för energiproduktion vid Hanöbanken i havsområdet tillhörande Sölvesborgs och Karlshamns kommuner. Alla dessa områden har mycket goda vindförhållanden

Områden med huvudanvändning energiutvinning

Plankartan pekar ut fyra områden med huvudanvändning för energiutvinning. Inom dessa utpekade områden för energiutvinning finns även ett antal andra huvudanvändningsområden. Andra intressen ska visa hänsyn till huvudintresset inom dessa områden vilket kan inverka positivt för intresset energiutvinning inom ramen för havsplanen. Mer utförlig beskrivning av respektive område finns under avsnittet "Områdesvisa ställningstaganden".

På grund av att intresset energiutvinning ska samexistera med andra huvudanvändningsområden kan det leda till utrymmeskonkurrens och konflikter, t.ex. mellan sjöfart och energi och mellan försvar och energi. Vid utrymmeskonkurrens har energiintresset företräde så länge samexistens med försvarsintresset går att uppnå. Detta gör att intresset energiutvinning gynnas i planförslaget.

Natur

I länets kustområde finns stora naturvärden både på land och till havs. Det stora skärgårdslandskapet i Östersjön är världsunik, inte minst genom den ovanliga blandning av söt- och saltvattensarter som det rymmer. Mycket talar för att många arter som lever i bräckvattenmiljö är mycket känsliga för förändringar i miljön. Blekinge är dock i huvudsak förskonat från de allvarliga problem med fiskdöd och dålig vattenkvalitet som på senare år har rapporterats från västra Hanöbukten. Emellertid har tillgången på torsk minskat drastiskt nära kusten.

Miljökonsekvenser

Naturskydd kan komma i konflikt med andra intresseområden t.ex. friluftsliv och besöksnäring, yrkesfiske, vattenbruk, utvinning och lagring av material, sjöfart, infrastruktur, försvar samt energiutvinning. En väldigt intensiv besöksnäring i känsliga områden skulle kunna innebära negativ påverkan på naturvärdena.

Yrkesfisket har anspråk på stora ytor inom planområdet. En grundförutsättning för fisket är att det finns tillgång till goda fiskbestånd, vilket i sin tur kräver goda livsmiljöer under fiskens livsstadier. Viktiga områden behöver skyddas för att stärka fiskbeståndens livsmiljöer i förhållande till ett omgivande exploateringsstryck. Överfiske och bifångster kan leda till rubbade ekosystem vilket ger en negativ påverkan på naturvärdena. Risken är även stor att fisket som resurs och ekosystemtjänst äventyras vid överfiske.

Vid vattenbruk, t.ex. fiskodling finns det risk att odlad fisk kan ta sig ut ur inhägnader och skapa förändringar i arvsmassan hos vildfisk. Även sjukdomar kan sprida sig. Odling av musslor och alger kan dock ha en positiv effekt på ekosystemen.

Uttag av sand och grus i vatten kan minska det naturliga skyddet mot kusterosion och påverka ström och bottenförhållanden. Verksamheten kan också leda till fysiska förändringar vid kustzonen, orsaka strandförlust, vattengrumling och sedimentspridning. En bedömning av de långsiktiga effekterna är svår att göra och därmed står uttag av sand och naturgrus i konflikt med naturvärden. Sand och naturgrus är icke förnyelsebara naturresurser och utvinning från havsbotten kan störa ekosystemet för havsbottenlevande organismer. Ofta utgör sand- och grusavlagringar utsjöbankar med höga naturvärden som hotas vid brytning av material. Dumpning av muddermassor riskerar att orsaka skador på botten, djur och växtliv.

Sjöfartens aktiviteter påverkar naturvärden i havet, t.ex. genom buller. Med en ökande sjöfart blir risken för olyckor större och därmed också faran för negativa effekter för miljön. Konsekvenserna av ett oljeutsläpp till havs är många; naturmiljön med sitt växt- och djurliv skadas, stränder förorenas och havsbotten förstörs. Oljeutsläppen får också stora socioekonomiska konsekvenser med effekter på flera samhällsfunktioner.

Infrastruktur i havet ger en påverkan på bottenmiljön, både vid anläggandet och vid underhåll och reparationer. Anläggningsarbetet medför grumling av vattnet, förändrad bottenmaterialstruktur och lokal påverkan på vattenväxter. Försvarsmaktens verksamhet påverkar även naturmiljön på flera sätt. Fartygstrafiken inverkar på samma sätt som kommersiell sjötrafik och fritidsbåtar på naturen. Vid övningar, skjutningar och detonationer sker ytterligare påverkan.

Havsbaseerade vindkraftsprojekt påverkar den lokala marina miljön på olika sätt vid anläggning, drift och avveckling. Under anläggningsfasen kan höga ljud, grumling och sedimentspridning förekomma. Även kabeldragningen från

anläggningarna till land påverkar naturen. Fundamenten kan dock ge en positiv effekt för växt och djurliv där det bildas konstgjorda rev.

Skyddade områden

Det finns flera olika typer av skyddade områden inom planområdet. I kust- och havsområdet finns ett flertal områden av riksintresse för naturvärden. Det finns Natura 2000-områden där syftet är att värna om de arter och livsmiljöer som är av gemensamt intresse för EU-länderna. Några av de berörda Natura 2000-områdena är till stor del belägna inom planområdet, andra i mer begränsad omfattning. Dessutom finns det naturreservat och biotopskyddsområden. I Blekinge finns ca 140 fågelskyddsområden, de flesta längs kusten. Det finns även ett sälskyddsområde vid länets östkust.

I Blekinge skärgård finns även ett av fem biosfärsområden i Sverige. Blekinge Arkipelag, som omfattar skärgårds- och kustlandskapet inom Karlshamn, Ronneby och Karlskrona kommun, har blivit utsedd till biosfärområde på grund av områdets höga natur- och kulturvärden. Utöver detta är även Torhamns skärgård utpekad som BSPA-område av HELCOM. HELCOM eller Helsingforskommissionen arbetar för skydda Östersjöns marina miljö genom nationsöverskridande samarbete.

I kustlandskapet finns det områden som är särskilt känsliga för utsläpp eller olika former av vattenföretag som t.ex. muddring, utfyllnader och fiskodlingar. I Blekinge pekades bland annat ett flertal havsvikar, som är viktiga lek- och uppväxtområden för fisk, ut som ekologiskt känsliga i den första omgången av översiktsplaner som togs fram i slutet av 1980-talet. Flera av de utpekade områdena överlappas numera av riksintressen för naturvård och/eller Natura 2000.

Läs mer utförligare beskrivning av respektive område under avsnitt "Natur", sida 69 ff nedan.

Områden med huvudanvändning natur

Havsplanen pekar ut de områden där skydd av naturmiljön prioriteras som den främsta användningen. Miljöbalkens bestämmelser gäller dock oberoende av planförslagets rekommendationer. Kommunerna har emellertid gjort bedömningen att inom de utpekade områdena ska inga nya aktiviteter eller anläggningar prövas. Mer utförlig beskrivning av respektive område finns under avsnittet "Områdesvisa ställningstaganden".

Naturvärdet inkluderar ekologiska värdekärnor av stor betydelse för biologisk mångfald, grön infrastruktur och ekosystemtjänster. I områdena bör inte fasta installationer eller rörliga aktiviteter som stör områdenas naturvärden

tillåtas. I vissa områden finns även riksintresseanspråk för sjöfart och yrkesfiske utpekade. Dessa kan främjas om den inte medför negativ påverkan på områdets naturvärden. Där bör även försvarsmaktens verksamhet begränsas till sådan användning som inte medför påtaglig skada på utpekade naturvärden.

Samlad bedömning

I många av de i havsplanen utpekade områdena förekommer flera huvudanvändningar och dessa olika typer av användningar kan samexistera i olika utsträckning. I många fall råder dock utrymmeskonkurrens. I områden där användningen energiutvinning anges som huvudanvändning finns även annan huvudanvändning inom samma område. I de fall där energiutvinning inte provas eller att provning resulterar i att tillstånd inte ges ska försvar och sjöfart prioriteras. Dessa intressen kan i stor utsträckning samexistera men vid en utrymmeskonkurrens ska försvaret prioriteras.

I de fall anläggningar för energiutvinning provas lämpligt kommer mer förnybar energi sannolikt att produceras i planområdet, vilket innebär positiva konsekvenser för miljön avseende bland annat resursförbrukning. Detta ligger i linje med nationella och regionala miljömål. Fem prioriterade områden för natur har också tagits fram i planen vilket innebär att naturvärden är en prioriterad användning framför andra intressen. Detta innebär positiv inverkan på miljön.

Planförslaget innebär framförallt att potentiell miljöpåverkan beaktas mer systematiskt i planprocessen. Avsaknaden av en havsplan skulle sannolikt innebära ökad belastning från samtliga marina sektorer och medföra en ökad miljöpåverkan inom planområdet. Genom väl avvägd lokalisering och beskrivning av respektive intresseområde begränsar planförslaget risken för betydande negativ påverkan. Konsekvensbeskrivningen ger en utgångspunkt för fortsatt planarbete som kan fördjupas och justeras så att negativa konsekvenser ytterligare kan undvikas eller begränsas.

Förslag till åtgärder

För att minska risken för påverkan på havsbotten i samband med exploatering för energiproduktion bör kartläggning av naturmiljön för att t.ex. utreda om det finns känsliga arter eller biotoper i det aktuella området. Detta bör ske både i samband med att överföringskabel dras och när vindkraftsanläggningar ska uppföras. En regional plan för oljebekämpning i kustområdet bör tas fram för Blekinge för att minska skadan som uppstår vid eventuella sjöfartsolyckor som medför större mängds oljeläckage.

Provtagning av sediment bör ske innan muddring för att undersöka föroreningsituationen och för att muddermassorna därefter ska kunna hanteras rätt. Om dumpning av massor behöver ske måste utredningar först göras för att hitta platser som är lämpliga för detta. Poängteras bör dock att dumpning är förbjudet och dispens/tillståndspliktigt enligt 11 kap. MB. Även muddring är en vattenverksamhet som antingen kräver anmälan eller tillstånd. Finns behovet av någotdera är dessa åtgärder något som med fördel kan planeras över kommungränser så att bästa möjliga plats kan väljas.

Val av plats måste göras på ett sådant sätt så att naturmiljön skadas så lite som möjligt då uttag ska göras av sand och grus. Inventeringar av bottenlevande flora och fauna bör därför göras innan plats för uttag väljs.

Uppföljning

Enligt miljöbalkens kapitel 6 12 § miljöbalken ska miljökonsekvensbeskrivningen innefatta en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför. Ansvar för uppföljningen har den kommun eller myndighet som beslutar om antagandet av planen eller programmet.

Miljöpåverkan av planen kommer att följas upp inom ramen för det befintliga miljöarbetet för respektive kommun. Uppföljningen sker bland annat genom aktualisering av havsplanen. Syftet med uppföljningen är att se om åtgärderna bidrar till måluppfyllelse på det sätt som det är tänkt, att kontrollera att negativ miljöpåverkan inte blir större än avsett, samt att kunna upptäcka och åtgärda oförutsedda negativa konsekvenser.

Avstämning mot miljömål

På efterföljande sida redovisas sammantagen bedömning av om planförslaget bidrar till att uppnå de miljömål som är relevanta för planen.

Miljömål	Måluppfyllelse planförslag	Motivering
Hav i balans samt levande kust och skärgård		Planförslaget möjliggör människans plats i havsområdet och anpassar nyttjandet på ett hänsynsfullt sätt, vilket på sikt bör kunna påverka detta mål i rätt riktning.
Begränsad klimatpåverkan		Friluftsliv, turism, skärgårdstrafik, vattenbruk och sjöfart har alla klimatpåverkan. Planen pekar mot ett ökat nyttjande, vilket även kommer öka utsläppen. Stora förhoppningar ställs till förbättringar som t.ex. elfordon till sjöss. Detta är dock inget som planförslaget i sig kan påverka. I och med planförslaget ökar dock möjlighet till mer produktion av förnybar el, vilket bidrar till en mindre klimatpåverkan. Planen påverkar således målet i båda riktningarna.
Giftfri miljö		Planförslaget bedöms sammantaget påverka detta mål i positiv riktning, t.ex. på grund av att mål har satts upp om att sjöfarten ska öka samtidigt som planeringen ska bidra till sjösäkerhet för att minska risken för olyckor, utsläpp och andra störningar.
Ingen övergödning		Övergödningen är fortsatt ett problem nära kusten. Problemet är för stort för att hanteras lokalt och källorna finns delvis utanför planområdet. Planförslaget bedöms inte påverka detta mål i varken negativ eller positiv riktning.
Ett rikt växt- och djurliv		Havsplanen pekar ut de områden där skydd av naturmiljön prioriteras som den främsta användningen. Kommunerna har gjort bedömningen att inom de i planen utpekade områdena ska inga nya aktiviteter eller anläggningar prövas. Planen bidrar därför till att naturmiljön skyddas.

Tabellen redovisar planförslagets avstämning mot miljömål.

Förklaring

Förslaget bedöms bidra till att uppnå miljömålet

Förslaget bedöms varken bidra eller motverka miljömålet

Förslaget bedöms motverka miljömålet

Planeringsförutsättningar

Mål, normer och lagstiftning

Arbetet med en översiktsplan för Blekinge havsområde har bäring på lagstiftning, direktiv och strategier på flera olika nivåer: global, europeisk, nationell och regional nivå.

Globala mål

På internationell nivå har världens ledare enats om 17 så kallade globala mål. 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030 som inrymmer de globala målen för hållbar utveckling. Det övergripande syftet med målen är att fram till år 2030 avskaffa extrem fattigdom, att minska ojämlikheter och orättvisor i världen och att lösa klimatkrisen. Mål nummer 14, *Hav och marina resurser* är det som tydligast berör havsplanering. Syftet med detta mål att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.

Europeiska mål

EU länderna har inom det marina området enats kring "Blå tillväxt"-strategin för att skapa hållbar tillväxt inom den maritima sektorn. Här pekas fem viktiga tillväxtområden ut: *vattenbruk, kustturism, marin bioteknologi, havsenergi* och *mineralutvinning*. Parallellt med "Blå Tillväxt" finns det marina direktivet, vattendirektivet, samt art- och habitatdirektivet som alla på olika sätt syftar till att nå målet *en god havsmiljö*.

Enligt Vattendirektivet ska alla EU:s vatten uppnå minst god ekologisk status innan 2021. Havsmiljödirektivet reglerar övervakning och åtgärder för EU:s marina miljöer som enligt målsättningen ska uppnå god miljöstatus senast 2020. Sektorsdirektiv finns också inom exempelvis energi, fiske och sjöfart.

På europeisk nivå påverkas havsplaneringen även av europeiska landskapskonventionen, som syftar till att förbättra skydd, förvaltning och planering av landskap i Europa.

Svenska miljömål

Av de 16 svenska miljö kvalitetsmålen är det främst *Hav i balans* samt *Levande kust- och skärgård*, *Begränsad klimatpåverkan*, *Giftfri miljö*, *Ingen övergödning* och *Ett rikt växt- och djurliv* som är centrala för havsplaneringen. Dessa mål påverkar i större eller mindre omfattning havsplanen. Nationellt finns en maritim strategi; "Den maritima strategin

är en strategi för en livskraftig, innovativ och hållbar maritim sektor som kan bidra till ökad sysselsättning, minskad miljöbelastning och attraktiv livsmiljö."

Mer indirekt behöver havsplaneringen ta hänsyn även till andra nationella mål och strategier som rör fysisk samhällsplanering. En sammanfattning av dessa finns i Boverkets Vision för Sverige.

Miljö kvalitetsnormer

Miljö kvalitetsnormer är ett juridiskt styrmedel i arbetet med att nå fram till miljö kvalitetsmålen. De anger lägsta godtagbara miljö kvaliteter för utomhusluft, buller och vatten inom ett visst geografiskt område. Normerna reglerar den miljö kvaliteten som ska finnas eller uppnås. Det är myndigheter och kommuner som ansvarar för att miljö kvalitetsnormerna följs.

Miljö kvalitetsnormer för utomhusluft

Miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft gäller i hela landet, inte bara i utpekade områden. Därför är de även aktuella på havet. Normerna syftar till att skydda miljön och människors hälsa, samt att uppfylla krav som ställs genom vårt medlemskap i EU. Miljö kvalitetsnormer för luft hanterar följande ämnen: kvävedioxid/kväveoxider, svaveldioxid, bly, arsenik, kadmium, nickel, partiklar (PM10 och PM2,5), bensen, kolmonoxid, ozon och bens(a)pyren.

På grund av den goda luftomsättningen över havet överskrids inte miljö kvalitetsnormerna. Det kan dock finnas risk för att normerna överskrids i hamnar och dess närområden beroende på avgasutsläpp från fartyg och båtar.

Miljö kvalitetsnormer för vatten

Miljö kvalitetsnormer för vatten beskrivs för ett antal geografiskt utpekade så kallade vattenförekomster och anger den vattenkvalitet som ska uppnås samt när detta senast ska ske. För ytvatten finns miljö kvalitetsnormer för ekologisk och kemisk status. Normerna regleras framför allt i 5 kap. miljö balken och Förordning (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön.

Blekinges kust- och utsjö vatten har överlag en god kemisk ytvattenstatus och en potentiellt god ekologisk status till år 2021.

EU:s ramdirektiv för vatten infördes i svensk lagstiftning 2004. Därmed tillkom Vattenmyndigheten och en helhetssyn där vattnets naturliga gränser, istället

för administrativa indelningar, blev utgångspunkten. Förvaltningen av vattenförekomsterna sker i 6-årscykler där varje cykel inleds med antagandet av ett åtgärdsprogram och en förvaltningsplan kopplat till bedömning av resultat från tidigare åtgärder.

Miljö kvalitetsnormer för buller

Miljö kvalitetsnormen för omgivningsbuller är en slags målsättningsnorm. Stråvan är att omgivningsbuller inte ska medföra skadliga effekter på människors hälsa. Små och medelstora kommuner omfattas av bullernormen i de områden som störs av buller från större vägar, större järnvägar samt större civila flygplatser.

I havsområdet utanför Blekinge förekommer buller från kommersiell fartygstrafik, luftfart och fritidsbåtar. Fartygsbuller kan ändra det naturliga beteendet hos enskilda fiskar och kan ge negativa effekter i form av stresssymptom, långsammare tillväxt hos fiskyngel och ändrade rörelsemönster. Havsbaserad vindkraft kan ge viss bullerpåverkan, framförallt i anläggningsskedet. Långsiktig är det främst djurlivet, ovan och under vattnet som påverkas.

Regionala mål

Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den biologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

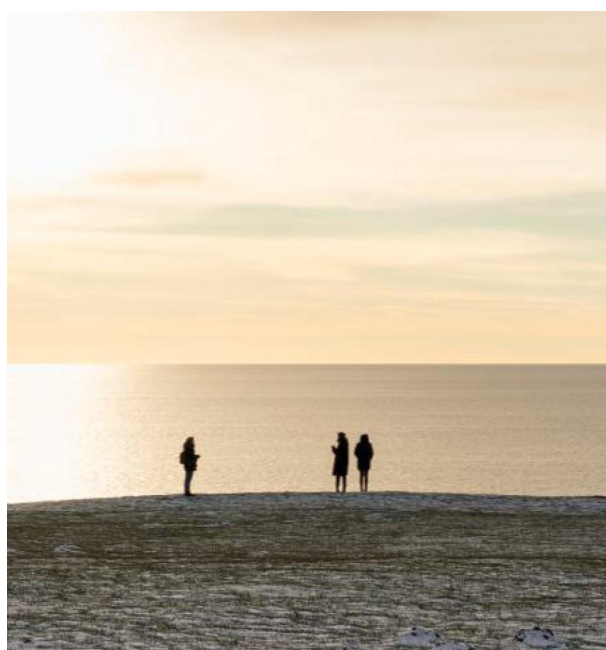
Miljö kvalitetsmålen Hav i balans samt Levande kust och skärgård preciseras med att:

- kust- och havsvatten har god miljöstatus med avseende på fysikaliska, kemiska och biologiska förhållanden i enlighet med havsmiljöförordningen (2010:1341),
- kustvatten har minst god ekologisk status eller potential och god kemisk status i enlighet med förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön,
- kusternas och havens viktiga ekosystemtjänster är vidmakthållna,
- grunda kustnära miljöer präglas av en rik biologisk mångfald och av en naturlig rekrytering av fisk samt erbjuder livsmiljöer och spridningsvägar för växt- och djurarter som en del i en grön infrastruktur,
- hotade arter har återhämtat sig och livsmiljöer har återställts i värdefulla kust- och havsvatten,

- främmande arter och genotyper inte hotar den biologiska mångfalden och kulturarvet,
- naturtyper och naturligt förekommande arter knutna till kust och hav har gynnsam bevarandestatus och tillräcklig genetisk variation inom och mellan populationer samt att naturligt förekommande fiskarter och andra havslevande arter fortlever i livskraftiga bestånd,
- genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden inte är introducerade,
- havs-, kust- och skärgårdslandskapens natur- och kulturvärden är bevarade och förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
- tillståndet är oförändrat för kulturhistoriska lämningar under vattnet, och
- havs-, kust- och skärgårdslandskapens värden för fritidsfiske, badliv, båtliv och annat friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster är de funktioner hos ekosystemen/ livsmiljöerna som på något sätt gynnar människan. Det är tjänster vi får "gratis" av naturen som till exempel vild fisk, vattenrening, klimatreglering och skönhetsupplevelser. Växter, djur och mikroorganismer utför mängder av uppgifter som vi är beroende av för vår överlevnad och välfärd. Många av dessa ekosystemtjänster är omöjliga att ersätta med hjälp av teknik. Ekosystemtjänster renar luft och vatten, mildrar översvämningar, bidrar med vatten och mat och skyddar den biologiska mångfalden. De ökar också människors fysiska

Solnedgång. Foto: Peter Westrup

och psykiska välmående, reglerar det lokala klimatet, binder koldioxid och tillhandahåller förnybar energi.

Havets och kustens ekosystemtjänster är avgörande för möjligheterna att leva ett gott liv i vid kusten och för att utveckla havet som resurs. Att synliggöra, värna och stärka dem är därför grundläggande i den fysiska planeringen. Begreppet ekosystemtjänster beskriver ekosystemens direkta och indirekta bidrag till människors välbefinnande. Ekosystemtjänster delas ofta in i de fyra kategorierna stödjande, reglerande, försörjande och kulturella.

Stödjande ekosystemtjänster är grundläggande funktioner i ekosystemen som är en förutsättning för alla de andra ekosystemtjänsterna, till exempel fotosyntes och biokemiska kretslopp. Reglerande ekosystemtjänster är nyttan människor har av ekosystemfunktioner som påverkar miljöfaktorer, till exempel klimat, översvämningar och avfallsnedbrytning. Försörjande ekosystemtjänster är de livsnödvändiga resurser som naturen tillhandahåller, till exempel syre, rent vatten och råvaror. Kulturella ekosystemtjänster omfattar andliga och upplevelsemässiga värden som bidrar till vårt välbefinnande, till exempel skönhet, inspiration och rekreation.

Ekosystemansatsen är en internationell strategi för bevarande av naturvärden, hållbart nyttjande och rättvis fördelning av naturresurser. Målet är att säkerställa att användning av ekosystemen sker utan att äventyra deras långsiktiga fortlevnad avseende deras struktur, dynamik och funktion.

Riksintressen

Miljöbalkens tredje och fjärde kapitel innehåller grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden. Dessa hushållningsbestämmelser anger olika mark- och vattenområden som är av allmänt intresse. Ett riksintresseområde är av allmänt intresse och innehåller därutöver nationellt viktiga värden och kvaliteter. Det finns två olika slag av riksintressen. I miljöbalkens tredje kapitel anges typer av områden som kan vara av riksintresse. Dessa pekas ut av nationella centrala sektorsmyndigheter. Miljöbalkens fjärde kapitel pekar ut ett antal specificerade områden som med hänsyn till de natur- och kulturvärdena som finns i områdena i sin helhet är av riksintresse.

Att ett område är av riksintresse betyder att miljön är skyddsvärd ur ett nationellt perspektiv. Det betyder inte att miljön automatiskt är skyddad. Ibland gör flera riksintressen anspråk på samma område. Då är det kommunens uppgift att avväga dessa riksintressen mot varandra. I översiktsplanen ska kommunen beskriva hur riksintressena tillgodoses.

Följande riksintressen berör Blekinges havsområde:

Kap 3 Miljöbalken

- Energiproduktion (STEM/LST)
- Friluftsliv (NV)
- Kommunikation (TV)
- Kulturmiljö (RAA)
- Naturvård (NV)
- Totalförsvaret (FM)
- Yrkesfiske (HaV/Fiskeriverket)

Kap 4 Miljöbalken

- Högexploaterad kust (LST)
- Natura 2000 (NV)

Övriga regleringar

Förutom områden av riksintresse berörs havsområdet även av andra regleringar:

- Djur- och växtskyddsområde (NV)
- Ekologiskt känsliga områden (LST)
- Fredningsområden för fisk (LST)
- Marina naturreservat, planerade (LST)
- Naturreservat (NV)
- Ramsarområden (NV)
- Skyddade områden (BSPA, (HELCOM))
- Trålningsgräns (Hav)

Lagstiftning om havsplanering

Kustkommuner ansvarar enligt plan- och bygglagen för översiktsplaneringen på land, för kusten och för territorialhavet.

Havs- och vattenmyndigheten har ansvar för den nationella havsplaneringen. Enligt 4 kap. 10 § miljöbalken, omfattar denna havsplanering både territorialhavet, undantaget det område om en sjömil som ligger närmast baslinjen och den svenska ekonomiska zonen. En närmare reglering av den nationella havsplaneringen görs i havsplaneringsförordningen (2015:400).

Övergripande planeringsförutsättningar

Klimatförändringar

Blekinge har ett gynnsamt klimatläge för svenska förhållanden men är också i ett utsatt läge för väder och vind på grund av närheten till havet. Medeltemperaturen i januari varierar från 0°C på Utklippan till -2°C i norra delarna av länet. I juli är medeltemperaturen ca 16°C i hela länet. Minst årsnederbörd får de yttersta öarna, ca 500 mm, och den högsta årsnederbörden, omkring 700 mm, finns i länets nordligaste delar samt på Ryssberget i väster.

Klimatförändringar kommer att påverka haven och människans möjlighet att nyttja havet som resurs på många olika sätt. Det finns stor sannolikhet att klimatfrågan innebär förändringar i ekosystemen, isläggningsmönster, strömmar och syresättning, vind- och vågmönster. Människans utsläpp av koldioxid innebär även en ökad försurning av haven med potentiellt långtgående konsekvenser för organismer och ekosystem. De klimatologiska förutsättningarna och deras förväntade förändring i tid, både avseende medelvärden och variationer, är således viktiga parametrar för planeringsprocessen.

Förändringarna i klimatet bedöms bli större vid våra nordliga breddgrader än i världen i genomsnitt. SMHI:s klimatberäkningar för Blekinge fram till år 2100 ger bilden av ett varmare och blötare klimat. För Blekinges del beräknas medelhavsnivån stiga med 0,3–1,3 m till år 2100 (kompenserat för land-höjningen). Belastningen på dricksvatten- och avloppssystemen förväntas öka, denna infrastruktur är periodvis hårt belastad i många samhällen redan idag. I Östersjön kan ekosystemen förändras drastiskt. Det varmare klimatet kommer också att föra med sig hälsorisker, bland annat ökad smittspridning hos både människor och djur.

När det gäller temperaturen visar SMHI:s klimatanalyser för Blekinge fram till år 2100 bland annat på en 3-5 graders ökning av årsmedeltemperaturen och 15-20 % ökning av årsmedelnederbörden, med störst ökning under vintern. Sommarmånaderna blir torrare med ökat antal varma dygn, och den nederbörd som faller blir mer intensiv i sin karaktär.

Förändringen av klimatet ställer nya krav på hur vi utformar vårt samhälle, både vad gäller att minska vår påverkan på klimatet men också hur vi ska skapa ett samhälle som står robust i ett förändrat klimat och som kan hantera dess effekter. Klimatförändringarna innebär ett ökat hot mot många av de ekosystemtjänster som är nödvändiga för

människans överlevnad och välmående. Samtidigt utgör artrika och livskraftiga ekosystem en nyckelfaktor för möjligheten att nå visionen om ett samhälle som står robust i ett föränderligt klimat och har god förmåga att hantera de konsekvenser och påfrestningar det innebär.

Klimatfrågan kopplar även till själva anspråken för nyttjande av havet. Ett överhängande behov att minska utsläpp av växthusgaser på kort tid kommer sannolikt medföra ökat nyttjande av havet för produktion av olika former av fossilfri energi som havsbaserad vind- eller vågkraft. Effekter på land kan innebära ökat intresse för verksamheter till havs genom förändrade transportmönster som ger överflyttning från väg- till sjötransport samt för strandfodringsverksamhet till havs för att klimatanpassa kustzon och bekämpa kusterosion. Som exempel är ett dominerande framtidsscenario inom både sjöfarten och yrkesfisket att fartygen blir större, och därmed kan kräva mer yta till havs. Inom sjöfarten väntas dessutom mängden trafik öka, något som ger utmaningar i riskhantering och i vissa passager.

Utvecklingen för sjöfarten och yrkesfisket sker parallellt med en förväntad ökning av fasta installationer, i form av vindkraft, vågkraft och vattenbruk. De fasta installationerna väntas komma som ett resultat av politiska ambitioner om att använda havet för energiomställning och förnyelsebara bränslen. Fasta installationer kan i framtiden konkurrera med sjöfarten och yrkesfisket om ytan i vissa geografiska områden till havs.

Klimatförändringarna ger direkta effekter på nyttjande och anspråk i havet genom påverkan på ekosystemen i stort och dess tjänster. Med denna bredd av effekter på havet finns utmaningar kring miljö- och tidsperspektiv i havsplaneringens avvägningar. Exempelvis måste havsplaneringen hantera frågor kring hur förändrade och säkrare rutter för sjöfarten påverkar fartygens bränsleförbrukning. Vidare finns vissa områden till havs där existerande höga naturvärden sammanfaller med lämplighet för klimatvänlig energiproduktion. Vid anläggande av exempelvis vindkraft i dessa områden sker ingrepp som påverkar delar av den lokala naturmiljön och den gröna infrastrukturen negativt.

Samtidigt kan energiutvinningen i ett område vara motiverad ur ett bredare perspektiv kring ett rikt växt- och djurliv då de marina ekosystemen generellt, och på lång sikt, gynnas av en energiomställning som motverkar havsförsurning. Hur klimatet kan hanteras inom havsplaneringen är således en mycket komplex fråga.

Sammantaget väntas ett ökat tryck på havets resurser. Med ett ökat tryck förväntas risken för intressekonflikter öka. Dessa konflikter kan väntas ha tydliga regionala och

lokala skillnader, där exempelvis ökad urbanisering påverkar kustkommuner på olika sätt.

Säkerhet och risker

Med risker och påverkansfaktorer menas här risker för olyckor och andra händelser som kan ge skadliga konsekvenser för människor och miljön i havet.

För att kunna hantera risker och förebygga annan påverkan på havet krävs dels att bygga upp en kunskap om aktuella och framtida olycksrisker och dels att det finns beredskap och utrustning för att sätta in åtgärder när en olycka sker. De största riskerna finns som kollisioner inom sjöfarten. Sådana olyckor kan föra med sig risk för utsläpp av olja, kemikalier eller andra skadliga ämnen med negativa effekter.

I Sverige har den myndighet som har ansvar för en verksamhet också ansvaret för att verksamheten ska fungera i en krissituation. Ansvaret för att leda och samordna räddningstjänsten till havs är fördelat mellan flera centrala myndigheter, länsstyrelserna och kommunerna.

Sjöfartsverket svarar för flygräddning och sjöräddning till havs inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon. Kustbevakningen har hand om miljöräddning och sanering till sjöss och medverkar i insatser vid sjö- och flygräddningstjänst. Kommunerna svarar för räddningstjänst på land, i hamnar och kanaler. Kommunerna och staten har kommit överens om gränsdragningen. Kommunerna har ansvaret för sanering på land.

Länsstyrelsen har en samordnande roll mellan kommunal och statlig räddningstjänst vid en större olyckshändelse och är även ansvarig myndighet vid en olycka med radioaktiva utsläpp från en kärnteknisk anläggning.

Östersjön är ett hårt trafikerat hav som enligt Sjöfartsverkets sektorrapport står för cirka 15 procent av världens sjötransporter. Idag beräknas cirka 2000 fartyg förflytta sig på Östersjön vid varje givet tillfälle, vilket ger 3500 – 5000 fartyg per månad.

Faktorer som i framtiden kan påverka arbetet med samhällets krisberedskap är klimatförändringar och en framtida havsnivåhöjning. Andra är att oljetransporterna till sjöss förväntas öka kraftigt under de kommande åren och att utvecklingen av vind- och vägkraft kommer att ställa nya krav på hantering av räddningstjänstinsatser till havs. Om utsläpp sker berörs naturskyddsintressen och eventuellt kulturarv. Andra intressen som kan beröras är friluftsliv, turism och yrkesfiske samt att boendemiljöer längs med kusten kan påverkas av utsläpp.

Östersjön är ett av världens mest trafikerade hav och prognoserna för oljehamnarna runt Östersjön pekar på en ytterligare ökning av hanterade oljevolym. Blekinges långa kuststräcka är till stora delar utpekad som skyddsvärd ur olika aspekter. Konsekvenserna av ett oljeutsläpp till havs är många; naturmiljön med sitt växt- och djurliv skadas, stränder förorenas och havsbottnar förstörs. Oljeutsläppen får också stora socioekonomiska konsekvenser med effekter på flera samhällsfunktioner.

En händelse som drabbar Blekingekusten kommer med all sannolikhet att drabba mer än en kommun. Det är därför viktigt att samordning av insatser sker mellan kommunerna och övriga parter så att bästa möjliga resultat uppstår. Det pågår exempelvis samarbetsprojekt mellan räddningstjänst och Kustbevakningen. Därför finns likalydande oljeskyddsplaner i kommunerna.

Med ökade sjötransporter bedömer den nationella samverkansgruppen för oljeskadeskydd (NSO) att det även finns en ökad risk för sjöolyckor. Med hänvisning till dansk forskning ser NSO att riskerna främst är relaterade till grundstötning och kollision. Redan i dag beräknas en större olycka inträffa vart fjärde år i Östersjön eller i Västerhavet, även om risken varierar mellan områden. Påbörjade projekt för utveckling av navigeringsutrustning och fartygutformning samt trafikseparering kan bidra till minskade risker inom en växande sjöfartssektor.

Marina miljöproblem

Övergödning

Övergödning av sjöar, vattendrag och hav uppstår till följd av utsläpp av växtnäringssämnen från samhällen, industrier och jordbruk. Utsläpp av näringsämnen (framförallt kväve och fosfor) göder vattensystemen och ökar vattenväxternas tillväxt. Vissa växtarter gynnas av övergödning och ökar i antal, medan andra växtarter missgynnas och minskar i antal (eller försvinner), vilket kan leda till att växtsamhället förändras. Övergödningen gynnar ofta fritt flytande växtplankton och trådformiga vattenväxter som konkurrerar ut de rotade vattenväxterna. En sådan förändring av växtsamhället påverkar i sin tur djurlivet.

Många vattenlevande djur är beroende av de rotade vattenväxterna, och försvinner dessa så försvinner också en viktig födokälla för växtätande djur, och ett viktigt skydd för mindre fisk och skaldjur. Fler vattenväxter kan även leda till försämrade nedbrytning av döda växter, vilket i sin tur kan leda till syrefria botten och försämrade livsmiljöer för bottenlevande djur. Ett förändrat växtsamhälle kan därför förändra ekosystem radikalt.

Olika växtnäringssämnen begränsar vattenväxternas tillväxt i olika vattensystem. Ofta begränsas vattenväxternas tillväxt av fosfor i sjöar och en del kustområden, medan kväve begränsar tillväxt i havet. Eftersom blågröna alger (cyanobakterier) kan ta upp kväve från luften så gynnas dessa arter av övergödning av Östersjön, med omfattande och återkommande algbloomingar som följd. De giftiga ämnen som blågröna algerna kan avge under blomning påverkar djur och växter negativt, vilket kan leda till badförbud samt att förgiftad fisk och skaldjur kan bli farliga att äta för människor och andra djur.

Överfiske

Yrkesfisket, husbehovsfisket och sportfisket inriktar sig ofta på vissa fisk- och skaldjursarter som är viktiga av ekonomiska eller kulturella skäl. Överfiske uppstår då fisk fångas i sådan mängd att uppväxande fisk inte kan ersätta förlusten av den fångade fisken, vilket leder till att antalet fiskar minskar med tiden.

Om tillgången på viktiga fisk- och skaldjursarter minskar så försämras fisket och dess lönsamhet. Därtill kan överfisket radikalt förändra ett ekosystem, dels genom att förändra förhållandet mellan konkurrerande arter, och dels genom att rubba den naturliga balansen mellan rovdjur och bytesdjur. Eftersom fiske ofta inriktas på rovfiskar högt upp i näringskedjan så kan ett överfiske leda till förändringar i hela näringskedjan. Färre rovfiskar gör att fler bytesfiskar överlever, fler bytesfiskar gör att färre djurplankton överlever, och färre djurplankton gör att fler växtplankton överlever, vilket kan förvärra algbloomingarna. Överfisket på torsk i Östersjön kan leda till att andra arter tar över och dominerar ekosystemet. Genom att minska mängden torsk så överlever mer sill och skarpsill som i sin tur äter mer torskägg och torskungel, vilket ytterligare försämrar torskens möjligheter till återhämtning.

Främmande invasiva arter

Människan flyttar ibland, avsiktligt eller oavsiktligt, växt- och djurarter till områden där arten inte har funnits naturligt tidigare. Sådana introduktioner har pågått under en stor del av den moderna människans historia, men introduktionerna har blivit fler i takt med att rörlighet och handel har ökat och globaliserats.

Ofta klarar sig de främmande arterna dåligt i det nya området eftersom de inte är anpassade till det nya klimatet och de inhemska växt- och djurarterna. Vissa främmande arter lyckas ändå att etablera sig och påverkar inhemska arter negativt genom predation och konkurrens. Främmande arter som på så vis kan orsaka skada på och dominera ett ekosystem kallas för invasiva.

I Östersjön finns idag flera främmande och kanske invasiva arter, så som svartmunnad smörbult, ullhandskrabba,

vitfingrad brackvattenskrabba, rovvat tenloppa och slät havstulpan. I Västerhavet finns dessutom andra främmande invasiva arter som på sikt kan komma att spridas till Östersjön. Främmande havslevande arter har dels introducerats avsiktligt för odlingar (japanskt jätteostron importerades till odlingar vid franska atlantkusten varifrån arten har spridits naturligt längs den europeiska västkusten), och dels oavsiktligt via det ballastvatten som fartyg forslar mellan hamnar.

Havs försurning

Havs försurning är en process där pH-värdet i haven sjunker. Processen är framförallt kopplad till den globala klimatförändringen, och drivs av att koldioxid från atmosfären löses i havsvattnet och bildar kolsyra, vilket slutligen leder till sjunkande pH-värden och en försurning av haven. De stora globala koldioxidutsläppen till atmosfären ökar därför havsförsurningen och kan leda till att havens ekosystem förändras.

En del havslevande organismer kan komma att gynnas av försurningen medan andra missgynnas. Det är svårt att förutspå effekterna av havsförsurningen på enskilda organismer eller ekosystem, särskilt eftersom havsförsurning sker parallellt med andra miljöförändringar (temperaturökning, övergödning, salthaltsförändringar).

En möjlig effekt är att skaldjur och koraller kan komma att missgynnas eftersom en havsförsurning kan försvåra eller förhindra bildandet av kalkskal, detta eftersom kalk löses upp vid lägre pH. I fall koraller, musslor, kräftor, krabbor, humrar och andra skaldjur skulle påverkas negativt skulle det kunna få effekter för både havens ekosystem och människan.

Miljögifter

Miljögifter är ämnen som människan släpper ut i miljön och som påverkar miljön negativt. En del ämnen är avsedda att skada vissa organismer, så som växt- och insektsbekämpningsmedel, medan andra ämnen först senare visar sig ha oönskade skadliga effekter, så som restprodukter från industrier. Miljögifterna stannar ofta länge i miljön, tas upp av levande organismer och påverkar deras funktioner på olika sätt. Det är ofta svårt att förutse effekterna som ett särskilt ämne har på en särskild organism. Somliga ämnen påverkar enbart växter, några påverkar enbart djur, medan andra ämnen påverkar alla levande organismer. Vissa ämnen stör fortplantningen, andra påverkar beteendet, somliga stör nervsystemet, medan de värsta leder till obotlig skada eller död. En del ämnen är skadliga först när de kombineras i miljön.

Utsläppen och spridningen av miljögifter är idag omfattande och svår att överblicka. Det rör sig om allt

från bekämpningsmedel, hormonstörande läkemedel, båtbottnfärger och vattenavstötande ämnen i kläder till restprodukter från industrier. Forskare är idag betydligt bättre på att förutse vilka ämnen som kan vara möjliga miljögifter och vilka effekter de kan ha. Genom provtagning av miljön och levande organismer undersöker man idag förekomsten av kända miljögifter, så att lämpliga åtgärder kan vidtas.

Miljögifter som oftast förknippas med Östersjön är dioxiner och PCB (polyklorerade bifenylter). Dioxiner är ett samlingsnamn för organiska föreningar som bildas oavsiktligt vid förbränning av ämnen som innehåller klor. PCB är en grupp organiska föreningar som bildas vid tillverkning av kemikalier. Dessa ämnen är fettlösliga och lagras i fettvävnaden hos levande organismer som tar upp ämnena, och deras skadlighet beror delvis på mängden som tas upp i kroppen. Dioxiner och PCB kan bland annat störa fortplantning och fosterutveckling, störa immunförsvaret och orsaka cancer. Även om mängderna dioxiner och PCB har minskat i Östersjön till följd av att utsläppen minskat, så är halterna fortfarande höga i vissa organismer, framförallt i fet fisk, så som strömming/sill, lax, öring och ål. Livsmedelverket ger detaljerade rekommendationer och kostråd kopplat till fet fisk från Östersjön.

Marint skräp

Marint skräp är föremål som tillverkats av människan och som avsiktligt eller oavsiktligt spridits på ett sådant sätt att de hamnat i havet. Ofta rör det sig om lättare föremål, så som plastprodukter, som lätt transporteras med vind och vatten, men det kan också röra sig om större föremål. Utöver att marint skräp förfular kust- och havsmiljön, kan skräpet få betydligt allvarigare konsekvenser för havslevande organismer.

Ibland mister fiskare fiskeredskap (så som nät, burar och ryssjor), men dessvärre hindrar det inte redskapen från att fortsätta fånga fisk och andra djur. Eftersom maskorna i moderna fiskeredskap ofta framställs av plastfibrer så kan dessa så kallade spökfiskande redskap "fiska" under många år innan plastmaskorna har brutits ner. Problemet upphör inte ens när redskapet är fullt eftersom fångsten fort bryts ner och gör att redskapet kan fiska på nytt.

Marint skräp kan även misstas för föda av fåglar, fiskar, marina däggdjur och andra havslevande djur. Skräpet kan snärja eller täppa till djurens mundelar och gör det svårt eller omöjligt för dem att äta. Eftersom plast och annat marint skräp bryts ner långsamt i mage och tarmar så kan skräp också ansamlas i magsäcken och försämra intaget och nedbrytningen av föda. Plaster kan även tas upp av och ansamlas i kroppen.

På senare tid har mikroplaster uppmärksamats som ett möjligt allvarligt problem. De så kallade mikroplasterna är plastfragment eller partiklar mindre än 5 mm i diameter. Mikroplaster kommer dels från nedbrytning av större plastföremål, dels från produkter som innehåller plastpartiklar, så som hygienartiklar med skrubbande effekt. Nedbrytningen av mikroplaster tar lång tid, möjligen hundratals år, och kan orsaka negativa effekter hos de djur som misstar mikroplasten för föda.

Allmänt om havsområdet

Den del av Blekinges havsområde som denna plan berör, har en sammanlagd yta på 3 562 km². Området är viktigt ur många aspekter. Havet är en nödvändighet för många av de kommersiella och offentliga verksamheterna i Blekinge, såsom sjöfart, yrkesfiske och försvar. Här finns farlederna, fiskevattnen och sjöövningsområdena. Det finns goda förutsättningar för havsbaserad vindkraft. Havet är också en plats för naturupplevelser och fritidsaktiviteter. Det ger möjlighet till fiske och fågelskadning, segling, paddling och dykning.

Här finns också rika marina livsmiljöer med arter som ålgräs, blåmussla och kräkel. I det fria vattnet, är miljön artfattigare än i de grunda kustområdena. I vattenmassan finns stora mängder av växt- och djurplankton från ytan och flera meter ner, och ännu djupare ner simmar stim av torsk, strömming och andra fiskarter. Sälar och sjöfåglar jagar i fiskstimmen, och i havsområdet kan man även ha turen att få se tumlare mätta sina magar på fisk. I Östersjön finns också de nästan helt genomskinliga öronmaneterna, som ganska passivt följer med havsströmmarna.

Jämfört med andra miljöer i havet så ger det fria vattnet väldigt små möjligheter för djur att gömma sig för att undgå att bli uppätta. En del fiskarter bildar stora stim, som kan lura en predator, och mindre fiskar är ofta snabba och kan fly undan angrepp. Många djurplankton har en speciell taktik, som går ut på att vara i det närmaste genomskinlig. Ofta vandrar de också nedåt till djupet och mörkret under dagen för att minska risken att ätas upp av fiskar som ju har bra syn.

Årstidsvariationerna i vattnet närmast ytan är stora. Under vintern, efter islossningen och innan växtplanktonen har börjat tillväxa och föröka sig, är näringshalten som allra störst. De växtplankton som kan tillväxa vid låga temperaturer kan nyttja de näringsämnen som byggts upp under vintern. Djurplankton, såsom hoppkräftor, hinnkräftor och hjuldjur, lever på växtplankton, bakterier och andra partiklar i vattnet. Större djurplankton kan också äta mindre djurplankton. Den viktigaste faktorn som bestämmer vilka djurplanktonarter som finns i vattnet är salthalten.

Den angränsande kusten

Blekinges lövskogskust och skärgård är unik. Här finns det enda skärgårdsområdet i Östersjön där ädellövskogen sätter sin prägel på landskapet. Ingen annanstans i landet växer ek- och bokskog så långt ut i skärgården. Närheten till havet, höga naturvärden och kulturhistoriska värden gör kustlandskapet attraktivt för boende, rekreation, friluftsliv och nationell och internationell besöksnäring.

Det marina friluftslivet erbjuder många olika aktiviteter såsom båtliv, fritidsfiske, kajakpaddling, skridskoåkning, bad, dykning, fågelskådning och andra naturupplevelser. Längs kusten finns attraktiva städer, rika på historia och kultur och stora värden bland annat i form av infrastruktur och verksamheter av olika slag, hamnar, industrier och andra anläggningar.

Kajakpaddling. Foto: Peter Westrup

Geologi

Kunskapen om den marina geologin inom de kommunala verksamheterna är förhållandevis begränsad. De maringeologiska kartor som finns att tillgå är i skalorna 1:100 000 och 1:500 000 och redovisar det sediment som dominerar i den översta metern av havsbotten. De tunna lager som kan förekomma i ytan redovisas inte.

Inom de havsområden som omger Sverige motsvarar havsbottens geologi i stor utsträckning geologin på land. Berggrunden i havsområdet söder om Blekinge utgörs till största delen av gnejs och granit, men det förekommer också sedimentär berggrund av varierande ålder.

De processer som påverkar och omformar havsbottens geologi skiljer sig starkt från de som påverkar marken på land. Vatten har, när den sätts i rörelse i form av vågor och strömmar, en kraftfull och omformande inverkan. Denna har störst effekt i exponerade lägen och nära vattenytan där således erosionen blir som mest omfattande. Påverkan avtar med ökat vattendjup och minskande vattenrörelser. I lägen där endast små vattenrörelser förekommer sker istället en pålagring av finsediment. Samtidigt är havsbotten skyddad från flera av de omformande processer som påverkar den ytliga geologin på land så som frost, regn, vind och snö.

Mänsklig påverkan skiljer sig också från land då havsbotten huvudsakligen påverkas genom t ex trålning eller dragning av kablar och ledningar.

Sedimenten på den svenska kontinentalsockeln har bildats under den yngsta perioden i jordens utvecklingshistoria, kvartärtiden, och då huvudsakligen under den senaste istiden samt den därpå efterföljande (och nu pågående) varmare perioden (postglaciala perioden). Sedimenten delas därför upp i glaciala och postglaciala sediment där de glaciala har bildats i en miljö som påverkats av en inlandsis och dess smältvatten och de postglaciala utgörs av glaciala sediment som omlagrats eller av nybildade sediment efter inlandsisens avsmältning.

Bottensubstratens koppling till naturvärden

Blekingekustens havsbotten består mestadels av morän med inslag av postglacial finsand och kristallin berggrund. I de västra delarna finns även större områden med postglacial sand och grus. Längre ut i havet utgörs botten av glacial lera, gyttjeler och leryttja samt, i mindre utsträckning, isälvsavlagringar i allmänhet. Inom respektive bottenotyp finns olika livsmiljöer och arter. Naturvärdet är ofta kopplat till hur sällsynt en art eller biotop är, men det kan också vara kopplat till värdet för ekosystemen som helhet.

För vattenlevande växter, alger och djur utgör grunda sandbottnar en extrem miljö som är svår att leva i. Sanden under ytan är nästan hela tiden i rörelse. Det gör att det blir svårt för såväl alger som fröväxter att få fäste för sina fästskivor eller rötter. Växtligheten är därför gles, och dessa miljöer är ofta mycket artfattiga. Sandbottnar på några meters djup är dock typiska lokaler för ålgräsängar i Östersjön. Även bottenlevande djur har svårt att trivas i de grunda sandbottnarna. De djur som ändå klarar av att hantera sandpålagring och ständig rörelse i sanden löser ofta problemet genom att gräva ner sig.

Djuren som lever på havets djupa mjuka bottnar utför

flera viktiga uppgifter för ekosystemet. Organiskt material från havets biologiska produktion, samt material från floder, industrier och reningsverk hamnar på havets botten. När botten djuren äter och rör om i sedimentet ökar nedbrytningen. En havsbotten med grävande djur kan jämföras med en väl fungerande kompost med många maskar som blandar om och syresätter miljön nära sina gångar, vilket ökar antalet och mångfalden av olika bakterier och ökar nedbrytningshastigheten av det organiska materialet.

Grunda hårbottenar, grundare än 30 meters djup, utgörs av hållar, klippor och blockmiljöer där makroalger skapar varierande miljöer för fisk och ryggradslösa djur. Dessa miljöer är estetiskt fascinerande för den som snorklar och intressanta för vetenskapen på grund av samverkan mellan djur och växter och de livsmiljöer som skapas här. Djupa hårbottenar, djupare än 30 m, har hög biodiversitet och omfattar stora genetiska värden. De är därmed mycket intressanta för vetenskap och utbildning.

Djupdata

Havet utanför blekingekusten varierar i djup från omkring 60 meters djup i söder till grundare bottenar utmed kusten. Några större vattendjup eller utpräglade djuphål finns inte i det kustnära området. Mestadels uppgår djupet till mindre än 30 meter. Vid de flacka sträckorna i väster utbreder sig ett grundområde, Hanöbankarna, med vattendjup på drygt 10 meter.

Östersjön är ett innanhav med hög koncentration av humusämnen och följaktligen unika optiska egenskaper. De höga koncentrationerna av humus bidrar till att Östersjön är relativt mörk jämfört med andra hav, och det är möjligt att ljus är en av de begränsande faktorerna för primärproduktionen. De flesta ekologiska studier tar mest hänsyn till tillförsel av näringsämnen och mindre till ljusförhållandena.

I den relativt mörka Östersjön har alger med pigment som bäst kan utnyttja det lilla ljus som finns en konkurrensfördel. Dit hör cyanobakterierna och andra alger som absorberar mest i den gröna och gula delen av spektrat.

Grunda områden är särskilt viktiga för biodiversiteten och som yngelkammare i havsområdet. Där räcker solljuset ända ner till botten i sådan utsträckning att fotosyntes kan ske i växter. De vegetationsklädda bottenarna som även kallas fytalen, fytobentalen eller den fotiska zonen, är mycket artrik med både växter och djur som är lätta att observera. De vegetationsklädda bottenarna omfattar alla typer av hårda och mjuka bottenar som sträcker sig från vattentytan ner till cirka 10–20 meters djup.

Temperaturer

Temperaturförhållandena i havet är en grundläggande faktor för natur, djur- och växtliv. Östersjön är fylld med relativt salt och kallt vatten upp till 50–60 meters djup. Salthalten är mellan 8 och 13 promille och temperaturen mellan 4 och 5 grader. Ovanför detta djup är salthalten lägre, mellan 6 och 7 promille. Här är blandningen med underliggande vatten liten.

Temperaturen i det övre skiktet varierar med årstiderna. Exempelvis är temperaturen utanför blekingekusten i maj runt 11–12 grader. Vintertid kan temperaturen variera från strax under noll till ca 4 grader. Då ytvattnet värms på våren får det en lägre densitet och blandas inte med underliggande kallare vatten. Ett temperatursprängskikt bildas. Ytvattnet når en maximal temperatur på ca 20 grader i augusti.

Temperatursprängskiktet når då sitt största djup på ca 30 m. Variationer i salthalt och temperatur över årstiderna är en viktig del i förutsättningarna för ekosystemen.

Salthalt

Vattnet i Östersjön är bräckt, vilket betyder att det är en blandning mellan salt och sött vatten. Salthalten varierar både från ytan och nedåt och från norr till söder. Ytvattnets salthalt varierar från Bottenvikens 0–5 promille till Västerhavets 10–30 promille. I bottenvattnet är salthalten 2–3 promille i Bottenviken, och hela 32–34 promille i Västerhavet. I egentliga Östersjön är salthalten i bottenvattnet 8–12 promille.

Östersjön är ett ungt hav och få organismer har hunnit anpassa sig till salthalten som är svår att leva i både för salt- och sötvattensarter. Östersjön har därför färre arter av botten djur jämfört med Västerhavet. Den vanligaste arten i Östersjön, Östersjömusslan *Macoma balthica*, dominerar Östersjöns biomassa på djupa mjukbottenar, och är mycket viktig för att upprätthålla nedbrytningen av organiskt material i botten. Om en sådan art slås ut skulle det få stora konsekvenser för ekosystemet. En nykomling på djupa bottenar i Östersjön är masken *Marenzelleria arctica*. Den sprider sig snabbt och kan gräva mycket djupa gångar i sedimentet vilket ökar flödet av fosfat från bottenarna till vattnet.

Eftersom det går åt energi till att reglera sin salthalt blir de här arterna ofta mindre än om de hade levt i sin ursprungsmiljö. Blåmusslan exempelvis blir i Östersjön bara en tredjedel så stor som vid västkusten. Strandkrabban klarar av att överleva vid ganska låg salthalt som vuxen, men när den skall ömsa skal för att kunna växa dör den. Dess larv klarar inte heller av den låga salthalten.

Andra grupper av djur som inte överlever i Östersjöns brackvatten är sjöborrar och sjöstjärnor. Av de stora algerna är rödalger den känsligaste gruppen och endast ett fåtal av alla rödalgsarter återfinns i Östersjön. I gengäld finns här många arter grönalger och rotade sötvattenväxter. Fisksammansättningen är även den en unik blandning av sötvattenarter som gädda och abborre, och marina arter som torsk och piggvar.

Den ständiga salthaltsstressen gör att Östersjöns arter är extra känsliga för föroreningar. Eftersom de redan lever på gränsen för vad de tål kan föroreningarna bli droppen som får bägaren att rinna över, och arten minskar eller slås ut.

Strömmar

I Östersjön finns inga märkbara permanenta ytvattenströmmar. Vattendragens sötvatten som rinner ut i havet rör sig som ett tunt skikt över saltvattnet och vrider mot höger på grund av jordrotationen. Sötvattnet blandas efterhand med havsvattnet. Det ger en storskalig långsam kustström söderut längs svenska kusten.

Under sommaren är denna ström som svagast på grund av liten tillrinning från vattendragen. På öppet hav är vinden och vattenståndsändringar främsta orsaken till strömmar som därmed också blir oregelbundna. Strömmarna blir kraftigast i sunden och Öresund och Bälten har de kraftigaste strömmarna eftersom mest vatten ska igenom här. Strömmen i Öresund kan vara upp till 5 knop.

Tematiska planeringsförutsättningar

Kulturvärden

Kulturhistoriska värden har betydelse för människors välbefinnande och för identitet och sammanhang i tillvaron. Kulturmiljön har även betydelse för lokal och regional ekonomisk utveckling.

Värdebeskrivning

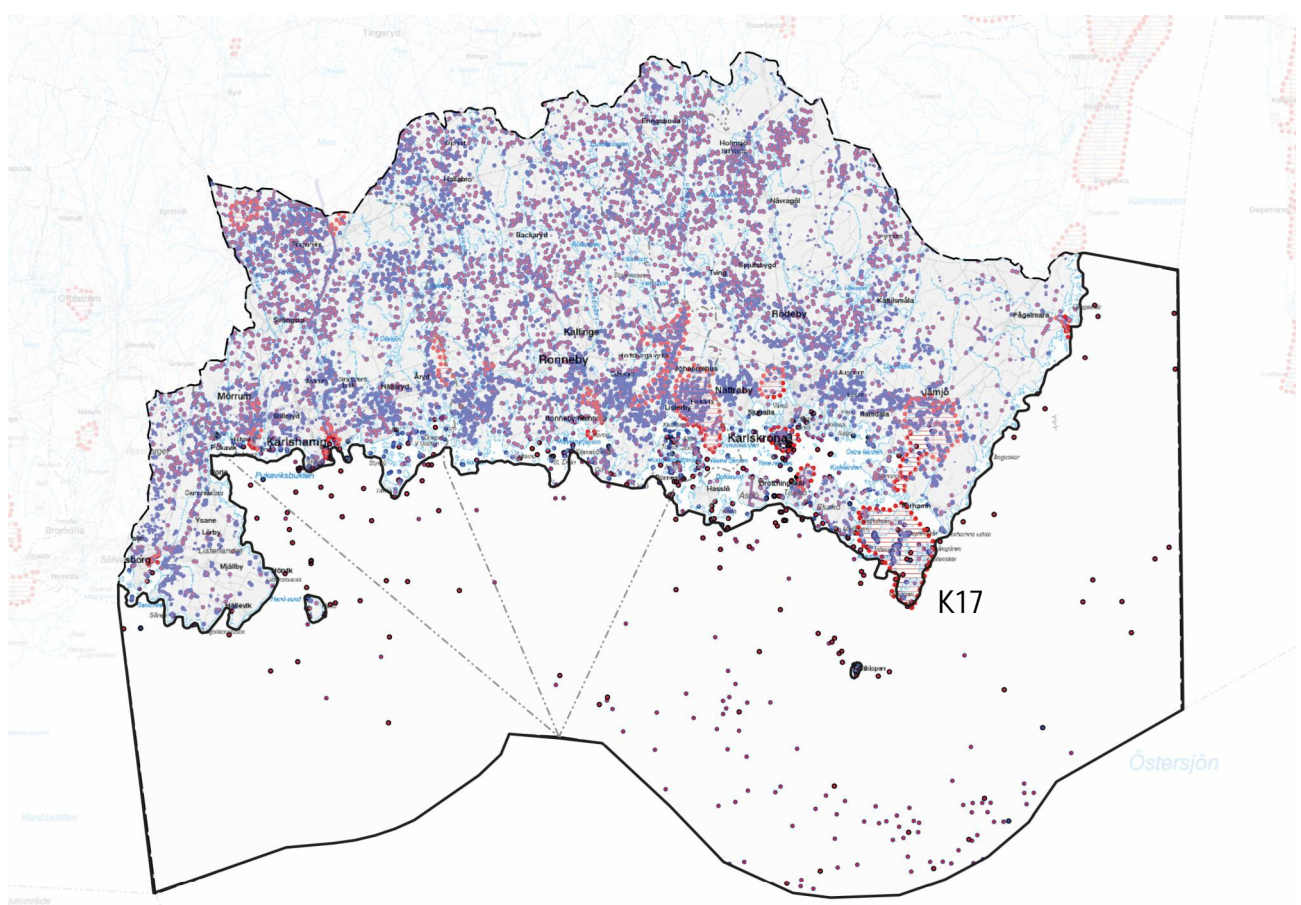
Blekinge är starkt präglad av närheten till havet. Vid kust och i skärgård har traditionella näringar som fiske, sjöfart och

jordbruk varit viktiga för människors försörjning. Värdefulla miljöer och landskap, bebyggelse, hamnar och anläggningar för olika behov vittnar om havets betydelse.

Sjöfarten utanför blekingekusten har varit mycket intensiv genom århundradena. Det finns ett stort antal skeppsvrak i blekingiska vatten, inte minst efter krigsfartyg. Bara inom havsområdet rör det sig om ett hundratal. Fartyglämningarna utgör ett kulturarv som beskriver historien ur flera perspektiv; till exempel ekonomiskt, tekniskt, militärt och politiskt.

Till följd av vattennivåförändringar finns utanför blekingekusten även lämningar efter 11 000 år gamla boplatser och submarina landskap med rester av skogar på upp till drygt 20 meters djup. På vissa ställen har boplatserna täckts av dy, vilket har gjort att föremål som i trä, ben och läder kan vara väldigt välbevarade.

Kunskapen om kulturarvet till havs är ojämn eftersom systematiska inventeringar inte har genomförts, utan till stor del styrs av exploateringar och insatser från enskilda dykare. Samverkan mellan myndigheter och samordnade undersökningar inför exploateringar är exempel på sätt att ta tillvara den kunskap som finns. Kulturarvet på havets botten är ännu tämligen orört, men med teknikutvecklingen inom

Kartan redovisar områden av riksintresse för kulturmiljön (röd skraffering) samt fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar (lila respektive röda punkter).

industri, fiske och dykning samt det stigande intresset för att exploatera havsbotten ökar också hoten.

Riksintresse för kulturmiljövård

Riksintresse för kulturmiljövården är ett begrepp som avser riksintressen med värdefulla kulturmiljöer som skyddas enligt 3 kap 6 § Miljöbalken. Det finns 19 riksintresseområden för kulturmiljövården i Blekinge. Många av dem har dock inte någon koppling till havet och havsmiljön.

OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE FÖR KULTURMILJÖVÅRDEN

Endast ett riksintresseområde (K17 Östra skärgården) berör planområdet och då i mycket liten omfattning. En flik av det vattenområde som hör till riksintresset ligger även inom planområdet. I övrigt finns inga riksintresseanspråk för kulturmiljövården. Områden utpekade som riksintressen längs kusten kan dock indirekt påverkas av det som sker i planområdet och skyddas av hänsynsområdet för kustvärden. Riksantikvarieämbetet har initierat ett arbete med att ta fram underlag för ett eventuellt utpekande av riksintressen för kulturmiljövården till havs.

K17 Östra skärgården

Berörda kommuner: Karlskrona kommun
Skärgårdsmiljö som tydligt återspeglar utvecklingen av de maritima näringarna med kompletterande verksamheter sedan senneolitisk tid. Gränsbygd med kommunikations- och försvarsmiljöer med strategisk betydelse för sjöfart och försvar från vikingatid till slutet av 1900-talet. Uttryck för riksintresset är bland annat farledsmiljön längs Kung Valdemars segelled med lä-/vindhamnarna samt vrakplatserna i hela området.

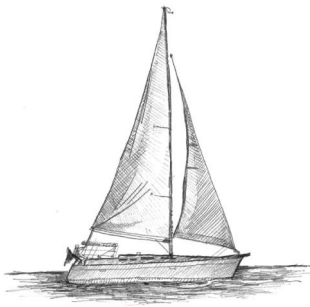
ANSPRÅK OCH INTRESSEKONFLIKTER

Skyddet av kulturmiljöer till havs kan komma i konflikt med andra intressen, till exempel energiproduktion, fiske, sjöfart samt friluftsliv och turism. Områden med höga kulturvärden behöver identifieras och beskrivas för att kunna beaktas i en planeringssituation.

Den typ av storskalig vindkraft till havs som diskuteras idag, med 150–250 meter höga vindkraftverk, påverkar stora områden visuellt. Kust- och skärgårdsområdena präglas av en stor variationsrikedom, där olika sträckor har sina förutsättningar och sin specifika historia och identitet. Enligt Riksantikvarieämbetet kan en storskalig exploatering med

okänslig lokalisering och utformning komma att dominera en plats, och därigenom kraftigt påverka eller utradera de värden som visar på viktiga historiska skeenden och som tidigare givit platsen dess karaktär. Kuststräckor kan i dessa sammanhang vara extra känsliga då storskaliga exploateringar tenderar att bli extra synliga om kuststräckan är konkav och flikig.

Sjöfart kan leda till erosion som blottlägger, slipar och kanske till och med transporterar bort de exponerade delarna av en lämning. Sjöfart och båttrafik kan också medföra att grunt belägna lämningar skadas av ankare eller av fartygsskrov. Fiske, och i synnerhet bottentrålning, innebär en risk för mekanisk överkan på kulturarvet till havs. Fartygslämningar kan skadas kraftigt och spridas ut på större ytor. Exploateringar som kräver muddring och dumpning av massor samt utvinning av material utgör också hot mot kulturarvet på botten.

Friluftsliv och besöksnäring

Friluftsliv och besöksnäring/turism sker framförallt nära kusten. Närheten till havet, höga naturvärden och kulturhistoriska värden gör kustlandskapet attraktivt för boende, rekreation, friluftsliv samt nationell och internationell besöksnäring.

Värdebeskrivning

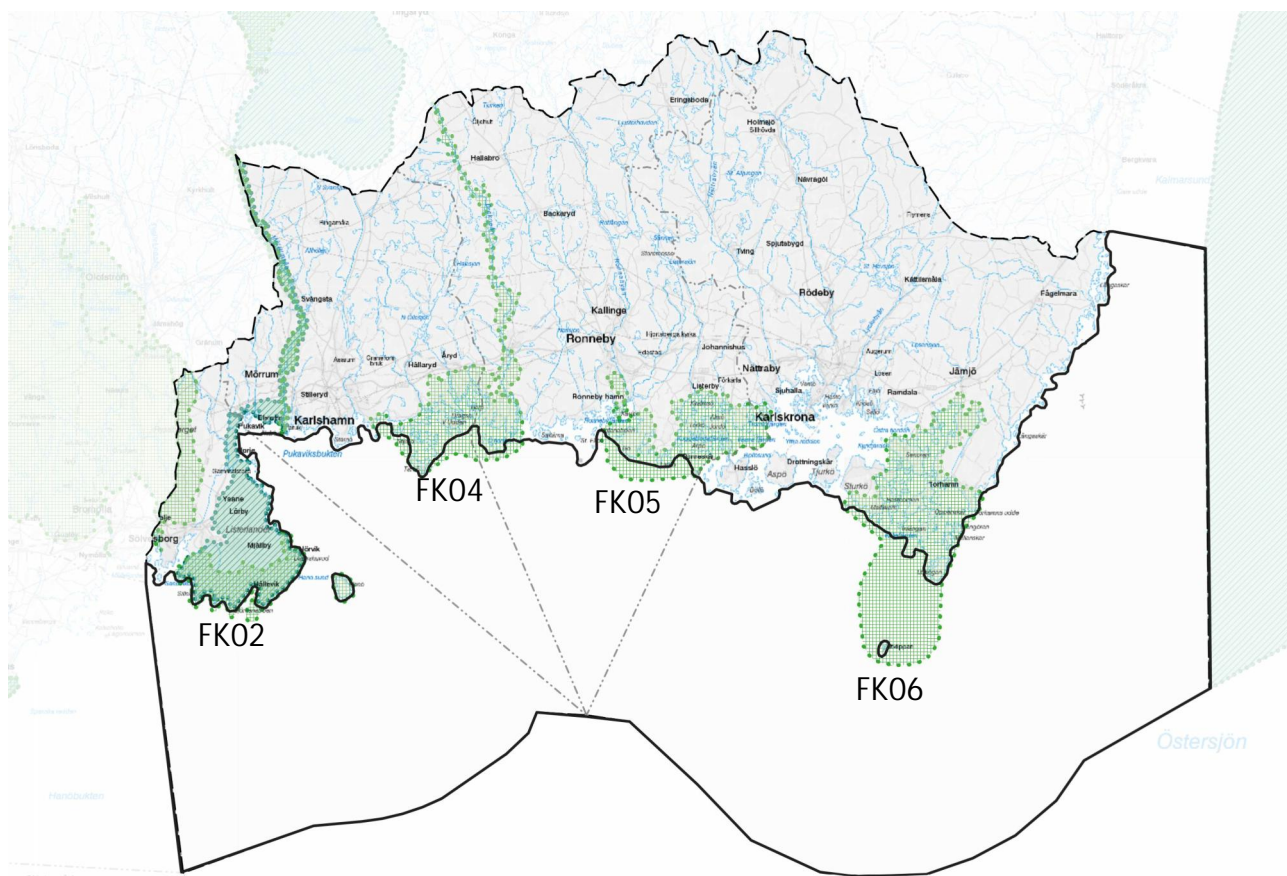
Till stor del sammanfaller områden som har stora natur- och kulturvärden med kust- och skärgårdsområden med stora värden för friluftsliv och besöksnäring. Det inre havsområdet och skärgården i Blekinge nyttjas flitigt av fritidsbåtstrafiken och fritidsfisket. Det finns också kommersiell skärgårdstrafik, drygt 117 000 resor gjordes i juni-augusti 2016 med skärgårdsbåtar i Blekinge.

Besöksnäringen är starkt kopplad till det marina friluftslivet som innebär många olika aktiviteter såsom båtliv, fritidsfiske, kajakpaddling, skridskoåkning, bad, dykning, fågelskådning och andra naturupplevelser. Möjlighet till friluftsliv och tillgång till attraktiva naturmiljöer är viktiga förutsättningar för utvecklingen av det lokala näringslivet. Inom det regionala utvecklingsarbetet är besöksnäringen ett prioriterat område som bedöms svara för en betydande tillväxt framöver. Näringen i sig är också ett skyltfenster för ökad attraktionskraft när det gäller boende, företagande/ investeringar och studier.

Planområdet omfattar havsområdet med en inre gräns 300 meter från kust och skärgård. Friluftsliv och besöksnäring är inte lika omfattande i detta område, men kopplingen till kustzonen är stark och obestridlig. Det är därför viktigt att beskriva friluftsliv och besöksnäring i detta sammanhang, även om omfattningen av aktiviteterna är mindre inom planområdet.

Riksintresse för friluftsliv

Inom Blekinges havsområde finns områden utpekade som riksintresse för friluftsliv (3 kap. miljöbalken) samt högexploaterad kust (4 kap. miljöbalken). Riksintresse för friluftslivet regleras i miljöbalkens 3 kapitel 6 § och utpekas av Naturvårdsverket efter samråd med Fiskeristyrelsen.

Kartan redovisar områden av riksintresse för friluftslivet (grönt raster).

Enligt miljöbalken ska mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som är av riksintresse på grund av dess naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet, skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön.

Staten har ett särskilt ansvar beträffande mark- och vattenanvändningen inom de angivna områdena för riksintresse. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om det inte möter något hinder enligt MB 4 kap. 2–8 §§ och det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden.

I Blekinge berörs kustzonen både på land och en bit ut i havet av miljöbalkens 4 kapitel 1§ och 4§. Kustzonen spelar en särskilt viktig roll, både för natur- och kulturmiljövård och för det rörliga friluftslivet, vilket innebär att dessa värden ska ges företräde i planeringen.

OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE FÖR FRILUFTSLIVET

FK 02 Listerlandet-Hanö

Berörda kommuner: Sölvesborgs kommun

Området har en rik och mångformig natur med flera intressanta och delvis unika geologiska bildningar, artrik flora och fauna, strandängar, och grunda havsområden som är värdefulla för en rad fiskarter. Den variationsrika naturen och det gamla kulturlandskapet ger ypperliga förutsättningar för bland annat natur- och kulturstudier, bad, båtsport och fritidsfiske. Hanö nås med turbåt från Nogersund.

FK 04 Hällaryds skärgård-Eriksberg-Tjärö-Biskopsmåla

Berörda kommuner: Karlshamn kommun, Ronneby kommun

Ett mångformigt odlings- och skärgårdslandskap som också innehåller ett av regionens finaste exempel på sprickdalsterräng. Skärgården med dess talrika morän- och klippöar har mycket stor betydelse för häckande sjöfågel, t ex ejder och storskarv, samt för rastande och övervintrande fågelarter.

Här finns goda möjligheter för bad, båtliv, kanot, naturupplevelser, kulturupplevelser, fritidsfiske, fågelskådning, viltsafari, snorkling.

Inom området bedrivs en omfattande fisketurism som lockar sportfiskare från hela Sverige och från länder som Danmark och Tyskland. Det finns flera kanotuthyrare inom området, liksom goda övernattningsmöjligheter (campingplatser, vandrarhem, stugbyar). Det innehåller även flera badplatser, gästhamnar och en snorklingsled.

FK 05 Listerby skärgård-Tromtö-Gö

Berörda kommuner: Ronneby kommun, Karlskrona kommun

Listerby skärgård, Tromtö och Gö utgör hjärtat vid den så kallade Lövskogskusten, den del av Blekinges sydkust där ädellövkogen når ända ut i skärgården, något som är unikt för landet. Här finns särskilt goda förutsättningar för vattenanknutna friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser.

Inom området sker ett omfattande fritidsfiske efter bland annat havsöring, gädda och abborre. Fritidsfisket efter gädda anses vara det bästa i Europa, och lockar fiskare från en mängd olika länder.

FK 06 Hallarumsviken-Torhamns skärgård

Berörda kommuner: Karlskrona kommun

Området är genom sin mångskiftande och förhållandevis oexploaterade natur samt sina kulturhistoriska värden av utomordentligt stor betydelse för friluftslivet. Här finns goda möjligheter för bad, båtliv, kanot, naturupplevelser, kulturupplevelser, fritidsfiske, sålskådning och fågelskådning.

Vid flera öar finns goda hamnar för fritidsbåtar. Reguljära båtförbindelser med vissa öar i den yttre skärgården gör dem tillgängliga under hela året. Förutsättningarna för bad och ett varierat fritidsfiske efter bland annat gädda, abborre och havsöring är goda, liksom möjligheterna till natur- och kulturstudier. Torhamns udde, Utlängan och Utklippan är fågellokal av stor nationell betydelse och utgör viktiga besöksmål för såväl fågelskådare som för andra naturintresserade.

Riksintresse högexploaterad kust

Alla fyra kustkommuner ingår i det sammanhängande kustområde från Brofjorden i Bohuslän till Simpevarp i Småland, inom vilket fritidsbebyggelse endast får komma till stånd i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse om det inte finns särskilda skäl, t.ex. fritidsbebyggelse som tillgodoser det rörliga friluftslivets behov (MB 4 kap. 4 §).

Anspråk och intressekonflikter

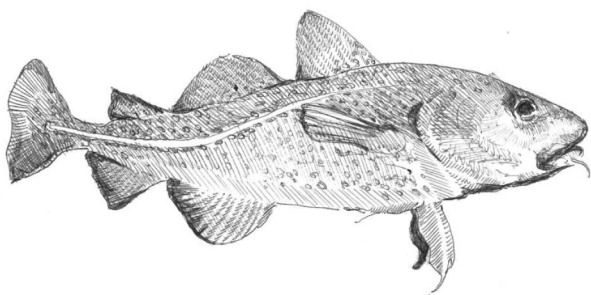
Friluftsliv och besöksnäring bedöms inte stå i konflikt med andra intressen inom planområdet.

Sannolikt finns dock motstående anspråk längre in mot kusten. Exempelvis sammanfaller ofta de områden som utnyttjas mest av fritidsbåtstrafiken med de områden som har pekats ut som värdefulla natur- och kulturmiljöområden i kust- och skärgårdsområdet. Ett intensivt friluftsliv kan

då i vissa fall komma i konflikt med känsliga naturvärden, såsom störningskänsliga häckande fåglar på öar längs kusten. Konflikter kan också uppstå mellan lokala satsningar på anläggningar för turism och friluftsliv å ena sidan, och bevarandevärden knutna till natur, kulturmiljö och friluftsliv å den andra. En annan potentiell konflikt är mellan dykning vid vrak och intresset att skydda kulturarvet.

Friluftsliv och besöksnäring kan både vara i konflikt och samverka med varandra. Exempelvis kan exploatering av natursköna platser för turism och båtliv stå i konflikt med friluftslivets intressen. Turister söker sig ofta i större grupper till platser med möjlighet att bo, äta och uppleva ordnade attraktioner medan friluftslivet ofta attraheras av platser där naturen är mindre påverkad. Å andra sidan kräver en utveckling av turistrelaterad verksamhet ofta infrastruktur, vilket många gånger är till gagn även för friluftslivet.

Det är viktigt att skapa förutsättningar för människors tillgänglighet till havet för friluftsliv och besöksnäring. I planeringen behöver hänsyn tas till behoven av tillgänglighet för både människor och båtar. Vissa områden, exempelvis områden med höga naturvärden kan å andra sidan behöva fredas från båttrafik.

Yrkesfiske

Yrkesfiske bidrar till kustsamhällets identitet och livskraft genom såväl fisket i sig som fiskets betydelse för landbaserade näringar som fiskberedning, varvsindustri och redskapstillverkning. Fisket bedrivs mer eller mindre intensivt i alla Sveriges havsområden, men det finns en dynamik i fisket som gör att fisketrycket varierar både geografiskt och över tid.

Värdebeskrivning

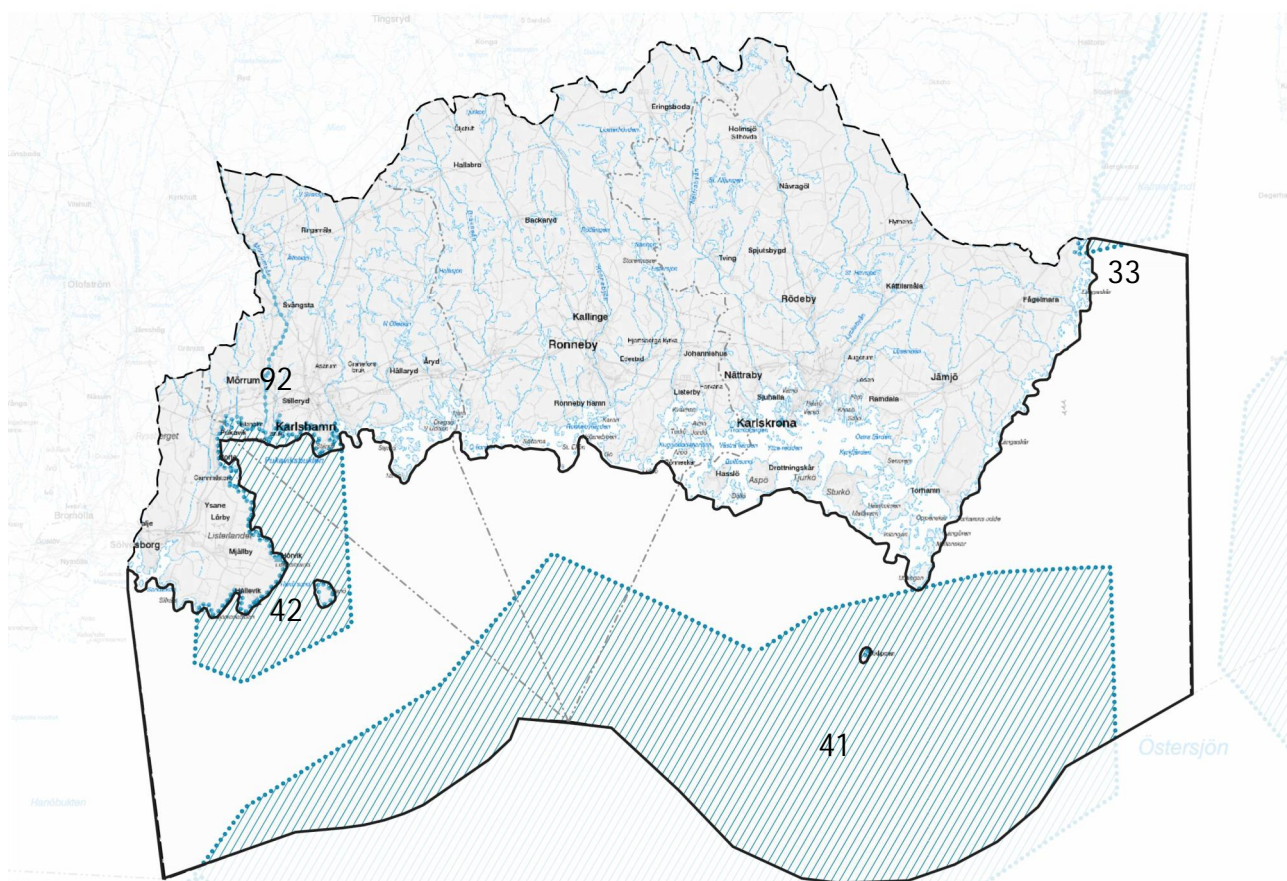
Småskaligt fiske sker normalt inom begränsade områden, medan annat fiske sker mer flexibelt och över stora områden. Var fiske bedrivs varierar mellan säsongerna, men också hur fiskemöjligheterna, det vill säga fiskbestånden och regleringen av dessa, utvecklas över tid.

En grundförutsättning för yrkesfisket är tillgång till goda fiskbestånd, som i sin tur är beroende av olika livsmiljöer under fiskens livsstadier. Särskilt kustområden utgör lek- och uppväxtområden för många marina organismer, men det finns även lek- och uppväxtområden längre ut från kusten. Det finns behov av att skydda både viktiga områden och deras rumsliga samband för att stärka fiskbeståndens livsmiljöer i förhållande till ett omgivande exploateringsstryck.

Från Blekinge och söderut till Öresund är fisket helt dominerat av torsk och strömming/skarp-sill men ål och lax är viktiga arter för det kustnära fisket. Mörrumsån mynningsområde är riksintresse för vandrande lax.

Det pågår en kontinuerlig utveckling av fiskförvaltningen. EU beslutade exempelvis 2016 om en långsiktig förvaltningsplan för sill, skarp-sill och torsk i Östersjön. Det pågår även en utveckling av mer selektiva redskap för att minska mängden oönskad bifångst. Samtidigt pågår sedan en längre period en utveckling i den svenska fiskerinäringen som innebär färre yrkesfiskare och fiskefartyg.

Kulturmiljön i skärgården och längs kusten har under mycket lång tid varit präglad av fiskets verksamheter och anläggningar. För många kust- och skärgårdsområden är ett levande och kustnära yrkesfiske nödvändigt för att

Kartan redovisar områden av riksintresse för yrkesfisket (blå skraffering).

kulturmiljövärdena ska kunna tas tillvara i ett långsiktigt perspektiv. När fisket minskar riskerar kulturmiljöer att försvinna.

Riksintresse för yrkesfiske

Riksintresset för yrkesfiske omfattar framförallt fångstområden, men även hamnar, vandringsområden och ett fåtal lek- och rekryteringsområden. Det regleras i miljöbalkens 3 kapitel 5 § och utpekade av Fiskeriverket. Riksintresset berör huvudsakligen uppväxtmöjligheterna för vissa fiskslag.

Enligt miljöbalken 3 kap 5 § ska mark- och vattenområden som har betydelse för yrkesfisket eller för vattenbruk så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringarnas bedrivande. Områden som är av riksintresse för yrkesfisket ska skyddas mot åtgärder som avses i första stycket.

OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE FÖR YRKESFISKE - HAV

Område nr 33 Kalmarsund, Långgrund, Rönneskär
Berörda kommuner: Karlskrona kommun
Området utgör fångstområde för ål.

Område nr 41 Rosenklintsgrunden, Utklippan, Västöver
Berörda kommuner: Karlskrona kommun, Ronneby kommun, Karlshamns kommun och Sölvesborgs kommun
Området utgör fångstområde för torsk, strömming, skarpsill

Område nr 42 Hanöbukten, Pukavik, Mörrumsån
Berörda kommuner: Karlshamns kommun och Sölvesborgs kommun
Området utgör fångstområde för torsk, flatfisk och ål.
Vandringsområde lax.

OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE FÖR YRKESFISKE - INLANDSVATTEN

Område nr 92 Mörrumsån
Berörda kommuner: Karlshamns kommun
Området utgör lek och rekryteringsområde samt vandringsväg för lax.

OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE FÖR YRKESFISKE - HAMN

Berörda kommuner: Karlskrona kommun, Ronneby kommun, Karlshamns kommun och Sölvesborgs kommun
Yrkesfiskets landningshamnar ligger utanför aktuellt planområde men finns i Sandhamn, Sturkö - Ekenabben, Karlskrona - Handelshamnen, Karlskrona - Saltö, Hasslö, Ronneby, Karlshamn-Vägga, Hörvik och Nogersund

Anspråk och intressekonflikter

Intresset för att nyttja våra havsområden ökar. Ökningen väntas fortsätta och präglas av en mångfald av

verksamheter, värden och anspråk. Som exempel är ett dominerande framtidsscenario inom både sjöfarten och yrkesfisket att fartygen blir större, och därmed kan kräva mer yta till havs. Inom sjöfarten väntas dessutom mängden trafik öka, något som ger utmaningar i riskhantering och i vissa passager.

I Sölvesborgs kommun finns ett område där riksintresse för yrkesfiske till viss del sammanfaller med riksintresse för energi. Området vid Hanöbanken är ett viktigt reproduktions- och tillväxtområde för fisk. Utöver riksintresseanspråken för vindbruk pekar kustkommunerna inte ut några nya områden för vindkraft i sina kommunala översiktsplaner.

Vissa farleder går idag nära geografiska områden som är viktiga för fiskerinäringen. Vid dessa fungerar samexistens bra förutsatt att större fartyg inte går utanför de markerade lederna. Mindre fiskebåtar har lättare att väja för större båtar och fartyg varför problem ofta undviks. Vid andra typer av fiskesätt, exempelvis vid fiske med icke överseglingbara passiva redskap, så finns dock vissa konflikter eftersom fiske då inte kan ske i eller i anslutning till farleder. Farleder för sjöfart och större fartyg kan medföra en potentiell konflikt då vissa typer av fiske, exempelvis med nät, begränsas. Detta är särskilt ett problem vid större farleder. Om sjöfarten ökar i framtiden kan denna konflikt komma att växa och bli mer påtaglig i framtiden.

Områden för naturvård skyddar marina habitat och därmed lek- och tillväxtplatser för fisk. Vissa geografiska områden är idag fredade från vissa fiskesätt, exempelvis bottenrälning. Fiskeskyddade områden är idag en konflikt med yrkesfisket och kommer att vara så även i framtiden, särskilt om antalet fiskeskyddade områden växer. Det finns idag sex marina naturreservat i Blekinge; Tromtö, Utklippan, Eriksberg, Stårnö-Boön, Gö och Tjärö. Endast Utklippans naturreservat och Stårnö-Boön berör samma geografiska område som ett område utpekade som riksintresse för yrkesfiske.

När sälstammarna ökar, ökar också konflikterna mellan säl och yrkesfiskare eftersom de orsakar skador på fiskarnas utrustning. Många har förespråkat jakt på säl för att minska dessa skador. Det händer också att säl fastnar i fiskarnas garn och drunknar när de inte kan komma upp till ytan för att andas. Projektet Säl & fiske arbetar för att utveckla metoder som kan minska konflikten mellan säl och fiske.

Målet är ett livskraftigt kustfiske parallellt med ett starkt sälbestånd. Huvudsyftet för projektet är att utveckla fiskeredskap som är sälsäkra och fiskar effektivt, och som också är enkla att hantera.

Vattenbruk

Begreppet vattenbruk omfattar odlingar av fisk, musslor och ostron och betecknar även möjligheter inom den marina bioteknologin. Blå bioteknik är ett samlingsnamn på när man använder sig av marina organismer såsom alger och musslor för produktion av exempelvis läkemedel, livsmedel, bränsle och gödsel.

Värdebeskrivning

Den biologiska mångfalden är större i haven än på land men kunskaperna om marina organismer och ekosystemet är fortfarande begränsade. Med en förbättrad kännedom av havets resurser möjliggörs dock utvecklingen av nya användningar, produkter och tjänster.

Vattenbrukets betydelse är för närvarande liten i såväl Sverige som i Blekinge. Långa tillståndprocesser och komplicerad lagstiftning anges som ett stort hinder för etablering av nya vattenbruk. Förhoppningen är att livsmedelsproduktionen ska öka och att nya arbetstillfällen ska skapas i gles- och skärgårdsbygd. Väl utformad har vattenbruksnäringen potential att växa i Blekinges kust- och havsområde och främja regional utveckling.

Odling av fisk kan delas upp i matfisk och sättfisk. Sättfisk odlas för att förstärka naturliga bestånd eller för sportfiske. Matfisk odlas som komplement till vildfångad fisk och ökar i betydelse när de naturliga fiskbestånden hotas av överfiske. I Blekinge län finns det i nuläget tillstånd till en odling i kassar i kustvattnet, i Karlshamns kommun.

Musselodling förekommer i huvudsak vid Västkusten. Främst odlas blåmusslor. Den låga salthalten i Östersjön gör att blåmusslorna blir små till växten och svårare att sälja som livsmedel. Att odla musslor kan dock vara ett sätt att minska övergödningen i havet då de tar upp näringsämnen. Musslor kan även användas till djurfoder, jordförbättringsmedel och biogas.

Modelleringar av förekomsten av blåmusslor i Blekinge visar på goda förutsättningar för förekomst över stora delar av utsjöområdena, kusten och ytterskärgården.

Det pågår forskning kring hur makroalger, mikroalger, maneter och andra vattenlevande organismer ska kunna användas till bland annat livsmedel, tillverkningsindustrin och läkemedel. Alger tar upp koldioxid och näringsämnen och kan därmed bidra till minskad övergödning av haven. Odlingarna ger även skyddade miljöer för fiskar att vistas i.

Riksintresse för vattenbruk

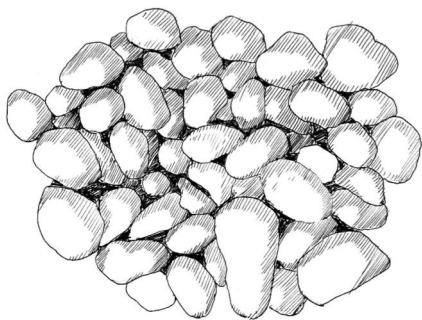
Enligt 3. kap. 5 § MB ska mark- och vattenområde som har betydelse för vattenbruk så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringens bedrivande. I Blekinge finns inget utpekade område av riksintresse för vattenbruk.

Anspråk och intressekonflikter

Det finns en politisk vilja att utveckla vattenbruket i Sverige. Jordbruksverket har tagit fram en strategi och en handlingsplan för ökat vattenbruk med sikte på att vattenbruket år 2020 är "en växande, lönsam och hållbar bransch med en etisk produktion". Förhoppningen är att livsmedelsproduktionen ska öka och att nya arbetstillfällen ska skapas i gles- och skärgårdsbygd. Väl utformad har vattenbruksnäringen potential att växa i Blekinges kust- och havsområde och främja regional utveckling.

Ett problem med fiskodlingar i havet är att det sker i öppna kassar som läcker näringsämnen och läkemedelsrester till närområdet och som fisk kan rymma ur. Jordbruksverket bedömer att det inte finns miljöutrymme i Östersjön för fiskodling i kassar om inte en ökad närsaltsbelastning kan kompenseras. Slutna system då fisken odlas i då behållare och avskiljning av föroreningar är möjliga. På grund av större underhållsbehov behöver sådana odlingar vara storskaliga och placeras kustnära.

Vattenbruk kan i viss mån samordnas med andra intressen, exempelvis genom kombinerad vindkraft och musselodling. Det finns också en risk för intressekonflikter. Förutom vattenbrukets miljöpåverkan kan det rörliga friluftslivet, yrkesfisket, sjöfarten, sjökablar och militär verksamhet anses stå i konflikt med anläggningar för vattenbruk. Visuellt påverkar mussel- och algodlingar mindre än fiskodlingar, då dessa kan ligga helt under vattnet.

Utvinning och lagring av material

Med många intressekonflikter på land ökar intresset för utvinning och lagring av material i havet. I Blekinges havsområde är dock tillgången på brytbara sand- och grusfyndigheter små.

Värdebeskrivning

Ur Östersjön är det aktuellt att utvinna är mineral, olja och naturgas, skiffergas, sand och grus. Inom planområdet finns enligt SGU:s kartläggning potential för uttag av sand. Intresset för sand- och grusutvinning från havsbotten för strandfodring av eroderande kuster ökar. På grund av en i huvudsak bergig kustzon är erosionsproblemen i Blekinge små. Det finns viss risk för erosion i Listerlandets vikar, runt Gö-halvön, i Östra skärgården och längs med Blekinges ostkust där stränderna består av morän.

Muddermassor uppkommer vid många olika verksamheter, exempelvis vid anläggning av bryggor eller fördjupning av farleder och hamnar. Om massorna inte är förorenade kan det mest kostnadseffektiva och minst miljöpåverkande vara att dumpa dem i havet. Valet av plats är betydelsefull för vilka miljöeffekter detta medför. Massor som dumpas bör ha ungefär samma sammansättning av kornstorlek som botten sedimenten på dumpningsplatsen. Detta ger bäst förutsättningar för bottenfaunan att återetablera sig på området. Målet är att minska risken för en spridning av massorna och att förhindra en återkommande uppslamning med risk för spridning av eventuella föroreningar.

I Blekinge råder det generellt brist på platser som är lämpliga för dumpning av muddermassor. Det har tidigare funnits en sådan plats i Karlshamns kommun, men den ingår numera i ett Natura 2000-område. I Karlskrona innerskärgård har områden identifierats där dumpning skulle kunna prövas. Det är den lokala geologin som ger förutsättningarna för koldioxidlagring. SGU har identifierat ett större område i sydöstra Östersjön och ett område utanför sydvästra Skåne där berggrunden utgörs av yngre sedimentära bergarter som potentiella områden för koldioxidlagring. I Blekinge saknas sådana områden.

Riksintresse för utvinning av material

Mark- och vattenområden som innehåller värdefulla ämnen är skyddade enligt 3 kap 7 § MB mot åtgärder som påtagligt kan skada utvinningen. I Blekinges kustvatten finns inget riksintresseområde för värdefulla ämnen.

Lagstiftning kopplad till dumpning

Dumpning av avfall som muddermassor i havet är förbjuden enligt 15 kap 27 § MB. Länsstyrelsen prövar dumpningsärenden som avser inlandsvatten, kustvatten och i havet innanför territorialvattengränsen. Havs- och vattenmyndigheten ansvarar för ärenden i Sveriges ekonomiska zon och för svenska fartyg och flygplan i och över det fria havet eller om ansökan avser flera områden i olika län. Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från förbud mot dumpning för geologisk lagring av koldioxid.

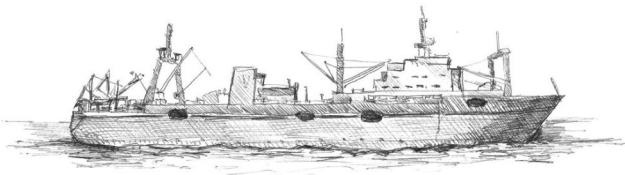
Anspraak och intressekonflikter

Naturgrus är en ändlig resurs och brytning på land riskerar att skada grundvattenförekomster. Därmed ökar intresset för att utvinning till havs. Sand och naturgrus är icke förnyelsebara naturresurser och utvinning från havsbotten kan störa ekosystemet för havsbottenlevande organismer. Sand som hämtas ur havet och sedan används för strandfodring bildar ett kretslopp då sanden med tiden förs tillbaka till havet. Beroende på strömmar kommer dock återansamling av sanden sannolikt ske på en helt annan plats än där sanden hämtades.

Uttag av sand och grus i vatten kan leda till vattengrumling och sedimentspridning. Sand- och grusuttag kan även leda till fysiska förändringar vid kustzonen, orsaka strandförlust, minska det naturliga skyddet mot kusterosion och påverka ström- och bottenförhållanden. Beroende på livsmiljötypen kan återhämtningen ta från några månader upp till flera år. Risken för skador på den marina miljön och erosion av kusterna minskas med val av lämplig uttagsplats, rätt utvinningsteknik och begränsad uttagsmängd.

Ofta utgör sand- och grusavlagringar utsjöbankar med höga naturvärden som skulle hotas vid brytning av material. SGU har gjort en kartläggning som visar att en svallgrusavlagring runt grundet Klippbanken söder om Karlskrona skulle kunna vara lämplig för sand- och grusuttag. Materialuttag bedöms kunna ske med bibehållna ekosystemtjänster och bibehållen biodiversitet på platsen, däremot bedöms naturlig sedimenttillförsel inte kunna bibehållas. Området ingår i riksintresseområde för försvar och yrkesfiske.

Då utvinning av grus eller sand och dumpning av muddermassor kan ske via flytande anläggningar, finns bara en temporär konkurrens om vattenytan eller vattenpelaren. På havets botten kan däremot förekomma konflikter med vindkraft, kablar och ledningar, kulturhistoriska lämningar och naturvärden.

Luft- och sjöfart

Luft- och sjöfarten är en världsomspännande sektor av mycket stor ekonomisk och samhällslig betydelse för Sverige. Sjöfarten svarar för den övervägande delen av transporterna i den svenska utrikeshandeln. Luftfarten är en viktig förutsättning för Blekinges utveckling. Ronneby Airport gör det möjligt för länets näringsliv, myndigheter och organisationer att snabbt kunna resa till och från Stockholmsområdet.

Värdebeskrivning

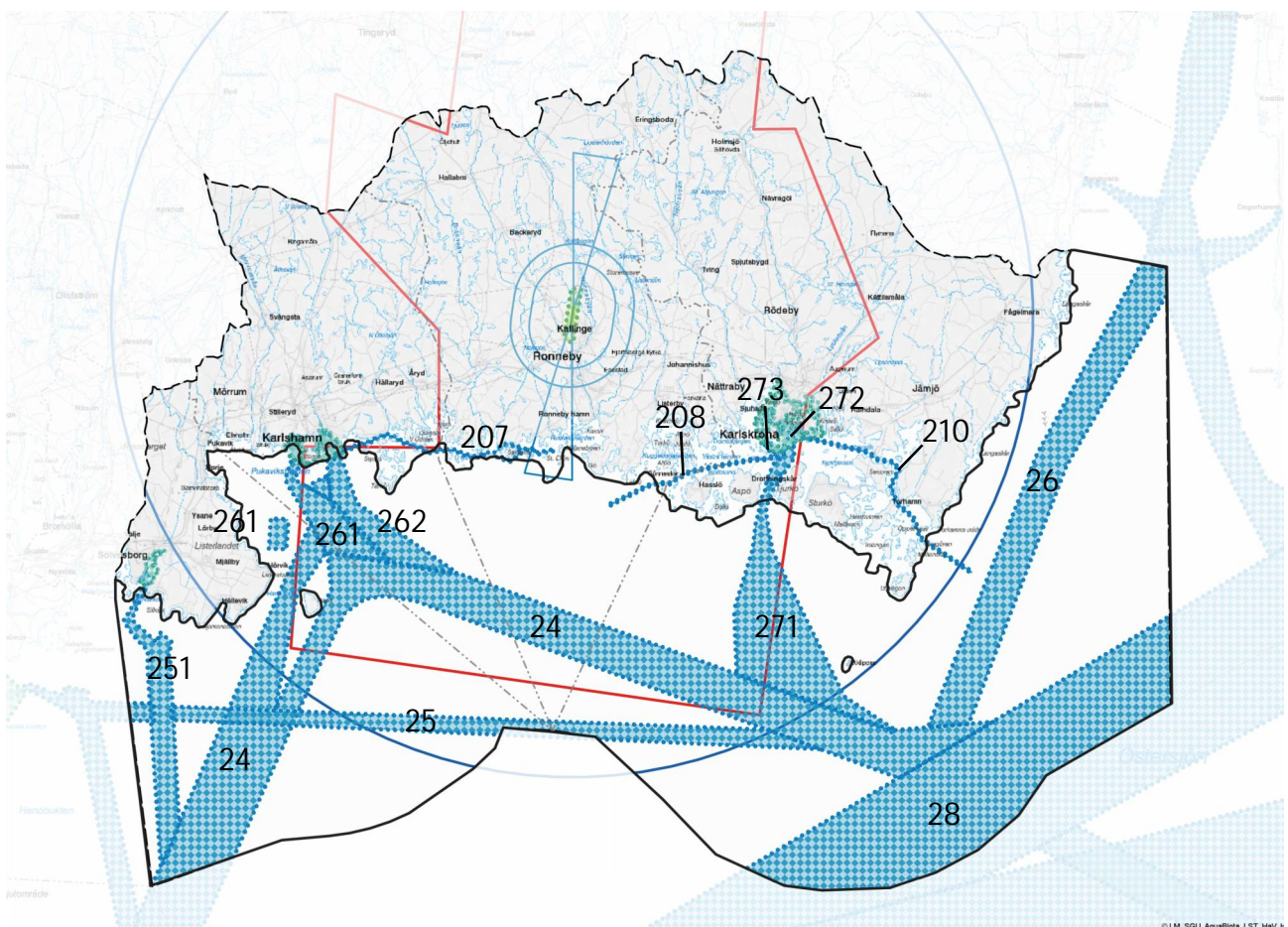
Blekinge har fyra större hamnar; Sölvesborg, Karlshamn, Ronneby och Karlskrona. Störst är hamnarna i Karlshamn och Karlskrona. 2014 anlöpte 2 126 fartyg Blekinges hamnar.

Drygt 7,3 miljoner ton gods hanterades, vilket motsvarar nästan 4,5 procent av den totala svenska godshandlingen. Närmare 700 000 passagerare transporterades, det vill säga cirka 2,5 procent av de totalt 30 miljoner passagerare som varje år åker färja till och från Sveriges grannländer.

Blekinges havsområde genomkorsas av både stora farleder och mindre kustfarleder. Hamnarna i Blekinge är bra och har kort och snabb väg ut till de större farlederna. EU:s ambition är att utveckla Östersjöregionen till en stark makroregion där Polen och Baltikum har en viktig roll att fylla. Blekinge har en central geografisk position i ett sådant område och som en länk mellan väst och öst.

Ronneby Airport är den största flygplatsen i Sydostsverige. Den används för både det militära och det civila flyget. Med sitt strategiska läge är flygplatsen en viktig tillgång för näringslivet i hela Blekinge. Flygplatsen används i dagläget för civil inrikestrafik till Stockholm. Den har ett stabilt passagerarantal på runt 220 000 personer per år.

Flygplatsens tillstånd enligt miljöskyddslagen tillåter 22 000 flygrörelser per år med civila flygplan. Militär verksamhet är tillåten med högst 31 200 flygrörelser per år. Varken det civila eller det militära flyget utnyttjar idag hela sitt flygrörelsetillstånd.

Kartan redovisar områden av riksintresse för sjöfarten (blåprickade ytor) samt influensområde luftrum (ljusblå markeringar kring Källinge flygplats) samt stoppområde höga objekt (röd linje). MSA-yta kring flygplatsen markeras med blå cirkel.

ÖKAD SJÖFART

Som ett led i arbetet med att uppnå klimatmålen kan långväga godstransporter alltmer komma att flyttas från väg till vatten. Sett till samtliga trafikslag väntas sjöfarten komma att ha den högsta årliga tillväxttakten. Prognosen visar på en fördubbling av godsvolymer fram till år 2040. Godstransporterna i de Blekingska hamnarna har ökat och förväntas öka ytterligare mot Polen och Baltikum. Den ökande sjöfarten innebär utmaningar i riskhantering och i vissa passager. Den redan stora olycksrisken kommer att öka, och därmed med risken för negativa effekter på miljön.

Större fartyg tillsammans med höga säkerhetskrav leder till större krav på farlederna. Fartygen närmar sig, eller har nått, de storlekar som farlederna kan klara utan breddning och fördjupning. För att möta denna utveckling finns ett pågående arbete med ny sjömätning som genomförs av Sjöfartsverket. Samtidigt pågår även ett utvecklingsarbete kring smartare navigationsteknik, så kallad Traffic Sea Management, hos trafikmyndigheterna som på sikt möjligen kan mildra såväl risker för olyckor som att minska sambandet mellan ökad fartygsstorlek och ökande ytanspråk.

BLEKINGES HAMNAR

Blekinge har flera hamnar för gods- och persontransporter. Sölvesborgs hamn har ett strategiskt läge i regionen för handel med Baltikum och övriga Europa. Den är en betydelsefull industrihamn och logistikcenter som förser stora delar av regionens näringsliv med råvaror, exempelvis stål, massaved, timmer och pappersmassa.

Karlshamns Hamn tillhör de största hamnarna i landet och är den största och djupaste hamnen i sydöstra Sverige. Dessutom är den Sveriges näst största transithamn mot Baltikum/Ryssland efter Stockholms Hamnar.

Ronnebys kommersiella hamn ligger vid Ronnebyåns utlopp. Verksamheten sköts i samarbete med Karlshamns hamn AB. Godshanteringen består av timmer och skrot.

Karlskrona hamn är den största hamnen för RoRo- och passagerartrafik i sydöstra Sverige. Hamnen på Verkö har närhet till Polen, Baltikum och Ryssland. Verkö är också en viktig industrihamn och utgör en viktig resurs för regionens utveckling genom sitt hamndjup, stora hamnytor och goda tillgänglighet till väg som järnväg.

Riksintresse för kommunikation

Riksintresse för kommunikationer regleras i miljöbalkens 3 kapitel 8 §. Områdena pekas ut av Trafikverket. De riksintressen som Trafikverket har pekat ut i Blekinge avser både strategiska hamnar, farleder med tillhörande ankringsområden och djupa och skyddade områden. Såväl

mindre kustfarleder som viktiga fartygsstråk finns utpekade som riksintressen inom Blekinges territorialhav och inre vatten. Riksintresseområdena ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Hamnarna i Karlskrona, Karlshamn och Sölvesborg är allmänna hamnar och de två förstnämnda även en del i det Transeuropeiska transportnätet (Trans-European transport Networks, TEN-T). Blekinges transportsystem är genom färjeförbindelserna Karlskrona - Gdynia och Karlshamn - Klaipeda kopplade till infrastrukturen i Polen och Litauen.

I Blekinge finns 13 farleder av riksintresse. Samtliga är klassade som allmän farled och fyra av dem är även en del i det Transeuropeiska transportnätet. Samtliga farleder har en skyddad höjd på 65 meter. Vid Tjurkö finns ett djupområde/skyddat område. I sammanhanget kan också nämnas att till hamnarna i Karlshamn och Karlskrona anslutande vägar och järnvägsspår också är av riksintresse liksom befintlig terminal i anslutning till hamnen i Stilleryd och planerad terminal på Verkö.

Utanför området, men med inverkan på områdets luftrum, finns riksintresse för luftfart, kopplat till Ronneby Airport.

OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE FÖR SJÖFART - FARLED

207 Kustled, Karlshamnsfjorden – Ronneby St. Ekön, Farledsklass 3

Allmän farled, berör Karlshamns och Ronneby kommuner

208 Kustled, Hasslö - God natt, Farledsklass 3

Allmän farled, berör Karlskrona och Ronneby kommuner

210 Kustled, Verkö – Långören / Kalmarsund

Farledsklass 3

Allmän farled, berör Karlskrona kommun

271 Karlskrona, Västra Försänkningen, Karlskrona

angöring - Karlskrona, Verkö, Farledsklass 1

Allmän farled, TEN-T A, berör Karlskrona kommun

272 Karlskrona, Skallholmen - Karlskrona,

Handelshamnen. Farledsklass 1

Allmän farled, TEN-T A, berör Karlskrona kommun

273 Karlskrona, Yttre redde - Karlskronavarvet

Farledsklass 1

Allmän farled, berör Karlskrona kommun

28 Kusttrafik, Syd Gotland, Hammer odde - Finska viken.

Farledsklass 1

Berör Karlskrona kommun

24 Kusttrafik, Hammer odde - Finska Viken, Farledsklass 2
Berör Sölvesborgs, Karlshamns, Ronnebys och Karlskrona kommuner

25 Kusttrafik, Åhus-Utklippan. Farledsklass 2
Berör Sölvesborgs, Karlshamns, Ronnebys och Karlskrona kommuner

26 Kusttrafik, Utklippan – Kalmarsund. Farledsklass 2
Berör Karlskrona kommun

262 Karlshamn, Karlshamns östra angöring –
Centralhamnen. Farledsklass 1, med tillhörande
ankringsområde
Allmän farled, TEN-T A, berör Sölvesborgs och Karlshamns
kommuner

261 Karlshamn, Karlshamns Västra angöring –
Stillerydshamnen. Farledsklass 1, med tillhörande
ankringsområde
Allmän farled, TEN-T A, berör Karlshamns kommun

251 Sölvesborg, Sölvesborgs angöring – Sölvesborgs hamn.
Farledsklass 1, med tillhörande ankringsområde
Allmän farled, berör Sölvesborgs kommun

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR SJÖFART - HAMN

I Blekinge finns tre hamnar som utgör riksintresse för
sjöfarten:

Sölvesborg hamn
Allmän hamn. Muddring av hamn och farled planeras.

Karlshamns hamn
Allmän hamn, TEN-T A. Karlshamns hamn är i samarbete
med Karlskrona utpekade av Trafikverket som en av de
centrala hamnarna i nationell transportinfrastrukturplan
2010–2021.

Karlskrona hamn
Allmän hamn, TEN-T A. Karlskrona hamn är i samarbete med
Karlshamn utpekade av Trafikverket som en av de centrala
hamnarna i nationell transportinfrastrukturplan 2010–2021.

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR LUFTFART

Ronneby Airport är klassad som riksintresse. Den är av
fundamental nationell och regional betydelse. Bedömningen
utgår från att flygplatsen en utgör viktig förutsättning för
näringslivets, myndigheters och organisationers möjligheter
till goda kommunikationer och att den är av betydelse för
totalförsvaret.

Den civila flygplatsen tillhör det nationella basutbudet av
flygplatser. Därmed är flygplatsen enligt riksdagens beslut

en del av stommen i ett effektivt och långsiktigt hållbart
flygtransportsystem som säkerställer en grundläggande
interregional tillgänglighet i hela landet.

Flygplatser har tre olika typer av skyddsområden.
Skyddsområdena garanterar att det inte finns några
hinder för flygtrafiken. Vid en flygplats finns tre olika
typer av skyddsområden som har med flyghinder att
göra: Hinderbegränsande ytor närmast flygplatsen,
Procedurområde som täcker ett betydligt större område
kring flygplatsen samt, MSA-ytan som utgörs av en
cirkel med radien 55 kilometer räknat från flygplatsens
landningshjälpmedel. Dessa områden och ytor garanterar
hinderfrihet för flygtrafiken. Hinderbegränsande ytor finns
vid alla flygplatser.

Procedurområden och MSA-ytor finns endast vid så kallade
instrumentflygplatser. För flygplatser som är utpekade som
riksintresse utgör dessa ytor samt en yta på 1500 x 500
meter vid sidan om landningsbanan områden av riksintresse.
MSA-ytan kring Ronneby Airport täcker större delen av
havsområdet.

Anspråk och Intressekonflikter

Sjöfartens aktiviteter har direkt påverkan på konkurrerande
ytanspråk. De potentiella konflikter som kan ses är framtida
energiutvinning och framtida utökning av naturskydd.
Konflikterna består främst i att sjöfartens aktionsradier
(den sträcka som ett fartyg kan tillryggalägga utan
bränslepåfyllning i en riktning med bibehållen förmåga att
återvända till utgångspunkten och fortfarande ha en viss
bränslereserv) begränsas.

Intresset för att nyttja våra havsområden ökar.
Ökningen väntas fortsätta och präglas av en mångfald
av verksamheter, värden och anspråk. Utvecklingen för
sjöfarten sker parallellt med en förväntad ökning av
fasta installationer, i form av vindkraft, vågkraft och
vattenbruk. De fasta installationerna väntas komma som
ett resultat av politiska ambitioner om att använda havet
för energiomställning och förnyelsebara bränslen. Fasta
installationer kan i framtiden konkurrera med sjöfarten om
ytan i vissa geografiska områden till havs. I Blekinge finns
tre vindbruksområden utpekade som riksintressen. Dessa är
energiområde Taggen, Hanöbanken och Trolleboda.

Östersjön (planområdet) är ett av världens mest trafikerade
vatten, mycket med anledning av de stora volymer som
skeppas till och från Ryssland. En annan bidragande orsak
är att Östersjön gränsar till ett betydande antal länder med
ytanspråk i området. Detta kommer framöver att ställa krav
på ytterligare samordning mellan länderna.

Sjötrafiken rör sig över stora ytor och har ett stort ytanspråk för att garantera hög säkerhet, god framkomlighet och därmed effektiva transporter. Med andra sektorer ökande anspråk på havets ytor finns en risk att sjöfartens möjlighet att ta sig fram i någon mån kan komma att begränsas.

Sjöfarten kan påverka naturvärden negativt vid olyckor och oljeutsläpp, men även på andra sätt. Fartygsbuller riskerar att ändra det naturliga beteendet hos enskilda fiskar och kan ge negativa effekter i form av stressymptom, långsammare tillväxt hos fiskyngel och ändrade rörelsemönster. Även ljud från fartygens ekolod kan störa marina djurs kommunikation. Detta gäller framförallt de djur som använder högfrekventa ljud för ekolokalisering, exempelvis tumlare.

Tillväxttakten på det civila flyget bedöms vara måttlig så länge inte upptagningsområdet förändras. Flygtrafiken kan stå i konflikt med intressen för vindkraft till havs samt i viss mån friluftslivet och turism på grund av bullerstörningar. Ur miljösynpunkt bidrar luftfarten till en uppvärmning av klimatet via förbränning av flygbränsle vilket främst bildar koldioxid (CO₂) och vattenånga (H₂O). Då luftfartens utsläpp till största delen sker på hög höjd i atmosfären bidrar även andra ämnen (utöver koldioxid och vattenånga) till att flygets totala påverkan på klimatet är omkring dubbelt så stor som enbart flygets utsläpp av koldioxid.

Höga objekt kan påverka flygsäkerhet och tillgänglighet kring flygplatser men även påverka navigationsanläggningar för luftfarten i områden långt från flygplatsen. Innan ett högt objekt uppförs ska alla berörda inom luftfarten ges möjlighet att yttra sig. Detta gäller för både fasta objekt såsom byggnader, master, vindkraftverk och tillfälliga föremål, till exempel byggnadskranar. Som högt objekt räknas föremål som är 20 meter eller högre.

Infrastruktur

Avsnittet berör den infrastruktur som utgörs av sjökabel och ledningar för energidistribution samt kablar för elektronisk kommunikation. Användningen omfattar installation, drift, underhåll och avveckling av sådana förbindelser.

Värdebeskrivning

Användningen av havet för energiöverföring omfattar installation, drift, underhåll och avveckling av sjökabelförbindelser. Swe-Pol Link är en kraftledning för likström som binder samman Sveriges och Polens stamnät. Sjukabeln, ca 240 km lång, går mellan Starnöhavön utanför Karlshamn och Bruskowo Wielkie i Polen. Det finns även en likströmsledning som förbinder Karlshamn med Slupsk i Polen. Andra likströmsförbindelser knyter Sverige till Tyskland (mellan Trelleborg och Lübeck) och Litauen. Inom landet finns idag två förbindelser mellan Gotland och fastlandet och ytterligare en planeras i framtiden.

Tekniksprång och andra föränderliga drivkrafter är svåra att förutspå och kan snabbt förändras. Det behövs mer underlag om förutsättningarna för planeringen och byggnationen av stamnät och deras sammankoppling över landsgränser. Inom ramen för en europeisk energiunion pågår samtidigt arbete för ökad sammankoppling mellan länder. Sverige och grannländerna ska överföringskapaciteten öka.

Vid sidan av utlandskablar för el finns även region- och lokalnätledning till havs. Sjöfartsverket har ett nätverk av icke koncessionspliktiga ledningar i skärgården som förser både fyranläggning och privatkunder med el.

Infrastruktur för elektronisk kommunikation är en betydelsefull del av dagens samhälle. Fiberoptiska kablar på havsbotten knyter samman Sverige med omvärlden och används både för telefoni och internet. Sjukablar brukar ligga någon meter under havsbotten för att begränsa risken att skadas av t.ex. bottentrålning. Det finns inga internationella ledningar för elektronisk kommunikation inom planområdet men vissa mer tätbefolkade öar i skärgården har

bredbandsanslutning.

Samhällets beroende av internet ökar hela tiden liksom behovet av kommunikation mellan Sverige och andra länder. Merparten av denna kommunikation mot andra länder sker genom havsbaserade kablar. Även om teknikutvecklingen för överföringskapacitet i kablar ökar finns ett behov av fler kablar för att skapa redundans och säkerhet i näten. Sannolikt finns det största framtida behovet av fler kablar för elektronisk kommunikation, nationellt sett, i Öresundsområdet och över Ålandshav.

Riksintresse för kommunikation

Mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för kommunikationer ska enligt 3 kap 8 § MB skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada utnyttjandet av sådana anläggningar. Post- och telestyrelsen diskuterar om och hur sjökablarna bör hanteras inom ramen för riksintressesystemet.

OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE FÖR KOMMUNIKATION

I området finns inget utpekade område av riksintresse för elektronisk kommunikation utpekade.

Riksintresse för energidistribution

Mark- och vattenområden som är särskilt lämpliga för anläggningar för energidistribution ska enligt 3 kap 8 § MB skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av sådana anläggningar. Energimyndigheten ansvarar för att ange riksintressen för energidistribution.

OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE FÖR ENERGIDISTRIBUTION

I området finns inget utpekade område av riksintresse för energidistribution utpekade.

Anspraak och intressekonflikter

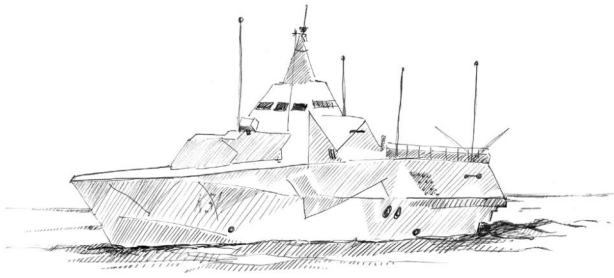
Anläggandet av en sjökabelförbindelse medför återkommande påverkan på bottenmiljön. Kablar kan behöva repareras och bytas ut när livslängden på kablar har gått ut. Förläggning av sjökablar kan stå i konflikt med naturvården och kulturmiljön. Förläggning av sjökablar och ledningar kan stå i konflikt med naturvården och kulturmiljön men även med sjöfarten då kabeldragning på havsbotten kan innebära begränsningar och risk vid nödankring. Själva kabelläggningen innebär ett ingrepp i den marina miljön och ett säkerhetsavstånd på vanligen 500 m runt kablar som begränsar båtars ankringsmöjligheter tillkommer.

Utöver nödankringsproblematiken innebär inte sjöfarten någon idag känd konflikt med befintliga kablar i havet.

Samexistens för befintliga kablar går även bra med fiskeintresset. Det kan dock inte uteslutas att det i vissa fall kan föreligga en konflikt mellan sjökabel och bottenrålning. Sjøkablarna läggs med hjälp av speciella kabelfartyg och grävs, plöjs eller spolas ner. Ofta cirka 0,8–1,0 meter under havsbotten (något djupare närmast kusten). Djupförläggningen sker för att skydda kabeln från skador orsakade av fiskeredskap, ankare och is. Där havsbotten består av material som inte medger nedspolning eller plöjning förläggas sjökablar på botten där de förankras och skyddas på lämpligt sätt.

Kring kablar uppkommer magnetfält. Svenska myndigheter har inte fastställt något gränsvärde för magnetiska fält eller något skyddsavstånd till kablar. Istället tillämpar man försiktighetsprincipen, vilken bland annat innebär att man vid anläggande av nya elanläggningar och byggnader bör sträva efter att utforma och placera dessa så att exponeringen begränsas.

På havsbotten direkt ovanför en kabel för eldistribution kommer magnetfält uppstå. I vattnet uppkommer även ett sekundärt elektriskt fält som kan detekteras av vissa fiskarter. Sådana fiskarter uppehåller sig dock sannolikt inte i denna del av Östersjön.

Försvar

Försvarsmakten har stora intressen i Blekinges skärgård och havsområde och är verksamma vid ett antal övnings- och skjutfält. Sveriges marinbas finns i Karlskrona och en av de viktigaste flygflottiljerna, F17, är belägen i Ronneby.

Värdebeskrivning

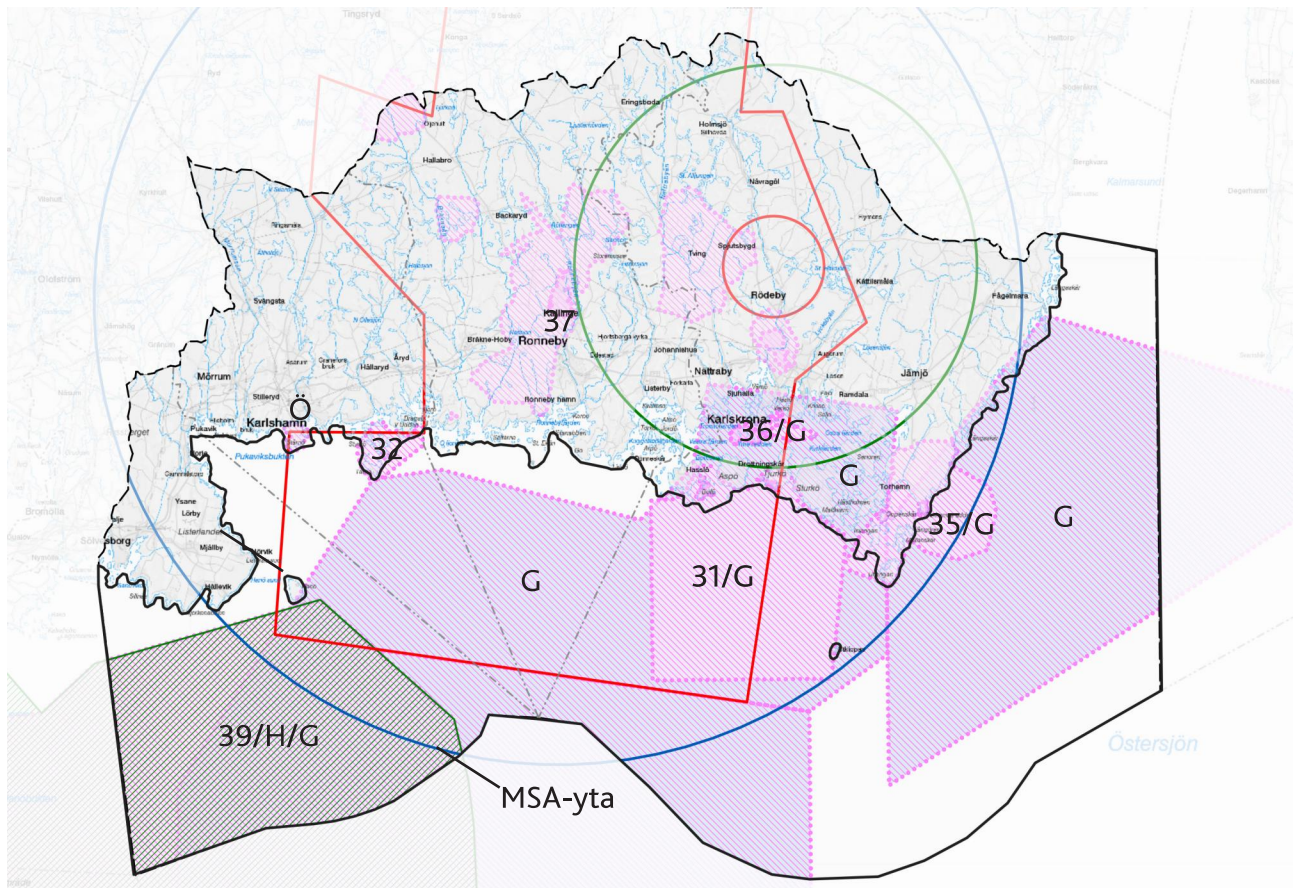
Försvarsmakten ska enligt förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten upprätthålla och utveckla ett militärt försvar. Övnings- och skjutområden till havs är en förutsättning för att uppnå och bibehålla förmåga till väpnad strid över, på och under vattnet och utgör därför en grundläggande resurs för Försvarsmaktens förband. Övningar och utbildning i väpnad strid måste därför kunna genomföras utan störningar av såväl fysiska som tekniska hinder.

För fartygsförbanden i samverkan med flyg- och helikopterförband behövs marina skjutområden. Områdena behövs för att uppnå och behålla förmågan till väpnad strid över, på och under vattnet. Det är viktigt att övningar kan genomföras på ett säkert sätt för förbanden men också för allmänheten samt civil sjö- och flygtrafik. Detta för att inte vådabeskjutning, incidenter eller olyckor ska inträffa.

Försvarsmakten har det senaste decenniet genomfört en mycket omfattande omställning från invasionsförsvar till insatsförsvar med förmåga att med kort varsel sätta in förband enligt beslut från riksdag och regering. Omfattande övningar såsom förberedelser för nationella och internationella insatser måste därför kunna genomföras vid alla tider på året.

Även andra totalförsvarsmyndigheter bedriver verksamhet i havet, däribland Försvarets radioanstalt (FRA). FRA bedriver signalspaning i syfte att kartlägga bland annat yttre militära hot mot landet. Östersjön bedöms även i fortsättningen ha en stor betydelse för svensk signalspaning.

Försvarsmakten beslutade under slutet av 2017 om förnyad redovisning av riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del enligt 3 Kap 9§ Miljöbalken. Då beslut om förändringen fattades i ett sent skede av arbetet med denna havsplan har förändringar inte inarbetats i samrådsversionen. Avsikten är att beakta förändringen inför kommande arbete med utställningshandlingen av havsplanen.

Kartan redovisar riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del (skrafferade ytor enligt beteckning på kartan). Röd linje utgör stoppområde höga objekt. Grön linje avgränsar influensområde för våderradar. Blå cirkel avgränsar MSA-yta.

Riksintresse för totalförsvaret

Försvarsmakten pekar ut riksintressen och deras influensområden (Ö), samt andra områden av betydelse för totalförsvarets militära del. Inom de områden som har utpekats som riksintresse av Försvarsmakten finns övnings- och skjutområden och tekniska anläggningar. Flera sådana områden finns i Blekinges skärgård och havsområdet utanför kusten. Försvarsmaktens riksintressen omfattar dels riksintressen som kan redovisas öppet, dels riksintressen som av sekretesskäl inte kan redovisas öppet.

OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL - INFLUENSOMRÅDEN

Riksintresse influensområde, område 31 Södra Tjurkö och Bollö skjutfält

Berörda kommuner: Karlskrona kommun

Södra Tjurkö skjutfält har anpassats till markstridsövningar med förband såsom amfibie-, basskydds- och hemvärnsförband samt förband tillfälligt grupperade på Kungsholms fort. Bollö skjutfält har anpassats och utvecklats för markstridsövningar för amfibieförband, säkerhetsförband och hemvärnsförband kombinerat med inslag från fartygs och flygförband.

Riksintresse influensområde, område 32 Södra Harö skjutfält

Berörda kommuner: Karlshamns kommun

Harö skjutfält har anpassats för markstridsövningar. Harö utgör tillsammans med Bollö och Södra Tjurkö i östra skärgården den idag enda möjligheten för skarpskjutning inom Blekinge skärgårds övnings- och skjutfältsområde. Den verksamhet som konstituerar riksintresset innebär påverkan på omgivningen genom skottbullen som kan uppfattas som störande.

Riksintresse influensområde, område 35 Öppenskärs övningsfält och Torhamns skjutfält

Berörda kommuner: Karlskrona kommun

Öppenskärs övningsfält har anpassats för markstridsövningar. Torhamns skjutfält användes av kustartilleriet för att bedriva övningar med skarp ammunition, främst för deras rörliga förband och för provning av pjäser och ammunition. Inom fältet kan olika övningsmoment genomföras med skarp ammunition från flera skjutområden samtidigt med riskområdena belägna inom fältets egna gränser. Sådana övningar kan enbart genomföras på särskilt anordnad mark som fritt kan disponeras av Försvarsmakten.

Riksintresse influensområde, område 36 Karlskronas örlogshamn med inre skärgård

Berörda kommuner: Karlskrona kommun

Örlogshamnen Karlskrona (ÖHK) är uppbyggd avseende hamn och basverksamhet för att kunna stödja samtliga fartygssystem inom marinen. Infrastrukturen är uppbyggd för att stödja fartyg med bl.a. förtöjning, drivmedelstjänst,

ammunitionstjänst och underhållsarbeten. Underhålls- och reparationstjänster på marinens fartyg och båtar kan genomföras även inom hamnområdet. För marina utbildningsändamål finns en väl utbyggd infrastruktur. Örlogshamnen har förutom ett viktigt militärstrategiskt läge även närhet till marina sjöövnings- och skjutområden och marina sprängplatser under vattnet. Huvuddelen av verksamheten i hamnen är säkerhetsklassad verksamhet. Karlskrona inre skärgård övningsfält är en del av Blekinge skärgårds övnings- och skjutfältsområden som ingår som ett av tre bataljonsområdena i Sverige anpassat för skärgårdsövningar med amfibie, markstrids-, hemvärns- och säkerhetsförband i kombination med flyg och fartygsförband. Öarna och terrängen utgör viktiga element vid skarpa insatser för bevakning och försvar av örlogshamnen. På övningsfältet bedrivs idag övningar med lös ammunition.

Riksintresse influensområde, område 37 Ronneby flottiljflygplats

Berörda kommuner: Ronneby kommun

Flottiljflygplats är inte belägen inom planområdet, men berör det i hög utsträckning. Ronneby flottiljflygplats är av vital betydelse som en del i Försvarsmaktens system av flottilj- och övningsflygplatser anpassade för militär verksamhet. Den används framförallt för den utbildning och träning av flygförare på flygplan JAS39 samt utbildning och träning av den personal som krävs för att upprätthålla en flygplats i drift.

Värdet av flygplatsen består i första hand av möjligheterna att fortsatt nyttja en av få kvarvarande militära flygplatser för flygning med i första hand enhetsflygplanet JAS 39 och för övningar av krigsfunktioner, men även av de mycket omfattande samhällsinvesteringarna

Riksintresse influensområde, område 39 Ravlunda skjutfält

Berörda kommuner: Sölvesborgs kommun

Skjutfältet nyttjas framför allt för skarpskjutning med stridsfordon och stridsvagnar. Skjutfältets möjlighet till riskområde ut över hav i kombination med en relativt stor bredd möjliggör att mer tillämpade och avancerade övningar med mekaniserade förband kan genomföras

Riksintresse influensområde, (Ö) övrigt influensområde

Berörda kommuner: Karlshamns kommun

Områden betecknat med Ö karakteriseras som övrigt influensområde av försvarsmakten.

OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE FÖR TOTALFÖRSVARETS MILITÄRA DEL - SJÖÖVNINGSOMRÅDE

Riksintresse sjöövningsområde, (G) sjöövningsområde Hanö

Berörda kommuner: Sölvesborgs, Karlshamns, Ronnebys och Karlskrona kommuner

I ett sjöövningsområde bedrivs verksamhet både i havet och i luften. Här är fasta anläggningar mycket svåra att etablera utan att risk för skada på riksintresset uppstår. Det inverkar

på havsplaneringen främst genom att planering av fasta installationer kan komma att påverkas, samt att temporär avlysning förekommer.

INFLUENSOMRÅDE VÄDERRADAR

Berörda kommuner: Ronneby kommun och Karlskrona kommun

Inom väderradarns influensområde kan höga objekt störa. Närmast väderradarn är det förbjudet att uppföra vindkraftverk och i området runt omkring görs en prövning i enskilda fall. Möjligheten att etablera hela vindkraftparker inom dessa områden är låg. Det inverkar på havsplaneringen genom att höga objekt bör undvikas/kan komma att störa.

INFLUENSOMRÅDE LUFTRUM - MSA YTA

Berörda kommuner: Sölvesborgs, Karlshamns, Ronnebys och Karlskrona kommuner

Skydd av all flygtrafik vid start och landning. Kategorin kommer framöver att benämnas MSA-område (minimum safety altitude). Ett sådant område utgör den yta inom vilket det finns fastställda höjder för högsta tillåtna objekt som kan tillkomma i området runt en flygplats. Den militära MSA-ytan är 46 kilometer, den civila MSA-ytan är 55 kilometer (för exempelvis Landvetter flygplats). Det inverkar på havsplaneringen genom att höga fasta installationer som är högre än den fastställda MSA-höjden inte kan förekomma.

STOPPOMRÅDE FÖR HÖGA OBJEKT

Berörda kommuner: Sölvesborgs, Karlshamns, Ronnebys och Karlskrona kommuner

Området är en typ av influensområde för militära flygplatser, där själva funktionen militär flygverksamhet utgör riksintresset. Inom dessa områden kan inga nya höga objekt uppföras, med hänsyn till gällande regler kring verksamhetssäkerhet och Försvarsmaktens taktiska uppträdande i luftrummet. Det inverkar på havsplaneringen genom att fasta installationer högre än 20 meter över havet inte kan tillåtas inom området.

OMRÅDE MED SÄRSKILT BEHOV AV HINDERFRIHET Ravlunda skjutfält, (H)

Berörda kommuner: Sölvesborgs kommun

Området är en typ av influensområde för militära skjutfält där själva funktionen militär verksamhet i form av exempelvis målflyg och annan samövning mellan mark och luft utgör riksintresset. Inom ett sådant område kan höga objekt medföra skada på den verksamhet som Försvarsmakten bedriver. Prövning för byggnation av höga fasta installationer kan göras i enskilda fall.

Anspråk och intressekonflikter

Det försvarspolitiska läget har förändrats och även läget för civilt försvar, vilket betyder att handlingsfriheten är viktig. En viktig fråga är att hålla farleder fria, både huvudfarleder och alternativa farleder. Utvecklingen går mot rörliga tekniska anläggningar, vilket innebär att det blir svårare att förutse

var försvarsverksamheten kan störas. Tekniken blir mer störningskänslig och störning från fasta installationer i havet bedöms öka.

Många intressen kan samexistera med försvars- och säkerhetsintresset, såsom sjöfart, yrkesfiske och friluftsliv. Påverkan sker främst genom att övningsområden inte är tillgängliga under pågående övning. Försvarsintressen inverkar också på naturvårdens behov av högupplösta djupdata, eftersom de är sekretessbelagda inom militärt skyddsvärda delar av sjöterritoriet. Konkurrerande intresse är framför allt energiutvinning på grund av fasta installationer. Energiintresset konkurrerar om utrymme och medför teknikstörning.

Försvarsmaktens bedömer att samtliga marina skjutområden måste behållas långsiktigt, oberoende av tillfälliga variationer i verksamhetens omfattning och karaktär. Möjligheten att bedriva övningar hinderfritt med förekommande fartygstyper i kombination med flyg- och helikopterförband måste kunna säkerställas över tiden.

Även andra totalförsvarsmyndigheter bedriver verksamhet i havet, däribland Försvarets radioanstalt (FRA). FRA bedriver signalspaning i syfte att kartlägga bl.a. yttre militära hot mot landet. Signalspaningen är störningskänslig och har ett stort behov av olika typer av skydd för att motverka störningar från andra verksamheter. Behovet av skydd varierar för respektive anläggning. Exempel på landbaserade verksamheter som inom ca en mil i huvudspaningssektorn kan störa signalspaningen är vindkraft, järnvägar, motorvägar, elkraftsanläggningar och master/radiosändare. Vindkraft, särskilt havsbaserad, kan dock störa signalspaningen även på ett betydligt längre avstånd.

Utanför Sölvesborg och Karlshamns kust finns områden utpekade som riksintresse för energi. Vindkraftsproduktion i dessa lägen utgör en konflikt med riksintresset för totalförsvaret, Sjöövningsområde Hanö. Etablering av vindkraftverk och andra höga objekt att medföra betydande negativ påverkan på militära intressen och utpekade riksintressen för totalförsvarets militära del. Den exakta effekten kan i vissa fall inte beskrivas öppet med hänsyn till att informationen omfattas av försvarssekretess.

Försvarsfrågor inom havsplaneringen behandlas nationellt och ingår inte i samverkan med andra länder. Eventuell påverkan på totalförsvarets intressen behöver dock beaktas när gränsöverskridande planeringsfrågor inom andra sektorer hanteras. Totalförsvarets militära del ges förutsättningar för att bedriva sin verksamhet, bland annat genomföra militära övningar under olika förhållanden och bedriva signalspaning. Havspanerna ska även ta hänsyn till behovet av strategisk försörjning av Sverige vid trängt läge inklusive säkerställande av transporters handlingsfrihet under krisberedskap.

Energi

Energisektorns användning av havet avser dels av produktion och dels av överföring av energi. Frågan om energidistribution hanteras under avsnittet infrastruktur ovan. Enerkiproduktion till havs sker i Sverige framförallt genom vindkraft.

Värdebeskrivning

Idag finns sex havsbaserade vindkraftsparker i Sverige (inräknat en anläggning i Vänern) som tillsammans ger drygt 210 MW och en årlig elproduktion på omkring 630 GWh. Blekinge är ett av de län som har goda förutsättningar för vindkraft, i synnerhet ute i havet.

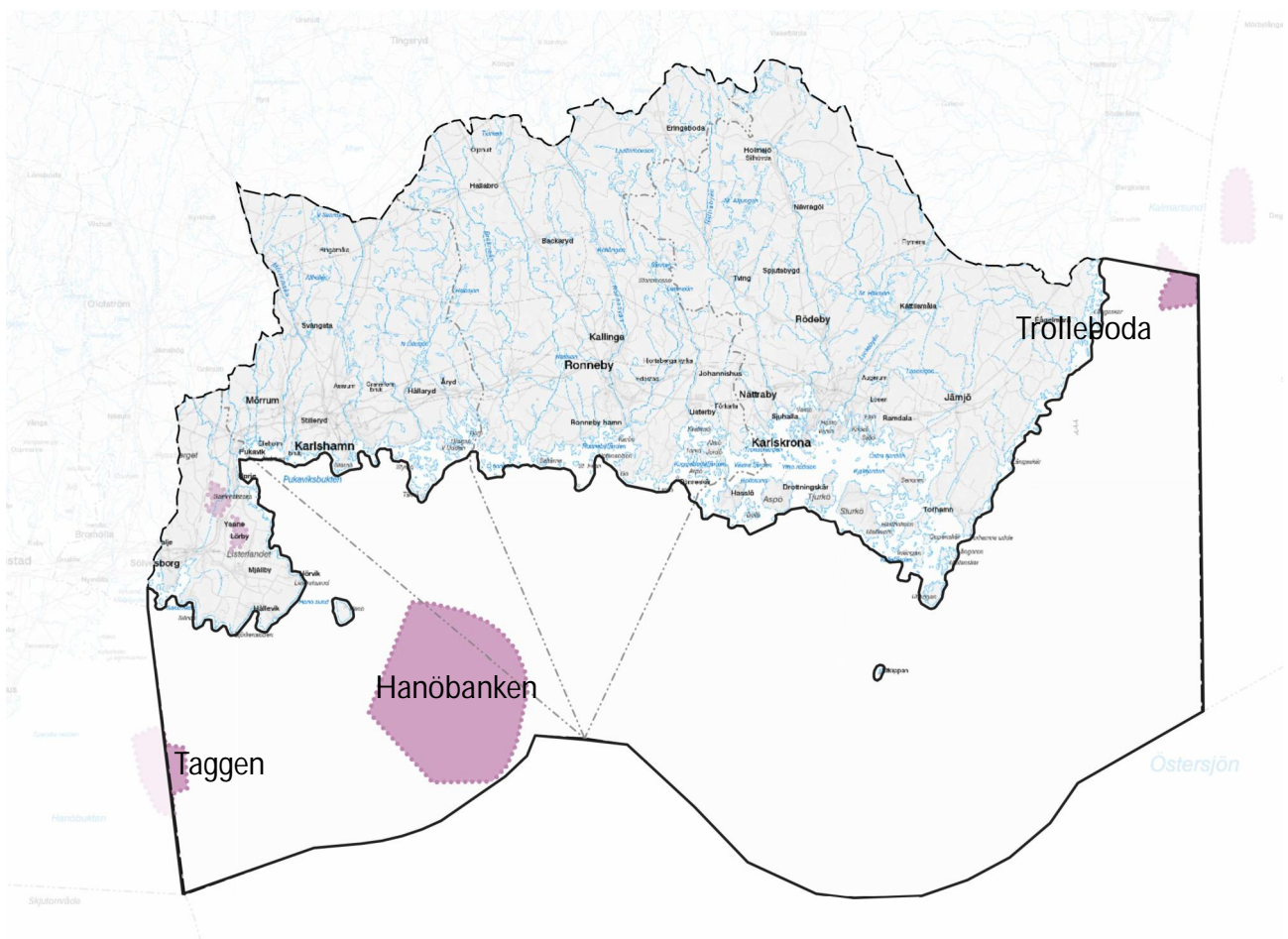
En stor del av Blekinges kustlinje är orienterad så att åtminstone någon av de energirika vindriktningarna sydväst och väst kommer in från havet.

Haven innehåller stora mängder energi i form av tidvatten, vågor och vattenströmmar som kan utnyttjas för förnybar elproduktion. Av tekniker för elproduktion ur havsenergi är det främst vågkraft som är aktuellt i svenska vatten. Vi har mycket lite tidvatten kring Sverige och vattenströmmar som lämpar sig för strömvattenkraft finns främst i Öresund där det redan råder hög konkurrens om vattenområdet.

Havsområden påverkas av olje- och gasindustri dels genom utvinning av olja och naturgas från fyndigheter under havsbotten och dels genom rörledningar på havsbotten för distribution av gas. Det finns fyra oljeplattformar i Östersjön varav tre är polska och en är rysk. Ingen oljeutvinning sker i svenska vatten. Den största gasledningen i vattnen runt Sverige är Nord Stream som förser Västeuropa med gas från Ryssland.

Riksintresse för energiproduktion

Inom Blekinge havsområde finns tre områden som är utpekade som riksintresse för energiproduktion, vindbruk

Kartan redovisar områden av riksintresse för energiproduktion - vindbruk.

enligt MB 3 kap 8 §. Riksintressen för vindbruk till havs har tagits fram utifrån kriterier som årsmedelvind, djup och områdesstorlek. Dessa riksintressen motsvarar i stor utsträckning planerade vindkraftsprojekt. Områdena ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada möjligheterna till energiutvinning.

OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE FÖR VINDBRUK

Taggen

Berörd kommun: Sölvesborgs kommun

Taggens grund är belägen söder om Sölvesborg. Området har mycket goda vindförhållanden och vattendjupet är omkring 12-30 meter. Mark- och miljödomstolen har lämnat tillstånd för uppförande av totalt 83 verk med en sammanlagd installerad effekt av upp till 300 MW. Totalhöjden är begränsad till 170 meter. Genom området finns ett riksintresse för sjöfart och det utgör även riksintresse för försvaret (sjöövningsområde)

Hanöbanken

Berörda kommuner: Sölvesborgs kommun och Karlshamn kommun

Hanöbanken är belägen sydost om Hanö och Listerlandet. Området har mycket goda vindförhållanden och vattendjupet är omkring 10-40 meter. Den beräknade medelvinden är 8,5 m/s. En planerad vindkraftspark med 500-700 verk och en produktion på 7-8 TWh el årligen, har prövas av regeringen, men inte lämnats tillstånd. Genom området finns ett riksintresse för sjöfart och det utgör även riksintresse för försvaret (sjöövningsområde) och för yrkesfisket.

Trolleboda

Berörd kommun: Karlskrona kommun

Trolleboda i södra Kalmarsund har mycket goda förutsättningar för vindkraft. I området blåser det i genomsnitt drygt 8 m/s vid 80 meters höjd och vattendjupet är mellan 11 och 23 meter. Miljödomstolen beviljade 2008 tillstånd (nu utgången) för 30 vindkraftverk med en beräknad produktion ca 1,5 TWh. Genom området finns ett riksintresse för sjöfart.

Anspråk och intressekonflikter

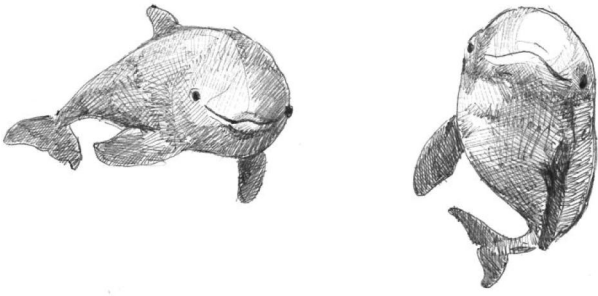
Det pågår idag en energiomställning som bidrar till stora osäkerheter över hur framtidens energisystem kommer utformas, vilket är en utmaning för havsplaneringen. Den övergripande trenden på energiområdet är en strävan mot mer förnybar energi vilket till havs kan bestå till stor del av havsbaserad vindkraft och till viss del vågkraft.

Energiintressen bedöms kunna samexistera med många andra intressen till havs och ibland till och med ge synergier. Vindkraftsparker till havs kan exempelvis ha positiv inverkan på livet i havet genom att utgöra dels artificiella rev som gynnar tillväxt av alger, korall och fisk samt utgöra zoner fredade från fiske. Dock påverkar vindkraftsprojekt den lokala marina miljön på olika sätt vid anläggning, drift och avveckling. Under anläggningsfasen kan exempelvis höga ljud och grumling påverka marina djur- och växtsamhällen. Grunda utsjöbankar är särskilt känsliga. Även fågellivet i området kan påverkas. Förutom ytorna för själva vindkraftsparkerna tillkommer platsanspråk för de elkablar som tar in elen från anläggningarna. Kabelläggningen ett ingrepp i den marina miljön vilket behöver tas hänsyn till vid planeringen av parkernas placering.

Sjöfartens intressen är på ofta överlappande med energiintressen till havs, vilket innebär en viss konflikt i förhållande till intresseområden för vindkraft. För att en vindkraftspark och en farled ska kunna samexistera behövs en anpassning i placeringen av kraftverken eller justeringar av farleden.

Försvarets intressen står i konflikt med de område i västra Blekinges havsområde som är riksintresse för energi. Vindkraftsproduktion i dessa lägen utgör en konflikt med riksintresset för totalförsvaret, Sjöövningsområde Hanö. Etablering av vindkraftverk och andra höga objekt att medföra betydande negativ påverkan på militära intressen och utpekade riksintressen för totalförsvarets militära del. Den exakta effekten kan i vissa fall inte beskrivas öppet med hänsyn till att informationen omfattas av försvarssekretess.

Vindkraftverk har ofta stor betydelse i landskapsbilden. Den visuella upplevelsen är en viktig faktor att ta hänsyn till i planerings- och beslutsprocesser, särskilt om det berör betydelsefulla utblickspunkter och behov av obrutna vyer. Vindkraftsanläggningar kan medföra stor påverkan på känsliga kulturmiljöer längs kusten, exempelvis riksintresset Kristianopel. Även fornminnen och lämningar i havet, till exempel fartygsvrak, kan påverkas negativt av etableringar.

Hanöbukten. Emellertid har tillgången på torsk minskat drastiskt nära kusten.

Havet utgör livsmiljö för många olika arter. Havets botten, vattenpelare och ytan är bland annat spridningsvägar samt flytt- och vandringsstråk för fågel, fisk och andra djurarter. Bottenmiljön är den del av havet som har en relativt fast struktur som går att avgränsa rumsligt till viktiga marina naturområden. I de grunda områdena till havs finns en hög artrikedom och dessa är särskilt viktiga i arters tidiga livsstadier för såväl föda som skydd.

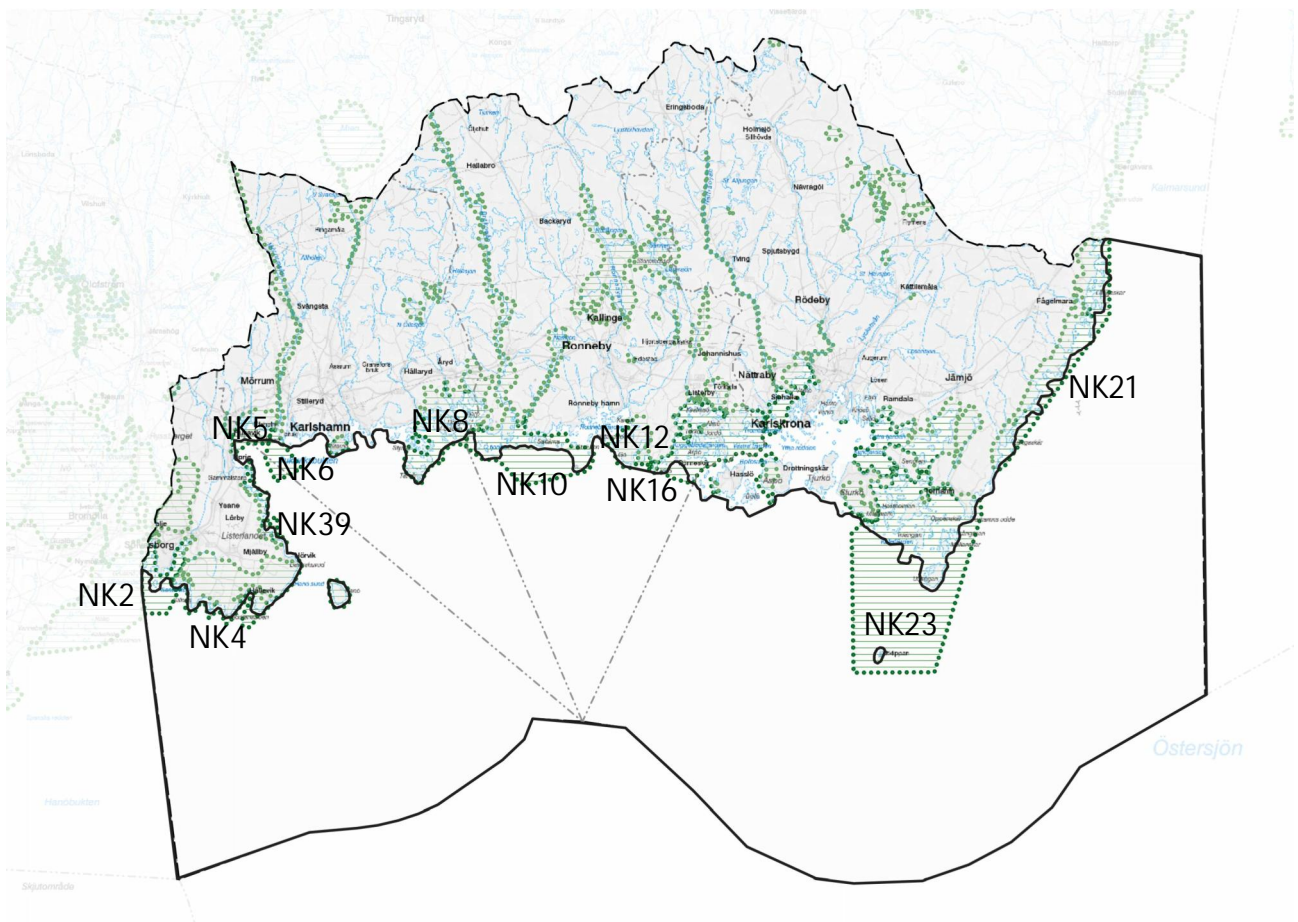
Natur

I länets kustområde finns stora naturvärden både på land och till havs. Kustområdet omfattas därför av flera olika skydds- och bevarandebestämmelser.

Värdebeskrivning

Det stora skärgårdslandskapet i Östersjön är världsunik, inte minst genom den ovanliga blandning av söt- och saltvattensarter som det rymmer. Kunskapsnivån om ekosystemen och naturvärdena är dock låg, men mycket talar för att många arter på grund av den stressande bräckvattensmiljön lever på gränsen av sin förmåga till fortsatt anpassning. Blekinge är dock i huvudsak förskonat från de allvarliga problem med fiskdöd och dålig vattenkvalitet som på senare år har rapporterats från västra

För att upprätthålla höga naturvärden i havet är de rumsliga sambanden mellan naturområdena viktiga. Genom att införa olika typer av rumsliga skyddsåtgärder för naturvärden och deras sammanhängande struktur skapas grundförutsättningar för att främja naturvärden i stort. I planeringssammanhang benämns detta större perspektiv av naturvärden ofta som "grön infrastruktur". Det saknas ännu en enhetlig och samlad kunskap om den gröna infrastrukturen i havet och hur viktiga marina livsmiljöer och processer hänger samman i tid och rum. Som en följd av ett bristfälligt kunskapsläge är enbart en liten del av den gröna infrastrukturen i havsområdena skyddad genom utpekade områden.

Kartan redovisar områden av riksintresse för naturvärden (grön skraffering).

Grön infrastruktur kan alltså ses som naturområden, biotoper, strukturer och element som skapar ett ekologiskt sammanhang i landskapet och som utgör förutsättningen för att bevara landskapets biologiska mångfald och därmed främja ekosystemtjänster. Genom en kombination av skydd, återställande och hållbart nyttjande ska en grön infrastruktur upprätthållas i och runt havet som innebär att fragmentering av populationer och livsmiljöer inte sker och att den biologiska mångfalden i och runt havet bevaras och utvecklas.

Riksintresse för naturvård

I Blekinge finns flera utpekade områden av riksintresse för naturvården. Riksintresse för naturvården regleras i miljöbalkens 3 kapitel 6 § och pekas ut av Naturvårdsverket. Enligt miljöbalken ska mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt, som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet, så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter ska särskilt beaktas.

I kust- och havsområdet finns ett flertal områden av riksintresse för naturvården. Riksintresseområdena omfattar ofta både land och vattenområdet i kustzonen. Värden som riksintressena pekar på med en direkt koppling till havet är bland annat följande. Skärgårdar, grunda vikar och åmynningarna som är av stort fiskeribiologiskt värde som reproduktions-, vandrings- och/eller uppväxtområden för olika fiskar såsom sill, sik, gädda, havsöring, ål och skrubbskädda. Det finns också områden med ett mycket rikt fågelliv och områden viktiga för häckande och rastande fåglar.

Några av de berörda riksintresseområdena är till stor del belägna inom planområdet, andra i mer begränsad omfattning. Nedan ges sammanfattningar av de respektive objekten och deras värden, främst beskrivna ur ett marint perspektiv.

OMRÅDEN AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD

NK2 Valjeviken-Sölvesborgsviken

Berörd kommun: Sölvesborgs kommun

Merparten av området utgörs av grunda havsvikar med låga betade moränöar och art- och individrik häck- och sträckfågelfauna. Området ansluter till objekt NL 25 i Skåne län.

Området har internationell betydelse som rast- och övervintringslokal för sjöfågel. Här finns ofta stora flockar av vigg (> 10 000 ex). Sölvesborgsviken är en av landets främsta övervintringslokaler för salskrake (max ca 240). Mängderna av sjöfågel gör att här också vintertid finns en stor

koncentration av havsöring, upp till ca 10 ex. Vattenområdet väster om Tredenborgsbadet är ett viktigt reproduktions- och uppväxtområde för många fiskarter t ex ål, skrubbskädda, torsk, havsöring, sik, sill, gädda och abborre.

NK4 Listerlandet-Hanö

Berörd kommun: Sölvesborg kommun

Odlingslandskapet på södra Listerlandet innehåller representativa och artrika naturbetesmarker med bland annat förekomst av rödlistade växtarter. På Hanö finns ädellövskog och strandområden av stort ekologiskt värde samt väl utbildade klapperfält och strandvallar.

Listerlandets berggrund utgörs av kritkalksten, genom vilken det sticker upp urbergsryggar, så kallad restberg. De från bergen utskjutande uddarna, de så kallade nabbarna, upptas av öppna betesmarker eller betade busk- och hagmarker samt havsstrandängar. Kuststräckan har flera goda sträckfågellokal. De grunda vattenområdena utgör värdefulla reproduktionsområden för bland annat plattfisk.

NK39 Lörbykusten

Berörda kommuner: Sölvesborg kommun

Lörbykusten innehåller ett stort antal representativa och artrika naturbetesmarker, främst havsstrandängar, som också hyser rödlistade arter. Hela kuststräckan har stor betydelse för häckande och rastande fåglar. Hela sträckan, i synnerhet havsstrandängarna och de små låga öarna där utanför, har stor betydelse för häckande och rastande fåglar. Tillhörande vattenområde i Pukaviksbukten är viktigt som uppväxtområde för lax och öring.

NK5 Stensnäs-Elleholm

Berörda kommuner: Sölvesborg kommun, Karlshamns kommun

Området utgörs av ett kust- och skärgårdslandskap med omväxlande och artrika hagmarker, ädellövskogar och små moränöar. Pukaviksbukten är ett värdefullt uppväxtområde för fisk, främst lax och öring. De små åarna Gallån och Östra Örlundsån mynnar i området. Havsöring vandrar upp i båda vattendragen.

NK6 Mörrumsåns dalgång

Berörda kommuner: Sölvesborg kommun, Karlshamns kommun, Olofströms kommun

Mörrumsån är Blekinges största å. Den rinner i en starkt markerad sprickdal där dalsidorna på vissa sträckor i norr höjer sig 60 meter över ån. När den närmar sig havet flackas dalgången ut i ett öppet landskap. Riksobjektet omfattar även ett öppet vattenområde utanför, och öster om, mynningen i Pukaviksbukten.

Ån hyser stora bestånd av lax och havsöring som är av betydelse för tillgången på dessa arter i hela Östersjön. Åns artrikedom, främst av bottenfauna, är mycket stor

och ett flertal rödlistade arter förekommer. Av särskilt intressanta arter kan nämnas flodpärlmussla, tjockskalig målarmussla samt vattenfis. Även fågelfaunan är artrik. Knipa och storskrake är tillsammans med gräsand de vanligaste häckfågeln.

NK8 Eriksberg-Tjärö-Järnavik-Tärnö

Berörda kommuner: Karlshamns kommun, Ronneby kommun

Ett mångformigt odlings- och skärgårdslandskap som också innehåller ett av regionens finaste exempel på sprickdalsterräng. Öarna och vattenområdet i Hällaryds skärgård har stor betydelse för häckande, rastande och övervintrande sjöfåglar.

Kuststräckan är mycket flikig med smala, djupt inskurna havsvikar. Dessa grunda vattenområden är av stort fiskeribiologiskt värde, främst som reproduktionsområden. Fågellivet är rikt i området med flera värdefulla häcklokaler för sjöfågel, främst ejder och kanadagås, men även till exempel vigg och storskrake. Vattenområdet är också viktigt rast- och övervintringsområde för bland annat vigg och havsörn.

NK10 Bräkne-Hoby skärgård

Berörda kommuner: Ronneby kommun

Skärgården med dess talrika morän- och klippöar har mycket stor betydelse för häckande sjöfågel, t ex ejder och storskarv, samt för rastande och övervintrande fågelarter.

Bottenförhållandena utanför Vångsö har vid en översiktlig undersökning visat sig vara mycket varierade med bland annat organiska sediment, block och sandripplar. Blåstång breder ut sig på stora ytor med en nära hundra procentig täckningsgrad. I vissa bestånd är tångplantorna ca 1,5 m höga och troligen mycket gamla. Björkeskärven öster om Saltärna är viktiga häckningslokaler för sjöfågel, bland annat skräntärna. Vattenområdet kring öarna är också viktigt som rast- och övervintringsområde för flera arter.

NK12 Gö

Berörda kommuner: Ronneby kommun

Ett representativt och väl bevarat odlingslandskap av herrgårdskaraktär med mycket stora arealer naturbetesmark, varav merparten utgörs av betad skog. Grundområdena runt Göhalvön utgör viktiga reproduktionsområden för bland annat sill och gädda samt uppväxtområden för ål och skrubbskädda. Bredasund och dess stränder är ett marint våtmarkskomplex. Den grunda och delvis avsnörda viken är ett viktigt uppväxtområde för fisk.

NK16 Listerby skärgård-Tromtö

Berörda kommuner: Ronneby kommun, Karlskrona kommun

Representativt odlingslandskap i herrgårdsmiljö med artrika

naturbetesmarker, främst ädellövskogar, buskrika utmarker och havssträndängar. Merparten av området utgörs av skärgård med ek- och bokbeklädda öar som saknar motsvarighet i landet.

Listerby skärgård består av omkring 30 öar av varierande storlek. Fågelfaunan inom området är art- och individrik. Detta gäller särskilt de yttre öarna Stångskär, Stora Kråkan och Skrävlingarna. Bland häckande arter märks skräntärna. De ofta grunda vikarna inom skärgården utgör viktiga rast- och övervintringslokaler för sjöfågel, bland annat vigg och salskrake.

NK23 Torhamns skärgård

Berörda kommuner: Karlskrona kommun

Området omfattar Sveriges sydligaste skärgård och utgör en viktig länk i salthaltsgradienten längs landets kust. Inom skärgården finns såväl skyddade grundområden som exponerade djupområden. Området innehåller också en stor variation i bottenbeskaffenhet samt en stor artrikedom inom det marina växt- och djurlivet. Grundområdena är viktiga som lekplatser för sill.

Hela skärgårdsområdet har stor betydelse för häckande, rastande och övervintrande fågelarter. Torhamns udde är en av landets viktigaste sträckfågellokaler. Inom området finns också artrika hagmarker, buskrika utmarker, vidsträckt betade havssträndängar samt en slätterhävdad havssträndäng av stort biologiskt värde. Torhamns skärgård ett värdefullt referensområde.

Vattenområdet mellan Torhamn och Utklippan är ett värdefullt marint referensområde för miljööversökningar. Här finns flertalet av de djursamhällen och vegetationstyper som förekommer i regionen. Mångfalden av kombinationer med varierande bottensubstrat, vegetation och djursamhällen är påfallande. Huvuddelen av området är mycket lite påverkat av utsläpp från samhällen och industrier, utöver den allmänna påverkan i denna delen av Östersjön.

NK21 Blekinges östkust

Berörda kommuner: Karlskrona kommun

Blekinges östkust från Svanhalla i söder till länsgränsen i norr utgör en sammanhängande odlingsbygd karaktäriserad av flack topografi, stora arealer främst havssträndängar, låga moränöar och sandiga åkrar.

I de grunda vikarna och sunden förekommer rödlistade arter av kransalger. Vid Olsäng finns en av Östersjöns få knubbsälkolonier. Hela kuststräckan har ett stort värde för häckande, rastande och övervintrande fågelarter. Skärgården vid Kristianopel och Bröms är ett viktigt reproduktionsområde för vår- och höstlekande sill samt uppväxtområde för bland annat ål, skrubbskädda och gädda. Grundområdena är högproduktiva. Rödlistade arter av kransalger förekommer.

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Syftet är att värna om de arter och livsmiljöer som är av gemensamt intresse för EU-länderna. Dessa områden är värdefulla naturområden som ska skyddas för framtiden. Varje medlemsland ansvarar för att skydda och vårda sina områden.

Natura 2000-områdena innehåller livsmiljöer eller arter som listas av EU:s fågeldirektiv (SCA) och EU:s habitatdirektiv (SCI). Inom planområdet finns elva sådana områden. Habitatdirektivet behandlar bevarande av livsmiljöer för vilda djur och växter medan fågeldirektivet gäller skydd för bevarande av vilda fåglar. Alla Natura 2000-områden är utpekade som riksintressen enligt miljöbalken (MB) 4 kap. 1 och 8 §§.

För respektive Natura 2000-område finns bevarandeplaner som beskriver naturvärdena och vad som krävs för att värdena långsiktigt ska finnas kvar. Länsstyrelsen upprättar och uppdaterar bevarandeplaner till Blekinges Natura 2000-områden.

Några av de berörda Natura 2000-områdena är till stor del belägna inom planområdet, andra i mer begränsad omfattning. Nedan ges sammanfattningar av de respektive objekten och deras värden, främst beskrivna ur ett marint perspektiv.

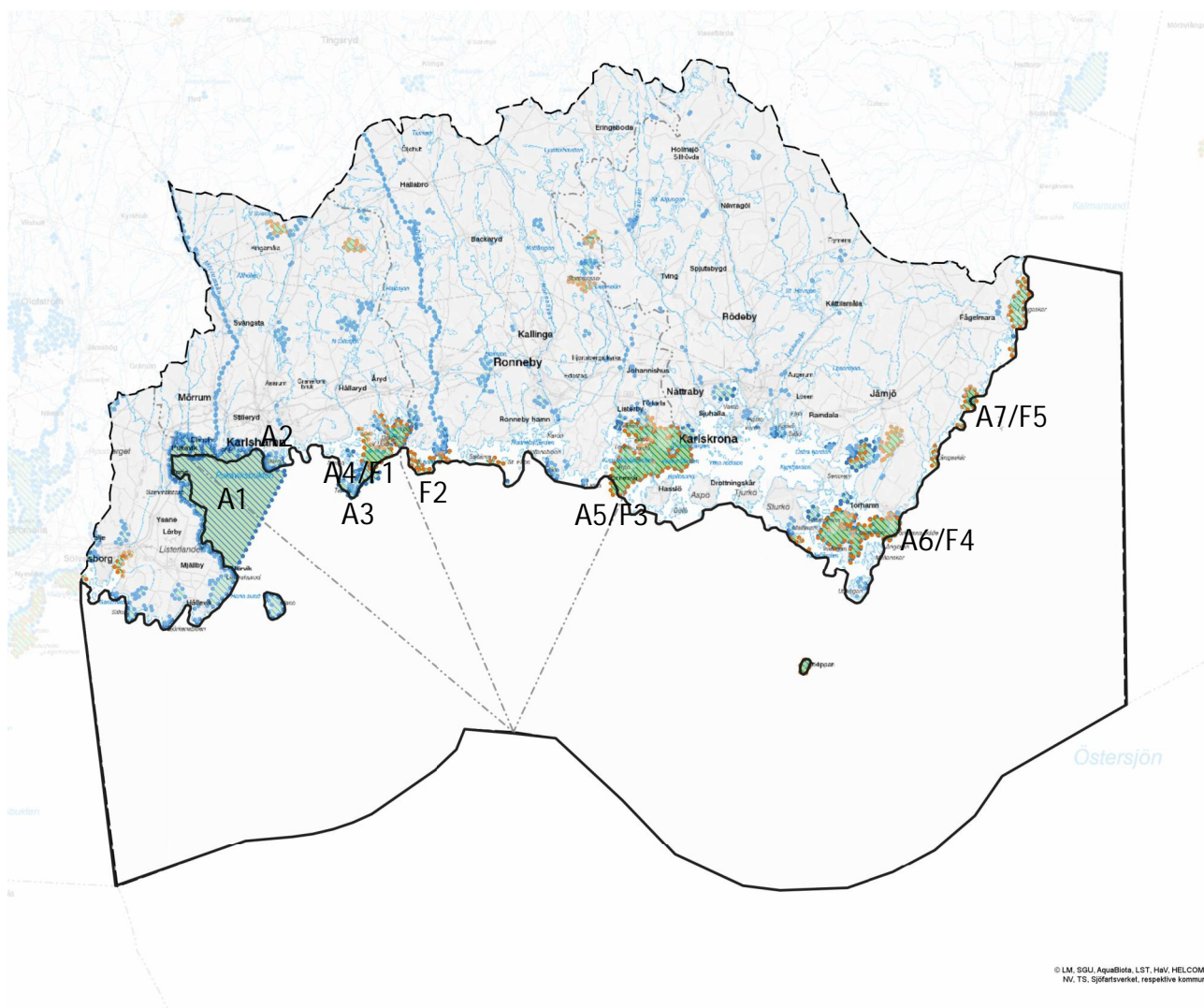
NATURA 2000 OMRÅDEN - HABITATDIREKTIVET

Art- och habitatdirektivet

A1 Pukaviksbukten (SE0410068)

Berörda kommuner: Sölvesborgs kommun, Karlshamns kommun

Området utgör särskilt skyddsområde av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet enligt SCI. I havsområdet finns sandbankar, rev, stora vikar och sund. I Pukaviksbukten är det prioriterade bevarandevärdet den stora areal rev som utgör en viktig livsmiljö för bland annat flera arter av fisk, fågel, tång och musslor. Reven är viktiga som reproduktions- och uppväxtområden för till exempel sill, torsk och blåmussla, vilket kräver en frisk vegetation. Tumlaren, Östersjöns enda val, rör sig i området.

Kartan redovisar Natura 2000 områden: art- och habitatdirektivsområden (blågrön skraffering) och Fågeldirektivsområden (grönrod skraffering)

A2 Stårnö (SE0410071)

Berörd kommun: Karlshamns kommun
Området utgör särskilt skyddsområde av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet enligt SCI. En mindre del av berör planområdet.

I havsområdet finns rev, skär och små öar. Den marina miljön har friska tångbälten med ett högt naturvärde. Vegetationen domineras av blåstång, sågtång, fjäderslick och ullsläke. De utgör livsmiljö för arter som torsk, sill, blåmussla, kräftdjur och annan fisk.

A3 Tårnö-Harö-Brorsö (SE0410163)

Berörd kommun: Karlshamns kommun
Området utgör särskilt skyddsområde av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet enligt SCI. En mindre del av berör planområdet.

I havsområdet finns sandbankar, stora vikar och sund, rev, skär och små öar samt sandstränder vid Östersjön. Reven är viktiga som reproduktions- och uppväxtområde för till exempel sill och blåmussla. Den marina miljön runt Tårnö, Harö och Brorsö varierar i djupled mellan väldigt grunda områden till djupare sund som sträcker sig ner till cirka 17 meter. Till största delen domineras området av hårbotten med friska blåstångsbälten som utgör livsmiljö för flera andra organismer som fisk, kräftdjur, musslor och mossdjur.

A4 Bockön-Mjöö (SE0410124)

Berörd kommun: Karlshamns kommun
Området utgör särskilt skyddsområde av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet enligt SCI. En mindre del av berör planområdet.

I havsområdet finns sandbankar, stora vikar och sund, rev, skär och små öar. Den marina miljön uppvisar en riklig förekomst av makrovegetation med hög täckningsgrad. De dominerande arterna är blåstång, sågtång och fjäderslick och miljön är en viktig livsmiljö för fisk, musslor, kräftdjur och andra organismer.

A5 Tromtö-Almö (SE0410042)

Berörd kommun: Ronneby kommun
Området utgör särskilt skyddsområde av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet enligt SCI. En mindre del av berör planområdet. Natura 2000-området Tromtö-Almö utgör i nationellt perspektiv ett mycket värdefullt område ur naturvårdssynpunkt.

I havsområdet finns blottade ler- och sandbottnar, laguner, stora vikar och sund, rev, rullstensåsar samt skär och små öar. Den marina miljön är mosaikartad med en både riklig och artrik vegetation som skapar viktiga livsmiljöer

för andra organismer. De varierande bottenförhållanden är livsmiljöer för en mångfald av djur och växter. Tromtö-Almö är även ett värdefullt område som uppväxtmiljö och reproduktionsområde för fisk såsom gädda, abborre och mört.

A6 Torhamns udde (SE0410104)

Berörd kommun: Karlskrona kommun
Området utgör särskilt skyddsområde av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet enligt SCI. En mindre del av berör planområdet. Området överlappas av Natura 2000-området Torhamn-Hästholmen (SE0410041) som är utpekade enligt fågeldirektivet. Torhamns udde är en av vårt lands förnämsta fågellokalerna.

I havsområdet finns stora vikar, skär och små öar. Den marina miljön längs kuststräckan utgörs av en mosaik med grunda mjuk- och hård-bottnar. Grundområdena kring Torhamns udde är viktiga lek- och uppväxtområden för fisk. I det grunda vattnet finns gott om föda i form av musslor, snäckor och små kräftdjur. På botten finns en rik algflora med bland annat kransalger.

A7 Isaks kläpp (SE0410113)

Berörd kommun: Karlskrona kommun
Området utgör särskilt skyddsområde av gemenskapsintresse enligt habitatdirektivet enligt SCI. En mindre del av berör planområdet. Området är djurskyddsområde för knubbsäl och överlappas av Natura 2000-området Abramsång (SE0410051) som omfattas av fågeldirektivet.

I havsområdet finns stora vikar, skär och små öar. De grunda marina miljöerna är viktiga för rekrytering av fisk såsom gädda och abborre. Det marina grundområdet skapar en mångfald av livsmiljöer för fisk, kräftdjur, bottenlevande organismer och musslor.

NATURA 2000 OMRÅDEN - FÅGELDIREKTIVET

F1 Tjärö-Bockön-Eriksberg (SE0410043)

Berörd kommun: Karlshamns kommun
Området utgör särskilt skyddsområde av gemenskapsintresse enligt fågeldirektivet enligt SPA. En mindre del av berör planområdet. Områdets prioriterade bevarandevärden är de häckande arterna fisktårna, silvertårna och törnskata.

Området bedöms väl representera den klippiga mellanblekingska skärgården med typisk häckfågelfauna där arter som fisk- och silvertårna, fiskmåsar, ejder, strandkata och gråtrut är vanliga. Vissa av dessa förekommer i större antal. Området bedöms även vara en viktig rast- och

övervintringsplats för framför allt flockar av vigg och salskrake vintertid samt för övervintrande havsörn.

Den marina miljön är varierad med mestadels steniga och klippiga stränder, samt bottnat med välutvecklade tångsamhällen. Det finns även någon enstaka sandbank i södra delen av området och några skyddade vikar på fastlandet, främst i områdets norra delar.

F2 Bräkne-Hoby skärgård (SE0410046)

Berörd kommun: Ronneby kommun

Området utgör särskilt skyddsområde av gemenskapsintresse enligt fågeldirektivet enligt SPA. En mindre del av berör planområdet.

Natura 2000-området Bräkne-Hoby skärgård består av ett 40-tal mer eller mindre isolerade klipp- och moränöar. De prioriterade bevarandevärdena är naturtyperna rev, skär och små öar i Östersjön, samt de häckande fågelarterna vitkindad gås, fisktärna, silvertärna, storskarv och gråtrut. Öarna är mycket fina exempel på naturtypen skär och små öar. Den marina vegetationens artrikedom och utbredning indikerar ett högt naturvärde och tångbältena utgör livsmiljöer för evertebrater och fiskar. Området utgör även bra jaktmarker för havsörn året runt.

Den marina miljön är representativ för Blekinges skärgård. Öarna och skären omges av rev (hårdbotten) med tångbälten som utgör livsmiljö för många andra arter så som kräftdjur, musslor, mossdjur och fisk. Artrikedomen är stor och algpåväxten måttlig.

F3 Tromtö-Almö (SE0410042)

Berörd kommun: Ronneby kommun

Området utgör särskilt skyddsområde av gemenskapsintresse enligt fågeldirektivet enligt SPA. En mindre del av berör planområdet.

Natura 2000-området Tromtö-Almö utgör i nationellt perspektiv ett mycket värdefullt område ur naturvårdssynpunkt. De prioriterade bevarandevärdena är framförallt områdets marina miljöer med mosaikartade bottenar tillsammans med de välhåvade betesmarkerna och strandängarna, som är av stor betydelse för såväl rastande fåglar som häckande sjöfågel och vadare.

De marina miljöernas varierande bottenförhållanden är livsmiljöer för en mångfald av djur och växter. Tromtö-Almö är även ett värdefullt område som uppväxtmiljö och reproduktionsområde för fisk såsom gädda, abborre och mört. Mjukbottenarnas kärlväxtdominerade ängar är viktiga uppväxtmiljöer för kräftdjur, blötdjur och andra smådjur som i sin tur utgör föda för fisk. Till de prioriterade

bevarandevärden hör även häckande rovfåglar och tärnor som listats för området, skalbaggar knutna till gamla grova ekar och större vattensalamander.

F4 Torhamn-Hästholmen (SE0410041)

Berörd kommun: Karlskrona kommun

Området utgör särskilt skyddsområde av gemenskapsintresse enligt fågeldirektivet enligt SPA. En mindre del av berör planområdet. Det överlappas av Natura 2000-områdena Hästholmen-Öppenskar (SE0410099) och Torhamns udde (SE0410104) enligt habitatdirektivet.

De prioriterade bevarandevärdena är förekomsten av de häckande fågelarterna vitkindad gås, skräntärna, kentsk tärna, fisktärna, silvertärna, småtärna, höksångare och törnskata. Området är mångformigt och utgör en betydande del av den fågelrika Östra skärgården i Blekinge. Här finns livsmiljöer för ett stort antal arter, med förutsättningar både som häckningsmiljö och som viktig rast- och övervintringsplats för flera arter.

F5 Abramsäng (SE0410051)

Berörd kommun: Karlskrona kommun

Området utgör särskilt skyddsområde av gemenskapsintresse enligt fågeldirektivet enligt SPA. En mindre del av berör planområdet. Området överlappas av Natura 2000-området Isaks kläpp (SE0410113) enligt habitatdirektivet.

Området i anslutning till Abramsäng utgör en betydande del av den flacka östra kusten i Blekinge som i sin helhet utgör ett mycket viktigt område för rastande och häckande fåglar. Abramsäng hyser populationer av flera arter som under senare decennier minskat såsom strandängshäckande vadare och tärnor. Platsen är även en viktig rast- och övervintringsplats för många arter, inklusive havsörn, simänder och ett stort antal vadararter som utnyttjar lokalen främst under höstflyttningen.

Naturresevat

Enligt miljöbalkens 7 kapitel 4 § får naturresevat bildas för att bevara biologisk mångfald, värda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter får också förklaras som naturresevat.

Bildande av naturresevat bidrar till att uppfylla flera av . Både länsstyrelsen och kommunen kan bilda naturresevat med stöd av miljöbalken. Naturresevat utgör den största andelen skyddad natur i Sverige. I Blekinge finns totalt 38 stycken naturresevat inom kust- och havsområdet.

Några av de berörda naturresevaten är till stor del belägna inom planområdet, andra i mer begränsad omfattning. Nedan ges sammanfattningar av de respektive objekten och deras värden, främst beskrivna ur ett marint perspektiv.

OMRÅDEN UTPEKADE SOM NATURRESERVAT

N1 Sillnäs(2044592)

Berörd kommun: Sölvesborgs kommun

Sillnäs är en mjukt kuperad udde, som höjer sig knappt 10 meter över havet, på södra Listerlandet i västra Blekinge. Naturresevatet omfattar även angränsande kustvatten ner till som lägst ca 6 meter under havsytan.

Naturresevatets vattenområde är inte närmare undersökt och det saknas vid bildandet av naturresevatet tillräckliga kunskaper om områdets marina natur- och kulturmiljövärden. Udden är vägexponerad och bottenytan främst blockig hårbotten, med inslag av sand. Delar av området kan vara intressant som lek- och uppväxtområde för fisk.

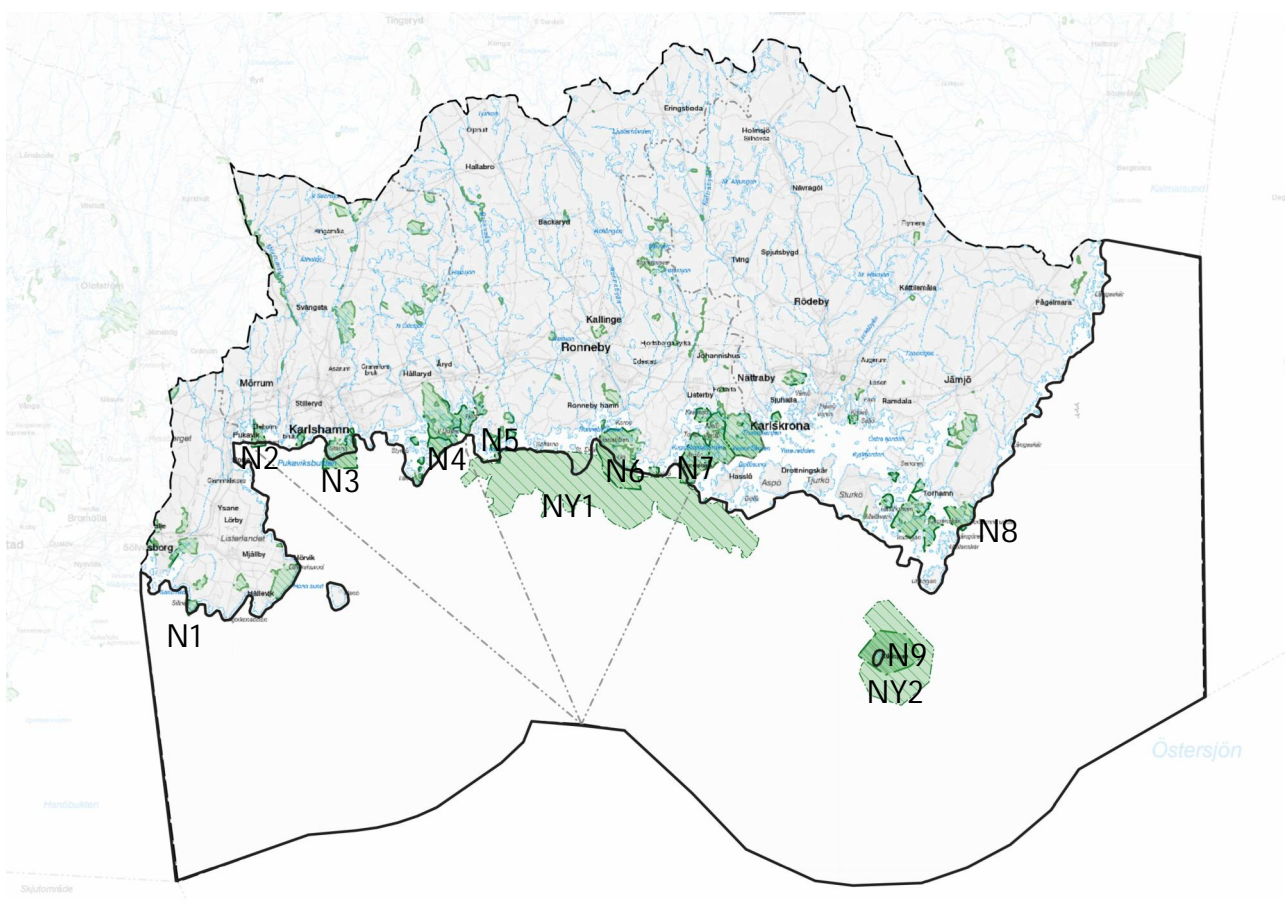
Naturresevat ingår, tillsammans med Grammahagenområdet i nordväst, i Natura 2000-området Sillnäs (SE0410156). Sillnäs naturresevat ligger inom område för riksintresse för naturvård (Listerlandet-Hanö NK4) och friluftsliv (Listerlandet-Hanö FK2).

N2 Elleholm (2002861)

Berörd kommun: Karlshamns kommun

Reservatet utgörs av en kustskog i det herrgårdslandskap som utbreder sig väster om Mörrumsåns mynningsområde samt ett vattenområde med mindre öar och skär i Pukaviksbukten, som är en del av Östersjön. Hela området inklusive vattenområdet ingår i Natura 2000-området Elleholm SE 0410233.

Vattenområdet med öar, skär och grunda bottnar har ett vattendjup ner till ca 12 meter. Bottnarna består av lera och sand samt hårda bottnar i anslutning till öar och skär. Öarna

Kartan redovisar naturresevat markerade med (Nx) för befintliga naturresevat och med (NYx) för föreslagna nya reservat .

och skären domineras av hållmarker och blockiga områden. Träd finns på Stutholmen, Björkeskärvet och Rödsjärven. De övriga öarna är öppna.

Vattenområdet ingår i Fredningsområde Mörrumsån inom vilket särskilda fiskebestämmelser gäller till skydd för lax och havsöring. Lax är listad i EU:s habitatdirektiv och Östersjölax är rödlistad nationellt som sårbar. Vattenområden i reservatet med vattendjup ner till 6 meter ingår i Ramsarområdet Mörrumsån och Pukaviksbukten. Hela området är klassat som ekologiskt känsliga områden. Området runt Mörrumsåns mynning och vattenområdet utanför är av riksintresse för naturvärden (NK 6).

N3 Stårnö-Boön (2042809)

Berörd kommun: Karlshamns kommun

Reservatet ligger på nivåer från drygt 50 meters höjd över Östersjön och ut till ca 20 meters djup i omgivande vattenområden. Jordlagren domineras av moränjord och på flera ställen finns berg i dagen. I delar av vattenområdet på mindre djup än ca 18 meter förekommer terrestra lämningar från Yoldiatiden (ca 11 600–10 700 år sedan).

Undervattensmiljön utgörs av hårda bottenar nära land i form av hållar och block. Längre ut finns sandbottenar. Vegetationen består av rödalger och tång. Fina tångbälten av både blåstång och sågtång finns i lätt skyddade och i exponerade områden på mellan 0,2 och 5,0 meters djup. Älgräsängar finns på 3,6 till 6,6 meters djup. Kransalgen havsrufse förekommer på djup mellan 7,3 och 9,5 meter. På havsbotten vid Stårnö udde och på östra sidan av Boön och upp mot Kastellet finns ett flertal stubbar av tall från Yoldiatiden.

Stårnöhalvön är klassad som område av riksintresse för naturvård (NK 38). Reservatsområdet på Stårnöhalvön och mindre delar av vattenområdet på södra och Östra sidan ingår i det europeiska ekologiska nätverket Natura 2000, område SE0410071 Stårnö. Ytterligare vattenområden på södra och västra sidorna ingår i Natura 2000-området SE0410068 Pukaviksbukten.

N4 Bockön-Mjöön (2000064)

Berörd kommun: Karlshamns kommun

Bockön-Mjöön, som till övervägande delen består av hav, ingår i ett större område med skyddade marina miljöer tillsammans med naturreservaten Eriksbergs stränder, Eriksberg och Tjärö. Öarna och skären har ett rikt fågelliv. Här finns häckningsmiljöer för fåglar som fisktärna, silvertärna, gravand och rödbena. Öarna är även gynnsam miljö för rastande och övervintrande fåglar som exempelvis havsörn.

Naturreservatet ingår i EU:s ekologiska nätverk Natura 2000 enligt habitat- och fågeldirektivet. Enligt habitatdirektivet sammanfaller det med området SE0410124 Bockön-Mjöön och dessutom utgör det enligt fågeldirektivet del av området SE0410043 Tjärö-Bockön-Eriksberg.

N5 Biskopsmåla (2046188)

Berörd kommun: Ronneby kommun

Biskopsmåla är ett område med kustnära olikåldriga skogar, i huvudsak ädellövskog av ek, bok och avenbok med inslag av tall, samt naturligt uppkommen äldre granskog. Reservatet omfattar såväl landområden på Biskopsmålahalvön som några mindre öar och skär, samt marina delar i Bräkne-Hoby skärgård.

Reservatet rymmer skär i havet, skyddade vatten i innerskärgårdens laguner och grunda vikar liksom mer vågexponerade delar i ytterskärgården. Det är variation mellan mjuk- och hårdbottnar, med övervägande delen av bottenarna inom 2,5-meterskurvan och största djupet på 20 meter. Skärgården med marina delar är viktiga födosöksområden för fåglar.

Reservatets marina delar ingår i ett större havsområde med stor areell utbredning av tång. Djuputbredningen av tångbälten är större än vid andra kustområden i Blekinge. Här förekommer naturtyper som älgräsängar, blåstångs- och sågtångsbälten. Tångbältena har en betydande ekologisk funktion som habitat för till exempel evertebrater och fiskar. Området har ett mycket högt naturvärde.

N6 Gö (2014253)

Berörd kommun: Ronneby kommun

Reservatet ligger på Göhalvön, sydost om Ronneby.

Området är flackt och ligger i huvudsak på en nivå av endast 5–10 meter över havet. Berggrunden består av Blekinges kustgnejs. Berg i dagen är vanligt förekommande. Moränen är på Göhalvön starkt svallad och bitvis mycket blockrik i ytan. Merparten av Göholms skogar utgörs av ekdominerad ädellövskog.

Reservatet består till ca tre fjärdedelar av vatten. De marina områdena runt Göhalvön uppvisar en mosaik av grunda mjuk- och hårdbottnar. En gradient i exponering leder till att vegetationen förändras successivt från skyddade till vågexponerade miljöer. De varierande bottenförhållandena möjliggör livsmiljöer för en mångfald av djur och växter. Rev är vanliga och sand förekommer mellan reven. Revens vegetation domineras av fjäderslick, blåstång och sågtång.

Älgräs förekommer på naturreservatets något skyddade bottenar, främst i norr. På de skyddade mjukbottenarna i Byrumsviken, Bredasund och Brunnsviken växer flera arter av

kransalger som indikerar god vattenmiljö. De grunda vikarna utgör betydelsefulla födosöks- och reproduktionsområden för viktiga fiskarter som gädda och abborre. Öarna Lågaskärv och Högaskärv är kala öar som är viktiga för fågellivet.

N7 Listerby skärgård (2000062)

Berörd kommun: Ronneby kommun

Det drygt 1000 hektar stora naturreservatet utgörs av de stora öarna Arpö, Vagnö och Slädö, ett flertal mindre holmar och skär samt omgivande hav. Inom reservatet ryms både lummig innerskärgård och karg ytterskärgård. Hagmarker med ädellöv så långt ut i skärgården är något som är unikt för Blekinge.

Tre fjärdedelar av reservatets yta består av hav. I sund och fjärdar kring de stora öarna i norr är havsbottnarna ganska grunda med endast några meters djup. Södra delarna av reservatet har större djup, som mest ner till 18 meter, och mer påverkan av kraftiga vågor. De marina miljöerna har både mjuk- och hårbottnar. I reservatets grunda vikar och sund finns en rik algflora med arter som blåstång, borstnate och fjäderslick. På djupare bottnar finns bland annat ålgräsängar. Tillsammans med ett fåtal marina växter utgör alger basen i havets näringskedja. Det innebär att en mängd organismer är direkt eller indirekt beroende av växtligheten under ytan.

N8 Torhamns udde (2000070)

Berörd kommun: Karlskrona kommun

Torhamn udde utgör del av den östblekingska urbergsslätten. Området består bland annat av ängs- och åkermarker, hed- och skogsområden. Det är också en internationellt känd fågelokal med ett stort antal häckande och rastande fåglar. Udden har betydande biologiska naturvärden, en särpräglad landskapsbild, kulturhistoriskt värde samt viktig för friluftslivet. Cirka fyra femtedelar av reservatet består av vatten.

Vikarna kring Torhamns udde är viktiga lek- och uppväxtområden för fisk. I det grunda vattnet finns gott om föda i form av musslor, snäckor och små kräftdjur. På botten finns en rik algflora. Här växer till exempel flera olika arter av kransalger, en typ av alger som innehåller kalk.

N9 Utklippan (SE0410071)

Berörd kommun: Karlskrona kommun

Naturreservatet Utklippan utgörs av Utklipporna som är den sydöstligaste ögruppen i den svenska delen av Östersjön samt marina miljöer med rev och grundområden runt öarna. Utklipporna består av de nästan kala öarna, Norraskär, Södraskär och Degerhuvudet samt flera mindre skär. Mellan Norraskär och Södraskär finns en skyddad fiskehamn som numera främst används som gästhamn för fritidsbåtar. På Utklipporna rastar stora mängder flyttfåglar under vår och höst. Fågelstudier bedrivs på öarna, bland annat genom ringmärkning av fåglar.

Havsmiljön kring öarna är genom sin orördhet av stort marinbiologiskt värde. De exponerade marina områdena har en väl utvecklad vegetation av blås- och sågtång. Gräsäl och, i mindre omfattning, knobbsäl förekommer i området.

PLANERADE NATURRESERVAT

Ett nytt marint naturreservat på öppet hav planeras utanför Ronnebykusten (NY1). Reservatet är tänkt att sträcka sig från vattnen öster om Hällaryds skärgård i Karlshamn till havsområdet söder om Hasslö och Bollö i Karlskrona kommun. Området utgör regional värdetrakt för blåmusslor. I området finns blåmusslor i en omfattning och täthet som innebär att de sammantaget fyller en viktig ekologisk funktion genom sin filtrering av vatten och genom detta en minskad effekterna av övergödning.

En utökning av Utklippans naturreservat (N9) i Karlskrona planeras också (NY2). Även här utgör området regional värdetrakt för blåmusslor.

Övriga områdesskydd och värden

BIOTOPSKYDD SOMRÅDE

Områden som utgör livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter kan skyddas som biotopskydd. Biotopskyddsområden är en skyddsform som kan användas för små mark- och vattenområden, så kallade biotoper. Biotoperna är också viktiga för vanligare arter, samt för variationen i landskapet.

Genom att skydda sådana värdefulla naturmiljöer förbättras förutsättningarna för att långsiktigt bevara den biologiska mångfalden. Skyddet bidrar också till att Sverige uppfyller FN:s konvention om biologisk mångfald, samt de nationella miljökvalitetsmålen.

Biotopskyddsområden skiljer sig från till exempel naturreservat genom att det är ett antal namngivna biotoptyper som får skyddas som biotopskyddsområde. Det finns två olika former av biotopskyddsområden. Den ena innebär ett generellt skydd för vissa biotoptyper. Den andra formen av biotopskyddsområde utgörs av biotoper som länsstyrelsen, Skogsstyrelsen eller en kommun får besluta ska utgöra ett biotopskyddsområde. I havsmiljö är det den andra formen som är aktuell och biotopen kan till exempel utgöras av mynningsområden vid havskust, rev av ögonkorall,

helt eller delvis avsnörda havsvikar, grunda havsvikar, ålgräsängar, biogena rev och strand- eller vattenmiljöer som hyser bestånd av hotade eller missgynnade arter eller som har en väsentlig betydelse för hotade eller missgynnade arters fortlevnad.

DJUR- OCH VÄXTSKYDD SOMRÅDE

I Blekinge finns ca 140 fågelskyddsområden, de flesta längs kusten. Dessutom finns ett salskyddsområde vid länets östkust.

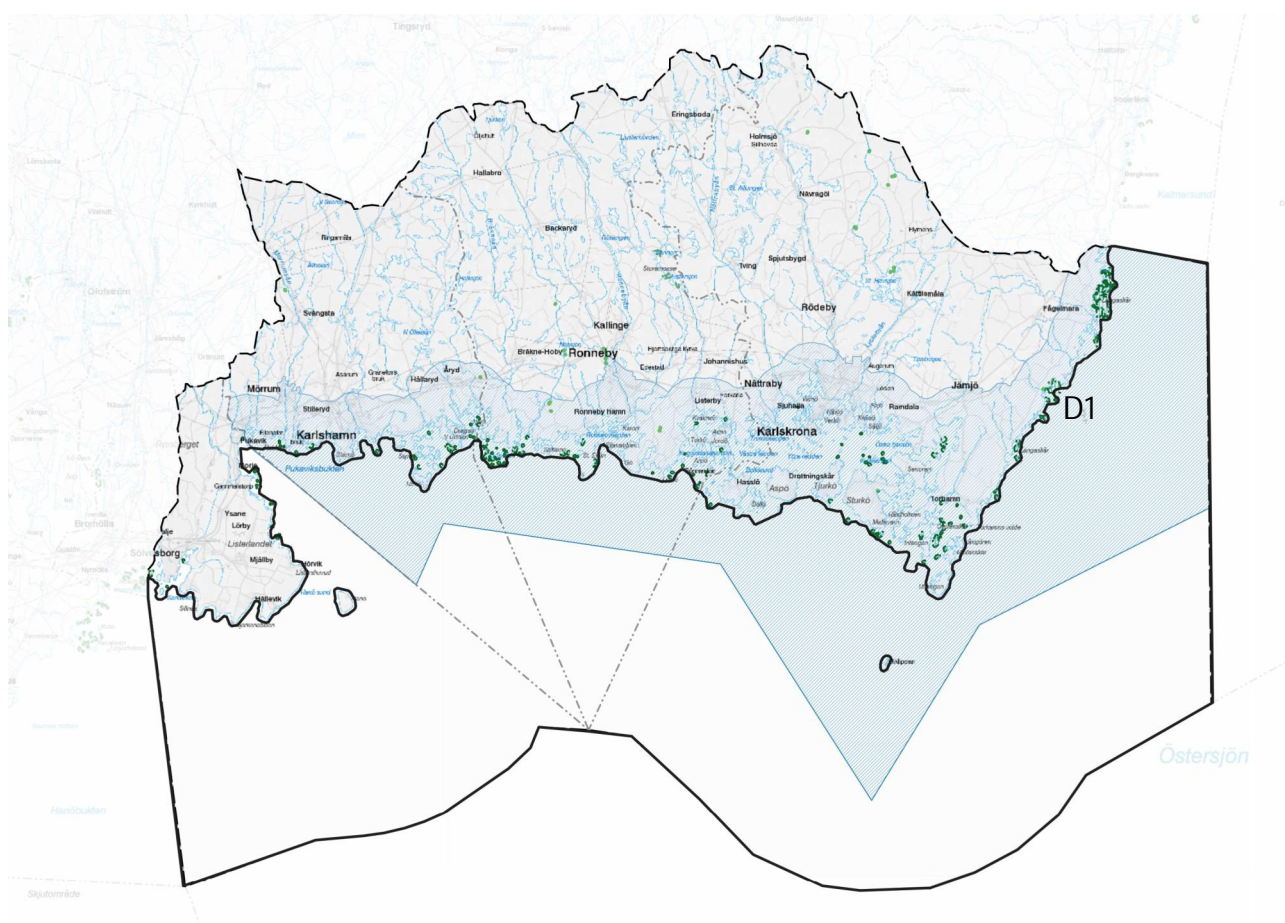
D1 Isaks kläpp (2047205)

Berörd kommun: Karlskrona kommun

Viken vid Isaks kläpp utgör uppehållsplats och yngelplats för en betydande del av knobbsälsbeståndet i Östersjön. Abramsäng är en av tre platser som Kalmarsundspopulationen av knobbsäl håller till på. Det marina grundområdet skapar en mångfald av livsmiljöer för fisk, kräftdjur, bottenlevande organismer och musslor.

BIOSFÄROMRÅDE BLEKINGE ARKIPELAG

Blekinge Arkipelag, som omfattar skärgårds- och kustlandskapet inom Karlshamn, Ronneby och Karlskrona kommun, har blivit utsedd till biosfärområde på grund av områdets höga natur- och kulturvärden. En så kallad samverkansplan för biosfärområde Blekinge Arkipelag har

Kartan redovisar biotopskyddsområden (med ljusgrön markerig), Biosfärområde Blekinge Arkipelag (blå skraffering) samt djur- och växtskyddsområde (mörkgrön markering).

tagits fram och ska fungera som en förvaltningsplan för utvecklingen inom området. Blekinge Arkipelag är ett av fem biosfärområden i Sverige. Biosfärområdet drivs i samverkan mellan de tre kommunerna och Länsstyrelsen i Blekinge län.

Biosfärområdet är ett modellområde där syftet är att naturen, den biologiska mångfalden och kulturarvet ska bevaras. Samtidigt ska social och ekonomisk utveckling med lokal förankring gynnas. Vid inrättande av ett biosfärområde tillkommer inte några nya restriktioner, utan det baseras på befintliga regelverk och frivilliga överenskommelser.

I Sverige är biosfärområden ett komplement till kultur- och naturreservat, nationalparker och andra utpekanden av områden med höga natur- och kulturvärden. Biosfärområden är en del av UNESCOs vetenskapliga program Man and the Biosphere (MAB). Biosfärområden handlar om naturvård och hållbar utveckling på ett nytt sätt. Människor ska kunna bo och utvecklas i områden samtidigt som samhället kan testa ny kunskap och praktik när det gäller att hållbart hantera relationen mellan människan och naturen – att både bruka och bevara.

BALTIC SEA PROTECTED AREAS (BSPA)

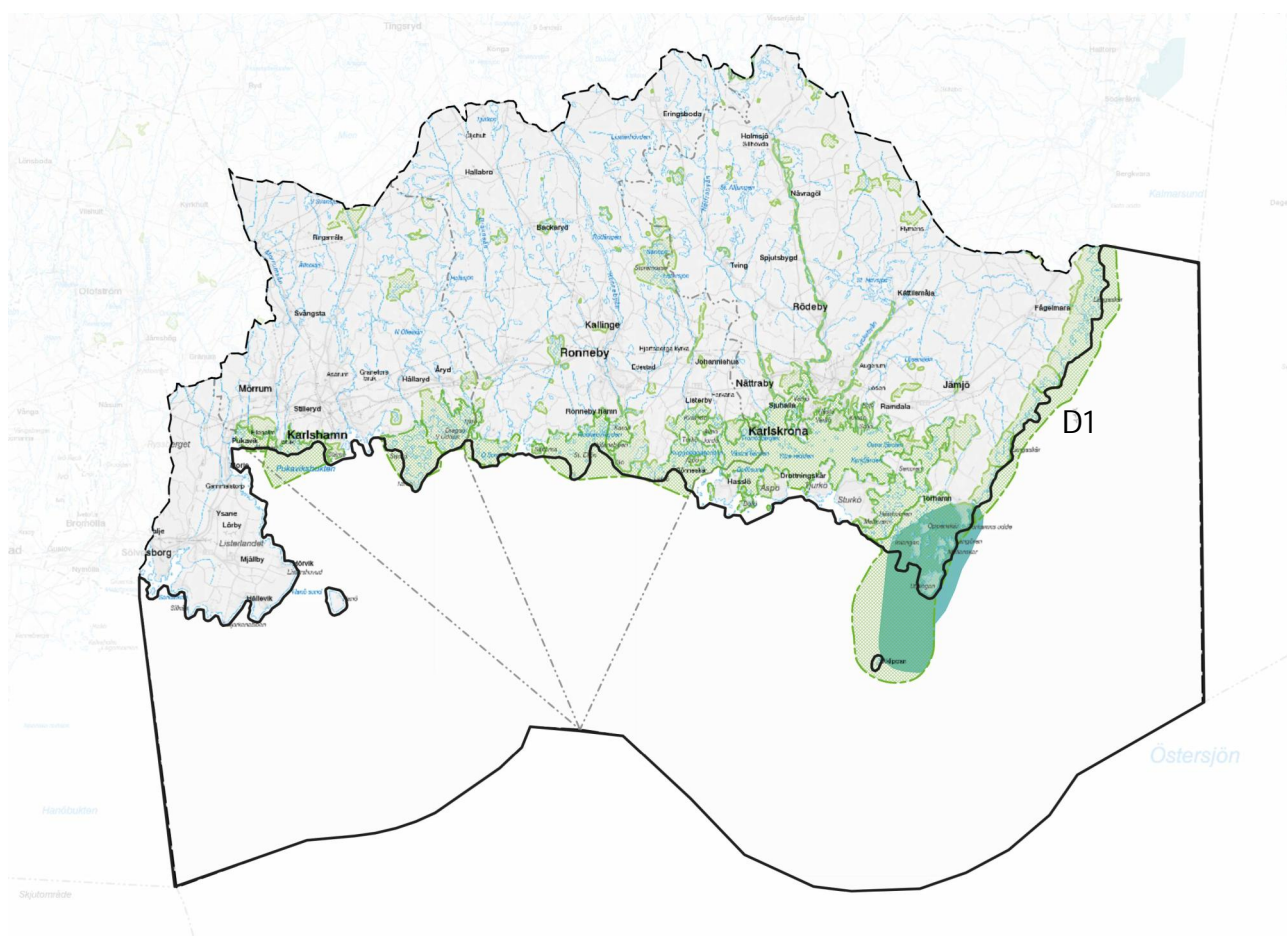
Torhamns skärgård i östra Blekinge utsågs 1994 till BSPA-område av HELCOM. HELCOM eller Helsingforskommissionen arbetar för skydda Östersjöns

marina miljö genom nationsöverskridande samarbete. Genom BSPA har målet att Östersjön ska vara i god ekologisk status 2021. En del av området är utpekad som Natura 2000, men hela området har inget formellt skydd och därmed ingen skötsel- eller bevarandeplan. Det utpekade BSPA-området ligger helt inom biosfärområde Blekinge Arkipelag där samverkansplanen gäller. Genom regionala havsmiljökonventioner är Sverige förbundet att skydda utpekade BSPA-områden.

EKOLOGISKT KÄNSLIGA OMRÅDEN

Miljöbalkens 3 kapitel 3 § anger att mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. I kustlandskapet rör det sig främst om områden särskilt känsliga för utsläpp eller olika former av vattenföretag som till exempel muddring, utfyllnader och fiskodlingar.

I Blekinge pekades bland annat ett flertal havsvikar, som är viktiga lek- och uppväxtområden för fisk, bland annat gädda och abborre, ut som ekologiskt känsliga i den första omgång av översiktsplaner som togs fram i slutet av 1980-talet. Flera av de utpekade områdena överlappas numera av riksintressen för naturvård och/eller Natura 2000.

Kartan redovisar ekologiskt känsliga områden (ljust gröna skraffering) samt BSPA-område (mörkgrön yta).

HOTADE ARTER

Ett antal fåglar som häckar längs Blekingekusten räknas som hotade eller nära hotade. Som exempel kan nämnas tobisgrissla, havsörn, gråtrut, silltrut, svärta, ejder, kentsk tärna och smätärna.

Populationerna av säl är stabila eller ökande. På Blekinges östkust finns en av få knobbsälskolonier i Östersjön. Tumlaren är Sveriges enda inhemska valart. De främsta hoten mot tumlaren oavsiktliga fångster i fisket (bifångst), miljögifter, undervattensbuller, minskad bytestillgång och andra förändringar i ekosystemet. Tumlare fastnar framförallt i bottensatta garn med stor maskstorlek. Även borttappade garn som driver fritt i havet ("spök-garn") kan vara ett hot, liksom övrigt marint skräp.

Länsstyrelsen i Blekinge har genom remiss prövat möjligheten att föreslå Hanöbukten och Pukaviksbukten som Natura 2000-område för tumlare. Företrädare för områdets riksintressen menar att en sådan utvidgning av Natura 2000-nätverket skulle kunna förhindra verksamheter inom yrkesfiske, sjöfart, totalförsvarets intressen och energiproduktion och försvåra utvecklingen av dessa.

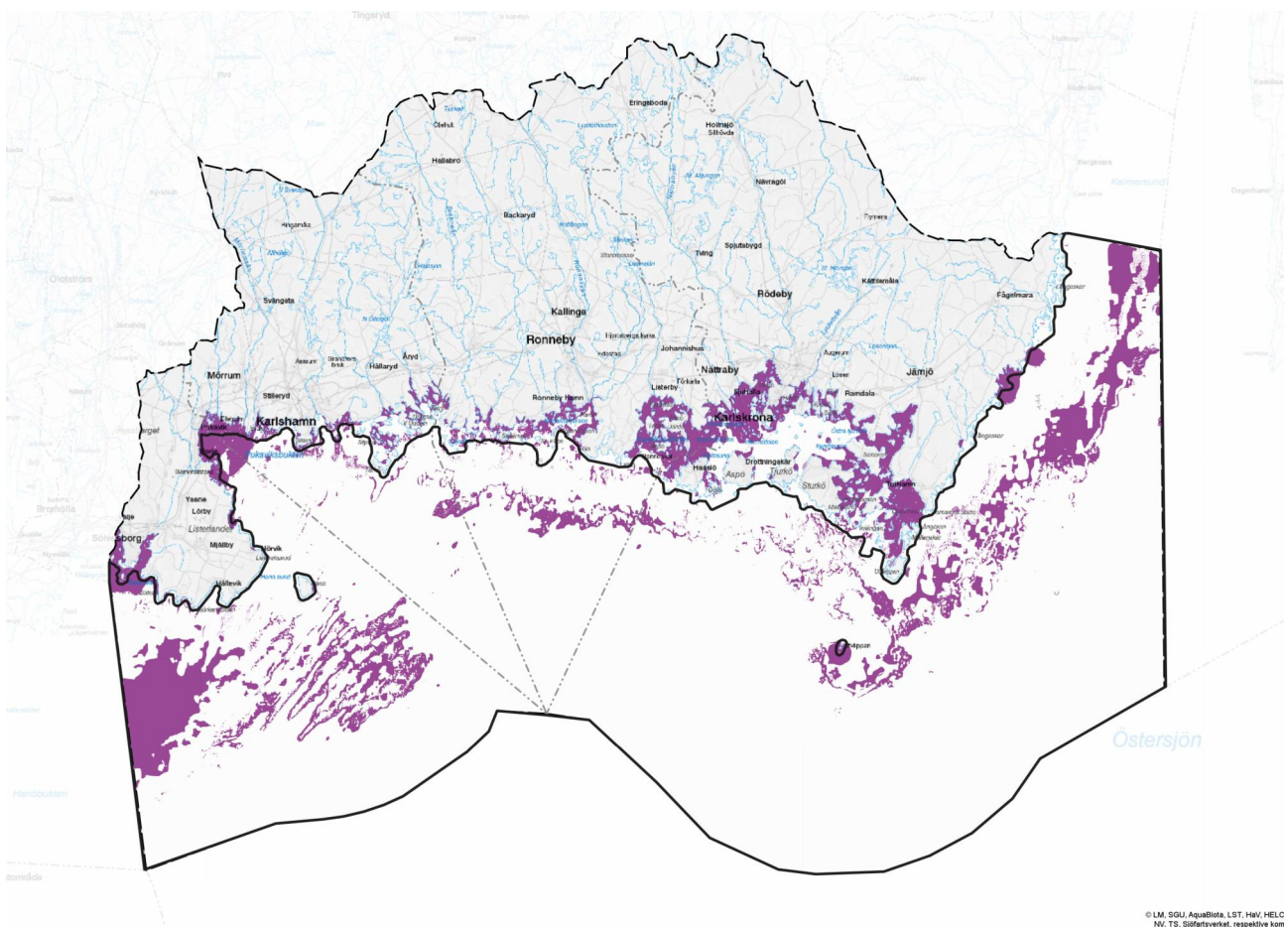
Länsstyrelsen har valt att inte gå vidare i frågan då det saknas förutsättningar att föreslå skyddsvärda områden för tumlare.

I Östersjön finns också arter som är globalt rödlistade som torsk, ål, flodnejonöga och bäcknejonöga. De nationellt rödlistade fiskarterna i Blekinge är sjurygg, tånglake, lake, havsnejonöga, fyr tömmad skärlänga, mal, torsk, ål, och vimma. Kransalgen raggstråfse är rödlistad och förekommer på flertalet stället längs Blekinges kust. Längs havsstrandängar och stränder i övrigt finns flera kärlväxter och andra organismer som är skyddsvärda och delvis hotade.

NATURVÄRDESBEDÖMNING ENLIGT MOSAIC

Mosaic är ett ramverk för naturvärdesbedömning i marin miljö – från ett landskapsperspektiv till bedömning av specifika platser. Ramverket ska fungera som ett verktyg för att identifiera den marina gröna infrastrukturen och ge underlag till olika former av rumslig förvaltning så som områdesskydd, fysisk planering, miljökonsekvensbeskrivningar, dispensprövningar och kompensationsåtgärder. Mosaic är uppdelat i en grundläggande och en fördjupad naturvärdesbedömning.

Syftet med Mosaic är att främja ett funktionellt, ekosystembaserat och adaptivt angreppssätt vid rumslig naturvård. Ramverkets mål är att möjliggöra god förvaltning genom att hantera ekosystemets rumsliga variation såväl som förändring över tid – från landskapsnivå till objektsnivå.

Kartan redovisar värde-trakter enligt mosaik-projektets prediktion.

I den grundläggande naturvärdesbedömningen identifieras vad, det vill säga vilka biotiska ekosystemkomponenter som är värdefulla och bör prioriteras inom rumslig förvaltning baserat på naturvärden. I den fördjupade naturvärdesbedömningen identifieras var förvaltning av ekosystemkomponenter bör prioriteras baserat på naturvärden, det vill säga var värdekärnor och värdestrakter är lokaliserade.

Resultaten från den grundläggande naturvärdesbedömningen visar att det generellt sett är områden som är viktiga för livshistoriskt kritiska stadier (t.ex. rekryteringsmiljöer för fisk eller övervintringsområden för sjöfågel) samt områden med biotopbildande växter eller djur som förknippas med de högsta naturvärdena ur ett förvaltningsperspektiv.

I den fördjupade naturvärdesbedömningen pekas många områden längs kusterna ut som platser där höga naturvärden ackumuleras. Dessa miljöer är ofta rika på många arter med olika funktioner i ekosystemet, så som sjöfåglar, fisk, hög undervattensvegetation och bottenlevande djur. Även några områden i utsjön förknippas med höga naturvärden, till exempel i form av blåmusselbankar, rödalgsbälten och övervintrande alfåglar. Det bör dock poängteras att några viktiga steg inom MOSAIC för marin miljö återstår, vilka skulle bidra med behövlig information till havsplaneringen.

VÄRDETRAKTER I MARIN MILJÖ

På kartan nedan har bedömningen av värdestrakter i marin miljö ytterligare renodlats, för att ringa in de områden som bör ges extra skydd mot exploatering och annan påverkan.

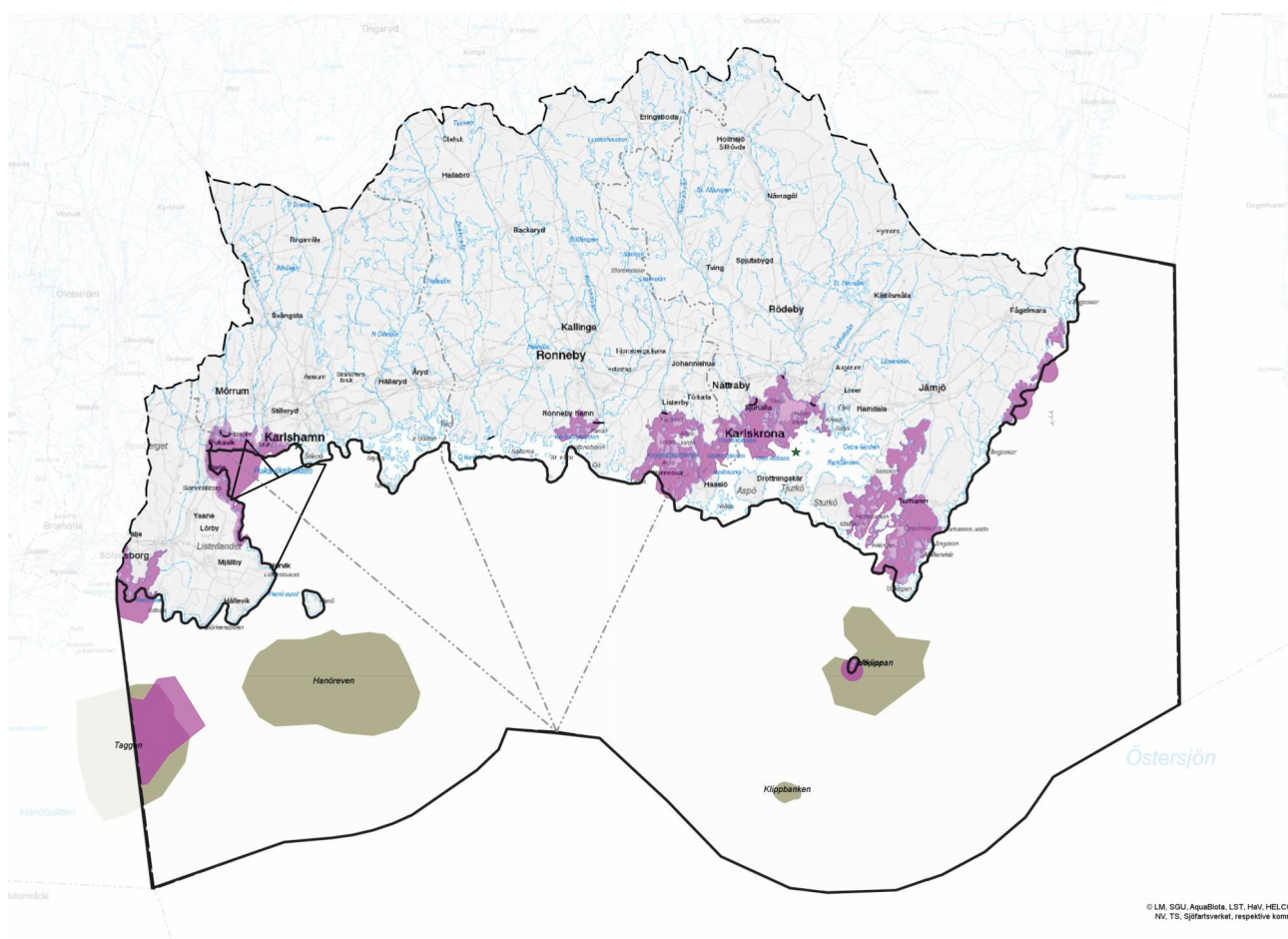
FISKEFREDNINGSSOMRÅDEN

I Blekinge finns fiskefredningsområden i vattenområden i anslutning till åmynningar samt i Hanöbukten.

UTSJÖBANKAR

Utsjöbankar är upphöjningar från berggrunden, som skiljer sig från grundare liggande kustområden genom att de omges av djupare vatten. De hyser ofta höga biologiska värden eftersom organismer som tidigare varit vanliga i grunda kustnära områden, men där försvunnit eller minskat till följd av ökade störningar, ofta finns kvar på utsjöbankar.

Kunskapen om marina miljöer är ofta större för utsjöbankar än för omgivande områden eftersom flera inventeringar har genomförts för att bland annat bedöma deras betydelse för naturvärden. Utsjöbankar hyser generellt höga naturvärden samtidigt som de är attraktiva för anläggning av till exempel vindkraft på grund av deras grundare förhållanden.

Kartan redovisar utsjöbankar (ljusbrun yta), och justerade värdestrakter (lila yta) samt fiskefredningsområden (svarta linjer).

Anspråk och intressekonflikter

Konventionen om biologisk mångfald innebär att vi i Sverige, på nationell nivå, har åtagit oss att till år 2020 skydda minst 10 procent av våra kust- och havsområden. Naturskydd är ett av de anspråk i haven som ökar. I takt med att kunskap om marina miljöer ökar kommer fler områden att behöva skyddas i någon form. Ökande belastningar från aktiviteter kan komma att ställa krav på regleringar och områdesskydd, teknikutveckling och former för samverkan. Inom havsområdet finns flera intressen som påverkar natur, djur- och växtliv.

Friluftslivets intressen och anspråk står inte i direkt motsats till naturskyddet. Sannolikt finns starkare motstående anspråk längre in mot kusten. Exempelvis sammanfaller ofta de områden som utnyttjas mest av fritidsbåtstrafiken med de områden som har pekats ut som värdefulla natur- och kulturmiljöområden i kust- och skärgårdsområde.

Yrkesfisket har anspråk på stora ytor inom planområdet. En grundförutsättning för fisket är att det finns tillgång till goda fiskbestånd, vilket i sin tur kräver goda livsmiljöer under fiskens livsstadier. Viktiga områden behöver skyddas för att stärka fiskbeståndens livsmiljöer i förhållande till ett omgivande exploateringsstryck. Naturvårdsområden skyddar marina habitat och därmed lekområden och tillväxtplatser för fisk. Vissa geografiska områden är även fredade från vissa fiskesätt, exempelvis bottentrålning. Fiskeskyddade områden innebär en potentiell konflikt med yrkesfisket. Fiskodlingar medför påverkan på närområdet genom läckage av näringsämnen.

Uttag av sand och grus i vatten kan minska det naturliga skyddet mot kusterosion och påverka ström- och bottenförhållanden. Verksamheten kan också leda till fysiska förändringar vid kustzonen, orsaka strandförlust, vattengrumling och sedimentspridning. En bedömning av de långsiktiga effekterna är svår att göra och därmed står uttag av sand och naturgrus i konflikt med naturvärden. Sand och naturgrus är icke förnyelsebara naturresurser och utvinning från havsbotten kan störa ekosystemet för havsbottenlevande organismer. Ofta utgör sand- och grusavlagringar utsjöbankar med höga naturvärden som hotas vid brytning av material. Dumpning av muddermassor riskerar att orsaka skador på botten, djur och växtliv.

Sjöfartens aktiviteter påverkar naturvärden i havet, till exempel genom buller. Med en ökande sjöfart blir risken för olyckor större och därmed också faran för negativa effekter för miljön. Konsekvenserna av ett oljeutsläpp till havs är många; naturmiljön med sitt växt- och djurliv skadas, stränder förorenas och havsbotten förstörs. Oljeutsläppen får också stora socioekonomiska konsekvenser med effekter på flera samhällsfunktioner.

Infrastruktur i havet ger en påverkan på bottenmiljön, både vid anläggandet och vid underhåll och reparationer. Anläggningsarbetet medför grumling av vattnet, förändrad bottenmaterialstruktur och lokal påverkan på vattenväxter. Försvarsmaktens verksamhet påverkar även naturmiljön på flera sätt. Fartygstrafiken inverkar på samma sätt som kommersiell sjötrafik och fritidsbåtar på naturen. Vid övningar, skjutningar och detonationer sker ytterligare påverkan.

Havsbaseerade vindkraftsprojekt påverkar den lokala marina miljön på olika sätt vid anläggning, drift och avveckling. Under anläggningsfasen kan förekomma höga ljud, grumling och sedimentspridning. Även kabeldragningen från anläggningarna till land påverkar naturen.

Underlag

Källor

Kommunala planer

Vindkraftsplan, Ronneby kommun, antagen 2012

Vindkraftstrategi, Karlskrona kommun, antagen 2010

Vindbruksplan, Karlshamns kommun, antagen 2015

Översiktsplan Karlskrona kommun, antagen av KF 2010

Översiktsplan Karlshamns kommun, antagen av KF 2015

Översiktsplan Ronneby kommun, antagen av KF 2006

Översiktsplan Sölvesborgs kommun, antagen av KF 2010, rev 2016

Rapporter och utredningar

Anpassning till ett förändrat klimat - Blekinges regionala handlingsplan, Länsstyrelsens rapport 2014:12

Energi. Rapport från havsplaneringens tematiska arbete från oktober 2015 till mars 2016. Havs- och vattenmyndigheten, 2016.

Ett hållbart Blekinge - regionalt åtgärdsprogram för miljö kvalitetsmålen 2013-2016, Länsstyrelsens rapport 2013:6

Faktablad Marinarkeologi i Blekinge, Länsstyrelsen i Blekinge, 2016.

Framtidsklimat i Blekinge län – enligt RCP-scenarier, Klimatologin Nr 30 2015, SMHI

Färdplan havsplanering, rapport 2016:21. Havs- och vattenmyndigheten, 2016.

Förslag till inriktning för havsplaneringen med avgränsning av miljöbedömningen, Havs- och vattenmyndigheten.

Förslag till inriktning för havsplaneringen med avgränsning av miljöbedömningen, Havs- och vattenmyndigheten.

Försvarsmakten, Redovisning av riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap § 9 Miljöbalken i Blekinge län (mars 2015)

Försvarsmakten – Högkvarteret. Redovisning av sektorsunderlag för havsplanering, (2013-06-25)

Havsplanering – Nuläge 2014, Statlig planering i territorialhav och ekonomisk zon, rapport 2015:2

Havsplan – Östersjön, Första utkastet 2016-12-01, Havs och vattenmyndigheten, 2016.

Muddring och hantering av muddermassor. Vägledning om tillämpningen av 11 och 15 kapitlet miljöbalken. Naturvårdsverket 2010.

Makroalger – på vägen mot ett biobaserat samhälle. SEAFARM 2013.

Marin fiskodling på den svenska västkusten - Tekniska lösningar. Vattenbrukscentrum Väst, Göteborgs universitet 2015.

Marin modellering i Blekinge län och Hanöbukten. Länsstyrelsen Blekinge län, rapport 2015:6

Nationell plan för transportsystemet 2010-2021, Trafikverket

Oljeskyddsplan för blekingekusten, Karlskrona, Ronneby, Karlshamn och Sölvesborgs kommun.

Områden av riksintresse för yrkesfisket, Fiskeriverket, Finfo 2006:1

Rapport från havsplaneringens tematiska arbete FISKE, Havs- och vattenmyndigheten, 2016-05-10

Rapport från havsplaneringens tematiska arbete FÖRSVAR OCH SÄKERHET, Havs- och vattenmyndigheten, 2016-05-10

Rapport från havsplaneringens tematiska arbete SJÖFART, Havs- och vattenmyndigheten, 2016-05-10

Rapport från havsplaneringens tematiska arbete NATURVÅRD, Havs- och vattenmyndigheten, 2016-06-12

Rapport från havsplaneringens tematiska arbete ENERGI, Havs- och vattenmyndigheten, 2016-05-10

Riksintresse för kommunikationer, Ronneby flygplats, Trafikverket, Rapport TRV 2016/450, 2017-04-03

Riksintresse hamn och sjöfart enligt trafikverkets beslut
2011-11-23, Länsstyrelsen Blekinge län

www.globalamalen.se

Svenskt yrkesfiske 2020- hållbart fiske och nyttig mat,
Jordbruksverket samt Havs och vattenmyndigheten, 2016-
04-25

www.salarochfiske.se

www.wwf.se

Vattenbruk 2015. Statistiska meddelanden, JP 60 SM 1601,
SCB 2016.

www.naturvardsverket.se

<http://www.taggenvindpark.se>

Vårt framtida hav – en rapport om framtida möjligheter och
utmaningar i svensk havsplanering. WSP

<http://new.abb.com>

Översiktlig klimat- och sårbarhetsanalys- naturolyckor,
Länsstyrelsens rapport 2012:7

<http://blekingeoffshore.se/>

<https://corporate.vattenfall.se>

Webbplatser

www.havet.nu

www.havochvatten.se/havsplanering

www.lansstyrelsen.se/blekinge

skyddadnatur.naturvardsverket.se

www.boverket.se

www.sgu.se

www.smhi.se

www.solvesborg.se

www.karlshamn.se

www.ronneby.se

www.karlskrona.se

www.svensktvattenbruk.se

www.jordbruksverket.se

www.miljomal.se

GIS-data

Länsstyrelsen

Havs- och vattenmyndigheten

Naturvårdsverket

Trafikverket

Riksantikvarieämbetet

SGU

Lantmäteriet

Fiskeriverket

AquaBiota

HELCOM

